

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GORZYCE

załącznik nr 1 do uchwały Nr XXVIII/168/20
Rady Gminy Gorzyce
z dnia 17 listopada 2020 r.

Zmiany wprowadzone ww. uchwałą wyróżniono czcionką koloru zielonego

Zmiany wprowadzone ww. uchwałą wyróżniono czcionką koloru niebieskiego¹

Gorzyce 2018 r., *zm. 2020 r., zm. 2023 r.*

---

¹ Zmiana wprowadzona uchwałą z 2023 r.

Opracowanie wykonano na zlecenie
Gminy Gorzyce

(studium przyjęte uchwałą Nr L/321/18 Rady Gminy Gorzyce z dnia 28 lutego 2018 r.)

przez

Zespół autorski:

mgr inż. Radosław Jończak Z-417 – główny projektant

mgr inż. Monika Kołodziej-Gądek Z-555

Zespół autorski zmiany SUIKZP

realizowanej na podstawie uchwały nr XVIII/106/19 Rady Gminy Gorzyce z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzyce:

GOGAPROJEKT Urbanistyka Sp. z o.o.,
Tarnów, ul. Sokoła 7, gogaprojekt@gmail.com

mgr inż. arch. Małgorzata Przybysz-Ławnicka – główny projektant

uprawniona do sporządzania projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 293 z późn. zm.) – uprawnienia urbanistyczne nr 1644

inż. Rafał Karwat

mgr Karolina Podlowska

mgr Marcin Podlowski

inż. Krystian Sitko

Zmiany wprowadzone zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzyce zostały wyróżnione zieloną czcionką pochyłą i podkreśloną oraz oznaczeniem w przypisie dolnym (na stronach nr 2, 6, 27, 115, 130, 162 i 163).

[Zespół autorski zmiany SUIKZP

realizowanej na podstawie uchwały nr XXIX/185/20 Rady Gminy Gorzyce z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzyce:

URBLEX Sp. z o.o.,
32-852 DĘBNO 250, biuro@urblex.pl

Marcin Rosegnal – główny projektant

uprawniony do sporządzania projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin na podstawie art. 5 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503 z późn. zm.),

inż. Rafał Karwat

mgr Maciek Smyk

mgr Monika Rosegnal

Zmiany wprowadzone zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzyce zostały wyróżnione niebieską czcionką oraz oznaczeniem w przypisie dolnym (na stronach nr 1, 2, 6, 26, 27, 102, 103, 116, 131, 164 i 165).²

---

² Zmiana wprowadzona uchwałą z 2023 r.

SPIS TREŚCI

INFORMACJE OGÓLNE	8
1. PODSTAWA SPORZĄDZENIA STUDIUM	8
2. CEL I ZADANIA STUDIUM	9
DZIAŁ I	
UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY	10
3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA GMINY	10
4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU	14
4.1. Dotychczasowe przeznaczenie terenu	14
4.2. Dotychczasowe zagospodarowanie terenu	15
4.2.1. Tereny mieszkaniowe	16
4.2.2. Tereny usługowe i produkcyjne	17
4.2.3. Tereny zieleni	19
4.2.4. Tereny leśne, zadrzewione i zakrzewione	19
4.3. Dotychczasowe uzbrojenie terenu	20
4.3.1. Gospodarka wodno-ściekowa	20
4.3.2. Zaopatrzenie w energię elektryczną	20
4.3.3. Zaopatrzenie w ciepło	20
4.3.4. Zaopatrzenie w gaz	21
4.3.5. Telekomunikacja	21
4.3.6. Gospodarka odpadami	21
5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY	22
6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	23
6.1. Stan środowiska	23
6.1.1. Rzeźba terenu	23
6.1.2. Budowa geologiczna	23
6.1.3. Surowce mineralne	24
6.1.4. Gleby	27
6.1.5. Wody	29
6.1.6. Warunki klimatyczne	32
6.1.7. Flora i fauna	33
6.1.8. Stan powietrza atmosferycznego	36
6.2. Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	37
6.2.1. Stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej	37
6.2.2. Stan leśnej przestrzeni produkcyjnej	39
6.3. Wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego	40
6.3.1. Ochrona środowiska	40
6.3.2. Ochrona przyrody	42
7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	46
7.1. Rys Historyczny	46
7.2. Zasoby środowiska kulturowego	48
7.3. Obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków	50
7.4. Obiekty będące w ewidencji zabytków	51
7.5. Stanowiska archeologiczne	53
7.6. Strefy ochrony konserwatorskiej	56

8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH	57
9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA.....	57
9.1. Demografia	57
9.2. Struktura gospodarcza, bezrobocie.....	62
9.3. Jakość życia mieszkańców.....	66
9.4. Kultura	68
9.5. Sport i rekreacja	69
9.6. Usługi turystyki	69
9.7. Usługi zdrowia	70
9.8. Wychowanie przedszkolne i oświata	70
10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	71
11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY.....	72
11.1. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne	73
11.2. Prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego ..	75
11.3. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy	78
11.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.....	78
12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW.....	96
13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH	100
13.1. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. O ochronie przyrody	100
13.2. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze	100
13.3. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. O ochronie gruntów rolnych i leśnych	100
13.4. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 28 września 1991 r. O lasach	101
13.5. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. O ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	101
13.6. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne	101
14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH.....	102
15. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA	102
16. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH	104
17. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI	105
17.1 Stan systemu komunikacyjnego	105
17.1.1. Komunikacja drogowa	106
17.1.2. Komunikacja kolejowa	109

17.2. Stan infrastruktury technicznej	109
17.2.1. Gospodarka wodno-ściekowa	110
17.2.1.1. Ujęcia wody	110
17.2.1.2. Sieć wodociągowa	110
17.2.1.3. Sieć kanalizacyjna	110
17.2.2. Zaopatrzenie w energię elektryczną	111
17.2.3. Zaopatrzenie w gaz	111
17.2.4. Zaopatrzenie w energię ciepłą	112
17.2.5. Telefonia komórkowa i telekomunikacja	112
17.2.6. Gospodarka odpadami	112
18. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	114
19. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	117
DZIAŁ II	
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY	118
1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO	118
2. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK	135
3. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	139
4. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	141
5. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM	148
6. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW O KTÓRYCH MOWA W UST 48 UST. 1	148
7. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY PRZESTRZENIE PUBLICZNEJ	149
8. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE	151
9. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	151
10. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH	153
11. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY	154
12. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH	154
13. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENI, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI	154

14. OBSZARY ZDEGRADOWANE	155
15. TERENY ZAMKNIĘTE I ICH STREFY OCHRONNE	158
16. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM	158
17. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 KW, A TAKŻE ICH STREFY OCHRONNE	159
DZIAŁ III	
UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ I SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM	160
DZIAŁ IIIa	
UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ I SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM	162
[DZIAŁ IIIb	
UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ I SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM 164]³	

SPIS TABEL

Tab. 1. Liczba ludności w poszczególnych obrębach	11
Tab. 2. Użytkowanie terenu na terenie gminy Gorzyce.....	15
Tab. 3. Złoża kopalin na obszarze Gminy Gorzyce.....	25
Tab. 4. Pomniki przyrody ustanowione na mocy dokumentów Wojewody Tarnobrzieskiego	45
Tab. 5. Obiekty zabytkowe wpisane do gminnej ewidencji zabytków	51
Tab. 6. Stanowiska archeologiczne na terenie gminy Gorzyce.....	53
Tab. 7. Wykształcenie ludności na terenie gminy Gorzyce	63
Tab. 8. Liczba osób bezrobotnych na terenie gminy Gorzyce w latach 2010 - 2015	64
Tab. 9. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	64
Tab. 10. Zasoby mieszkaniowe w 2015 r.	67
Tab. 11. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne	67
Tab. 12. Podział ludności wg wieku produkcyjnego	75
Tab. 13. Bezrobocie w Gorzycach	75
Tab. 14. Ruch migracyjny w Gorzycach.....	76
Tab. 15. Zestawienie wskaźników przyrostu naturalnego, migracji i salda	77
Tab. 16. Charakterystyczne wartości wskaźników salda przyrostu naturalnego i migracji ...	77
Tab. 17. Prognoza liczby ludności metodą wskaźnikową	77
Tab.18. Zagospodarowanie terenu.	80
Tab.19. Obecna powierzchnia użytkowa budynków mieszkaniowych w gminie Gorzyce. ...	83
Tab.20. Wybrane wskaźniki zasobów mieszkaniowych na terenie gminy Gorzyce.	84
Tab.21. Prognozowana powierzchnia użytkowa budynków mieszkaniowych w gminie Gorzyce.	84
Tab.22. Powierzchnia terenów przeznaczona pod zainwestowanie w obowiązujących planach miejscowych.	88
Tab.23. Prognozowane zapotrzebowanie na usługi oświaty i wychowania.	92
Tab.24. Zestawienie zapotrzebowania na tereny inwestycyjne z uwzględnieniem chłonności istniejących terenów inwestycyjnych wskazanych w SUIKZP i planach miejscowych.	94
Tab. 25. Grunty gminne.....	97
Tab. 26. Średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych na drodze krajowej i drodze wojewódzkiej w roku 2015 na terenie gminy Gorzyce.....	106
Tab. 27. Wykaz dróg krajowych na terenie gminy Gorzyce.	106
Tab. 28. Wykaz dróg wojewódzkich na terenie gminy Gorzyce.....	107
Tab. 29. Wykaz dróg powiatowych na terenie gminy Gorzyce.....	107
Tab. 30. Wykaz dróg gminnych na terenie gminy Gorzyce.....	107
Tab. 31. Odpady zebrane w latach 2015 i 2016 na terenie gminy Gorzyce.	113

³ Zmiana wprowadzona uchwałą z 2023 r.

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Położenie administracyjne Gminy Gorzyce.....	10
Ryc. 2. Gęstość zaludnienia w poszczególnych obrębach.....	12
Ryc. 3. Położenie fizycznogeograficzne Gminy Gorzyce.....	13
Ryc. 4. Użytkowanie gruntów rolnych na terenie gminy Gorzyce	14
Ryc. 5. Użytkowanie terenu na terenie gminy Gorzyce.....	16
Ryc. 6. Tereny zabudowy mieszkaniowej.	17
Ryc. 7. Tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej.....	18
Ryc. 8. Mapa geologiczna, surowce naturalne.....	24
Ryc. 9. Gleby.....	28
Ryc. 10. Wody podziemne	30
Ryc. 11. Cieki powierzchniowe, zbiorniki wodne i działy wodne	31
Ryc. 12. Zagrożenie powodzią.....	32
Ryc. 13. Grunty rolne na terenie gminy Gorzyce	38
Ryc. 14. Grunty leśne na terenie gminy Gorzyce.....	39
Ryc. 15. Uwarunkowania przyrodnicze na terenie Gminy Gorzyce	43
Ryc. 16. Liczba kobiet i mężczyzn w latach 2002 - 2015.....	57
Ryc. 17. Piramida wieku.....	59
Ryc. 18. Ludność w wieku nieprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym	60
Ryc. 19. Przyrost naturalny	60
Ryc. 20. Urodzenia i zgony na terenie gminy Gorzyce w latach 2000 - 2015.....	61
Ryc. 21. Saldo migracji w Gorzycach.....	62
Ryc. 22. Wykształcenie ludności na terenie gminy Gorzyce.....	63
.....	64
Ryc. 23. Liczba osób bezrobotnych w latach 2010 - 2015.....	64
<i>Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.....</i>	64
Ryc. 24. Struktura branżowa podmiotów gospodarczych wg grup rodzajów działalności PKD 2007	65
Ryc. 25. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON wg PKD	66
<i>Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.....</i>	66
Ryc. 26. Obszary objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego obowiązujące na terenie gminy Gorzyce.....	82
Ryc. 27. Obszar zwartej zabudowy wraz z lukami	87
Ryc. 28. Niezabudowane obszary, przeznaczone w obowiązujących planach miejscowych pod zainwestowanie, położone poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej	89
Ryc. 29. Stan prawny gruntów na terenie gminy Gorzyce	96
Ryc. 30. Układ komunikacyjny gminy Gorzyce	142
Ryc. 31. Obszary przestrzeni publicznej w Gorzycach.	150
Ryc. 32. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w Gorzycach.	157
Ryc. 33. Lokalizacja OZE w Gorzycach.....	159

INFORMACJE OGÓLNE

1. PODSTAWA SPORZĄDZENIA STUDIUM

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwane dalej „studium” jest podstawowym dokumentem planistycznym, który określa politykę przestrzenną gminy, w tym zasady zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 ze zm.).

Studium jako wewnętrzny dokument władz samorządowych, nie jest aktem prawa miejscowego i nie stanowi podstawy do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, a także nie przesądza o użytkowaniu terenów. Ustalenia Studium zgodnie z art. 9 ust 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu miejscowych planów, które muszą być zgodne z zapisami Studium (art. 15 ust 1 w/w ustawy).

Podstawą do sporządzenia niniejszego dokumentu jest uchwała Nr XXIII/144/16 Rady Gminy Gorzyce z dnia 25 maja 2016 roku w sprawie przystąpienia do sporządzania „zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzyce”.

Zawartość niniejszego dokumentu jest zgodna z art. 10 wspomnianej ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 ze zm.) oraz z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004 nr 118 poz. 1233).

Sporządzenie zmiany dokumentu wynika ze zmiany polityki przestrzennej gminy, która jest wynikiem zmian potrzeb mieszkańców oraz warunków ekonomiczno-gospodarczych. Zmieniające się uwarunkowania formalne i przestrzenne jak również zmiany w przepisach odrębnych wpłynęły na potrzebę aktualizacji i wprowadzenia nowych ustaleń do Studium.

2. CEL I ZADANIA STUDIUM

Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 ze zm.) studium nie stanowi aktu prawa miejscowego, jest jednak podstawowym dokumentem planistycznym kształtującym politykę przestrzenną oraz wyznaczającym kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy. Niniejsze studium sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy, a jego ustalenia są wiążące dla władz gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

W myśl ww. ustawy przy sporządzaniu studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające z dokumentów planistycznych opracowanych na szczeblu krajowym (koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju), wojewódzkim (strategii rozwoju i planie zagospodarowania województwa) oraz strategii rozwoju gminy.

Studium określa kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania przestrzennego oraz lokalne zasady użytkowania terenu. Pozwala na prowadzenie gospodarki przestrzennej w sposób przemyślany, świadomy i przede wszystkim jednolity oraz rozważne planowanie inwestycji o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym.

Zasadniczym celem studium jest umożliwienie prowadzenia spójnej polityki przestrzennej, powiązanej z rozwojem gospodarczym i społecznym, z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Niniejszy dokument wskazuje potencjał rozwoju przestrzennego, możliwości zagospodarowania nowych terenów oraz stopień przekształceń istniejącego zagospodarowania, a także konieczność ochrony obszarów i obiektów wartościowych. W związku z powyższym studium może stanowić swoistą ofertę promocyjną dla potencjalnych inwestorów.

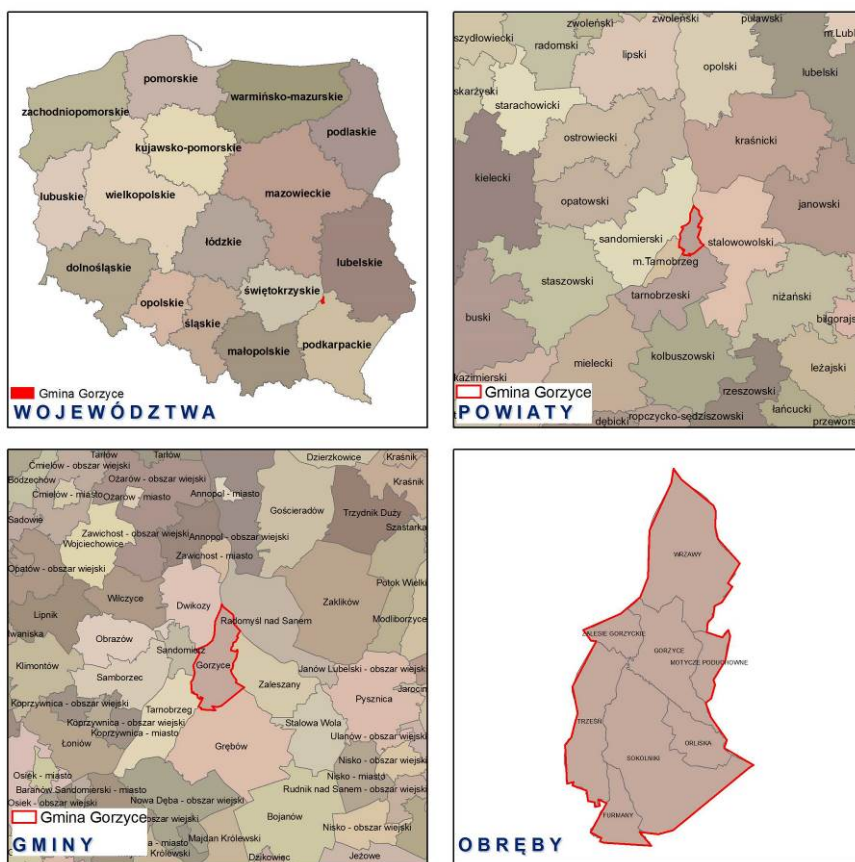
DZIAŁ I

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA GMINY

Administracyjnie gmina Gorzyce położona jest w północno-zachodniej części województwa podkarpackiego. Gmina Gorzyce graniczy od północnego-wschodu z gminą Radomyśl nad Sanem, od wschodu z gminą Zaleszany, od południowego-wschodu gminą Grębów, od południowego-zachodu gminą Tarnobrzeg, od zachodu gminą Sandomierz, od północnego-zachodu z gminą Dwikozy.

Obszar gminy podzielony jest administracyjnie na 8 obrębów: Gorzyce, Wrzawy, Motycze Podmuchowne, Furmany, Sokolniki, Orliśka, Trześć i Zalesie Gorzyckie. Dodatkowo wyróżnia się jeszcze Osiedle Gorzyce ze względu na ośrodek administracji.

Ryc. 1. Położenie administracyjne Gminy Gorzyce
Źródło: Opracowanie własne

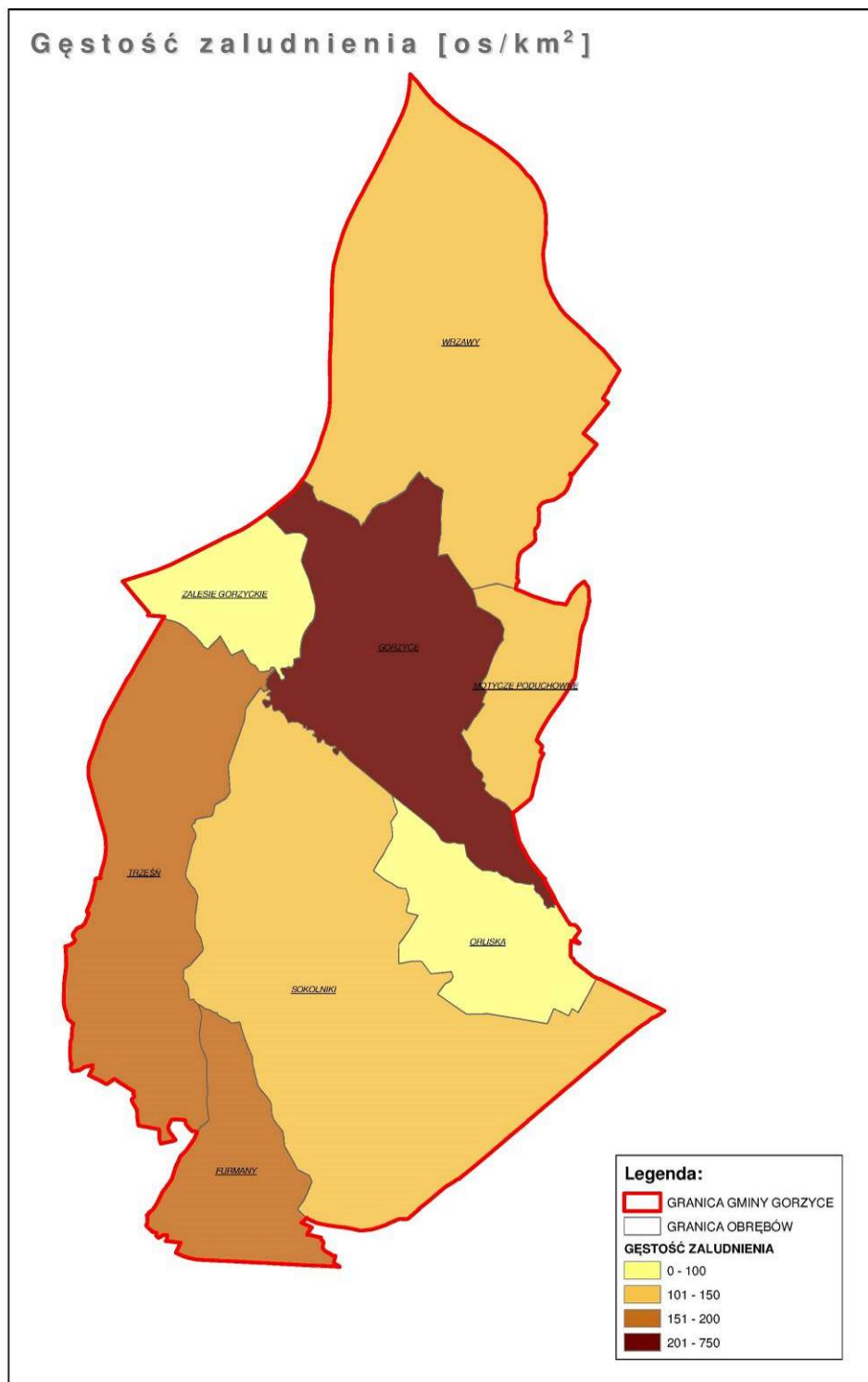
Gmina Gorzyce położona jest w Kotlinie Sandomierskiej a jej granice mają charakter w zdecydowanej większości naturalny. Ogranicza ją rzeka Wisła od strony północno-zachodniej, rzeka Trześniówka od strony zachodniej, rzeka San od strony północno-wschodniej. Natomiast na południu biegnie linia kolejowa nr 25 relacji Łódź Kaliska – Dębica.

Głównym szlakiem komunikacyjnym przebiegającym przez obszar opracowania, jest droga krajowa nr 77 łącząca Lipnik z Przemyślem i droga wojewódzka nr 854 łącząca Gorzyce z Annopolem. Ponadto w północno-zachodniej części opracowania przebiega linia kolejowa.

Obszar opracowania obejmuje cały obszar gminy Gorzyce o powierzchni ok. 68,90 km², która wchodzi w skład powiatu tarnobrzesckiego, w województwie podkarpackim. Na koniec 2014 roku gminę Gorzyce zamieszkiwało 13450 osób. Gęstość zaludnienia wynosi około 195 osób na 1 km². Tab. 1 przedstawia liczbę ludności w poszczególnych obrębach na terenie gminy, natomiast Ryc. 2 prezentuje gęstość zaludnienia danych obrębów (ilość osób na km²).

Tab. 1. Liczba ludności w poszczególnych obrębach.

Obręb	Liczba ludności
Gorzyce	6869
Furmany	722
Motycze Poduchowne	311
Orliska	244
Sokolniki	1929
Trześć	1564
Wrzawy	1608
Zalesie Gorzyckie	203

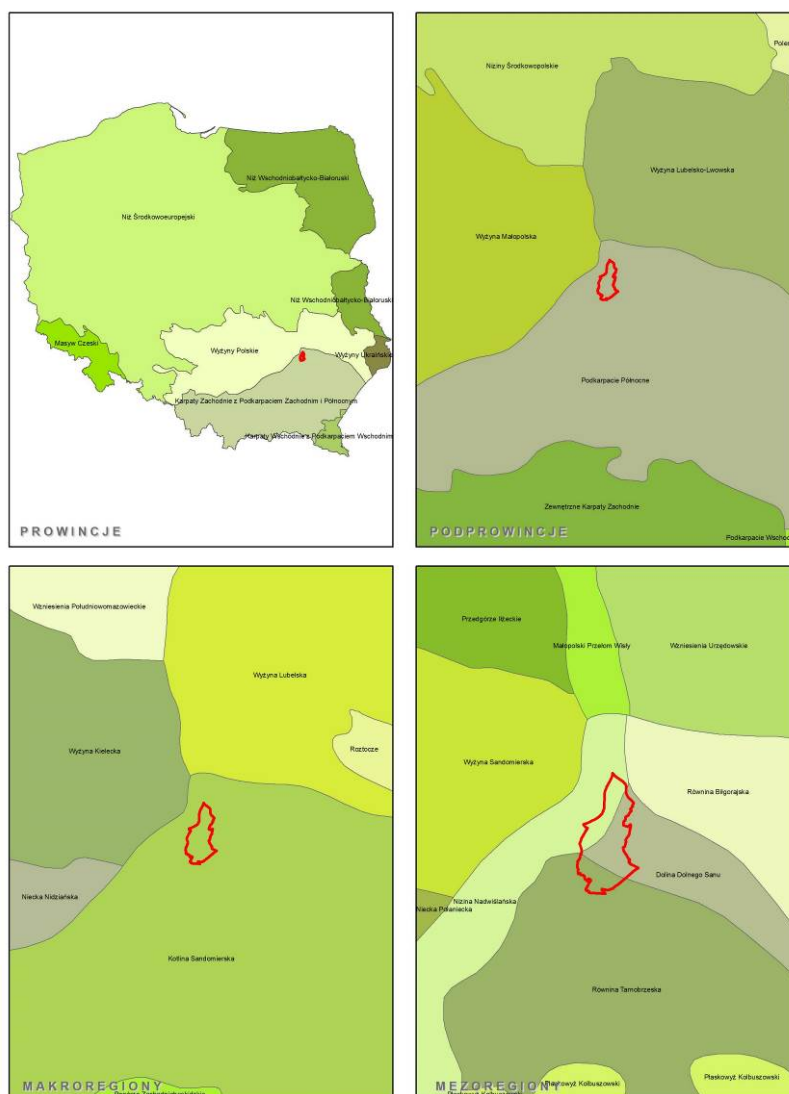

Ryc. 2. Gęstość zaludnienia w poszczególnych obrębach

Źródło: Opracowanie własne

Według regionalizacji fizyczno - geograficznej Kondrackiego (1998) Gmina Gorzyce położona jest w prowincji Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym, na obszarze podprowincji Podkarpacie Północne, w makroregionie Kotlina Sandomierska, na granicy mezoregionów: Niziny Nadwiślańskiej, Doliny Dolnego Sanu oraz Równiny Tarnobrzeskiej. (Ryc. 3).

Obszar gminy Gorzyce to w większości teren niski i równinny, słabo zróżnicowany pod względem morfologicznym, obejmujący terasy zalewowe rzeki Wisły i Sanu oraz terasy nadzalewowe rzek, występująca w południowo-wschodniej części gminy. Obszar ten jest monotonny i jedynie miejscami urozmaicony jest wałami wydmyowymi i dolinami niewielkich cieków z okresu holocenu. Natomiast terasa zalewowa wyższa to teren umiejscowiony w północnej i zachodniej części gminy, którą stanowi równa powierzchnia przeciętna odnogami i meandrami rzek i kanałów.

Ryc. 3. Położenie fizycznogeograficzne Gminy Gorzyce
Źródło: Opracowanie własne

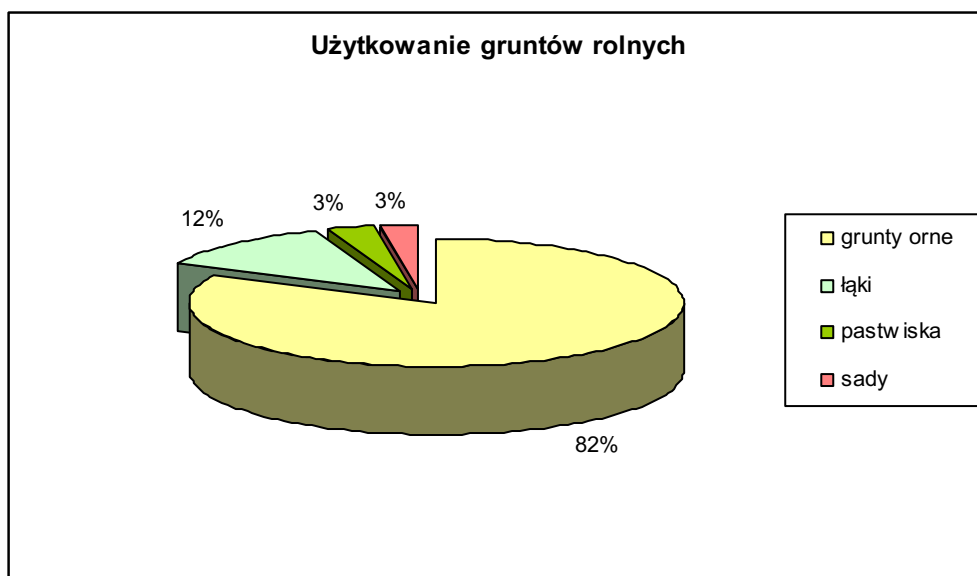
4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU

4.1. Dotychczasowe przeznaczenie terenu

Gmina Gorzyce jest gminą o charakterze przemysłowo-rolniczym, z sektorem rozwijających się usług. Gmina Gorzyce zajmuje powierzchnię 6936 ha, z czego użytki lasów, gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych stanowi około 17% ogólnej powierzchni gminy. Pozostałe formy użytkowania stanowią niecałe 33% powierzchni gminy, w tym tereny mieszkaniowe 9,2% ogólnej powierzchni gminy. Powierzchnia użytków rolnych zajmuje powierzchnię ponad 50% ogólnej powierzchni gminy.

Wśród użytków rolnych znacznie przeważają grunty orne, które stanowią 82% wszystkich gruntów użytkowanych rolniczo, łąki i pastwiska trwałe – 15% (w tym 12% to łąki, 3% - pastwiska), natomiast sady – 3%.

Na poniższym wykresie przedstawiony został procentowy udział użytkowania gruntów rolnych.

Ryc. 4. Użytkowanie gruntów rolnych na terenie gminy Gorzyce

Źródło: Opracowanie własne

Szczegółowe zestawienie użytkowania terenu przedstawione zostało w poniższej tabeli (Tab. 2).

Tab. 2. Użytkowanie terenu na terenie gminy Gorzyce

Sposób użytkowania gruntów	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [%]
tereny mieszkaniowe	637,73	9,19
tereny usługowe	62,66	0,90
usługi sportu i rekreacji	11,52	0,17
tereny przemysłowe	85,94	1,24
tereny eksploatacji	84,48	1,22
wody	267,68	3,86
zieleń, w tym cmentarze, ogrody działkowe, zieleń nieurządzona	991,47	14,29
użytki rolne	3478	50,14
grunty orne	2862	82,29
łąki trwałe	422	12,13
sady	90	2,59
pastwiska	104	2,99
grunty leśne i zadrzewienia	1187,40	17,12
tereny infrastruktury komunikacyjnej i technicznej	129,12	1,86
razem	6936	100

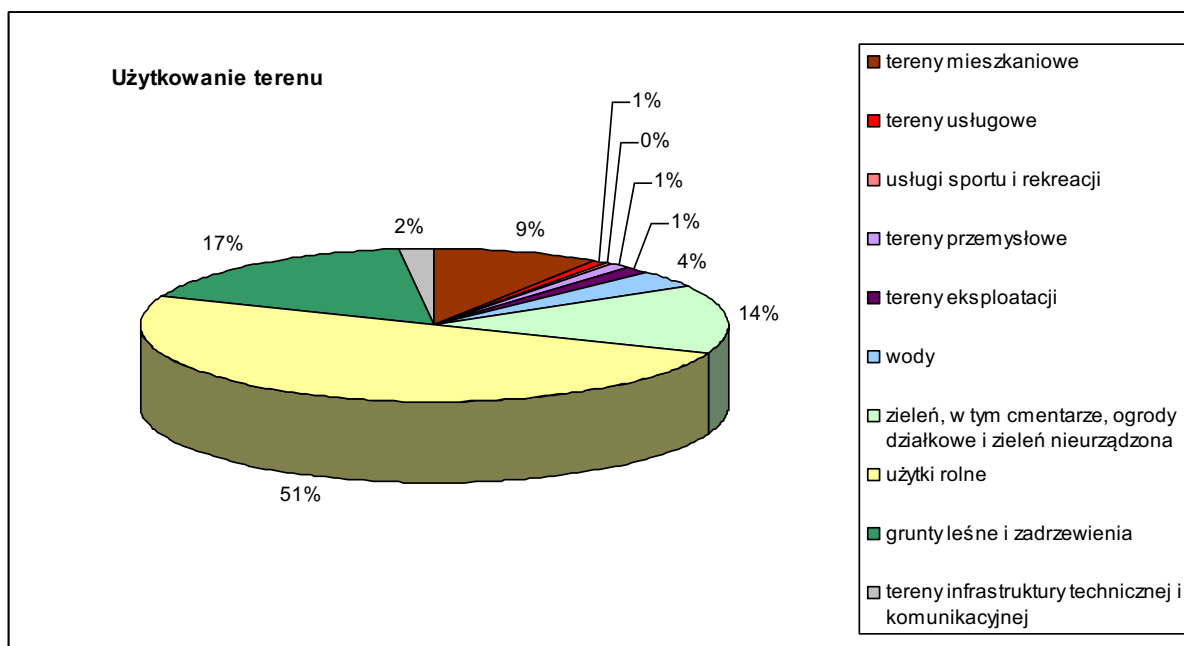
Źródło: Opracowanie własne.

4.2. Dotychczasowe zagospodarowanie terenu

Północny obszar opracowania stanowią głównie tereny rolne. Wynika to z faktu położenia w dolinie Wisły i Sanu. Występująca w tej części gminy zabudowa ma charakter zabudowy zagrodowej oraz rozproszonej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Zupełnie inna forma zagospodarowania występuje w centralnej i południowej części opracowania. Część południowa gminy charakteryzuje się dużą lesistością, a zabudowa występująca w tej części ma charakter zabudowy zagrodowej oraz zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. W centralnej części gminy obserwuje się niewielki odsetek gruntów użytkowanych w sposób rolniczy. W głównej mierze grunty w tej części gminy są zabudowane. Zabudowa występująca w centralnej części gminy charakteryzuje się miejskim charakterem. Obserwuje się tutaj występowanie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej o charakterze zwartym, a także zabudowę zagrodową. Ponadto obręb Gorzyce pełni funkcję ośrodka administracji gminnej, zapewniając mieszkańcom gminy dostęp do usług publicznych, tj. oświaty, kultury, usług zdrowia, a także usług komercyjnych.

Udział poszczególnych rodzajów użytkowania terenów przedstawia Ryc. 5.

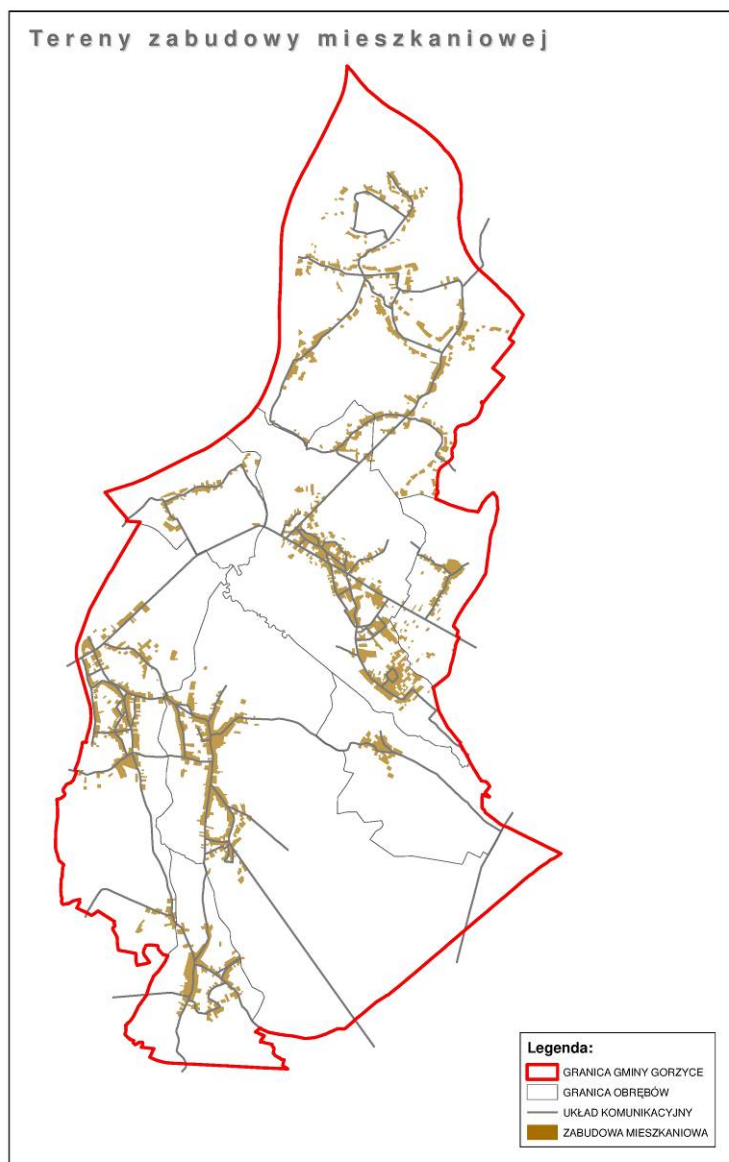
Ryc. 5. Użytkowanie terenu na terenie gminy Gorzycy

Źródło: Opracowanie własne

4.2.1. Tereny mieszkaniowe

Tereny zabudowy mieszkaniowej zajmują 9,2% ogólnej powierzchni gminy. Występująca w północnej i południowej części gminy zabudowa ma charakter zabudowy zagrodowej oraz rozproszonej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Zabudowa występująca w centralnej części gminy charakteryzuje się miejskim charakterem. Obserwuje się tutaj występowanie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej o charakterze zwartym, a także zabudowę zagrodową.

Ryc. 6. Tereny zabudowy mieszkaniowej.

Źródło: Opracowanie własne

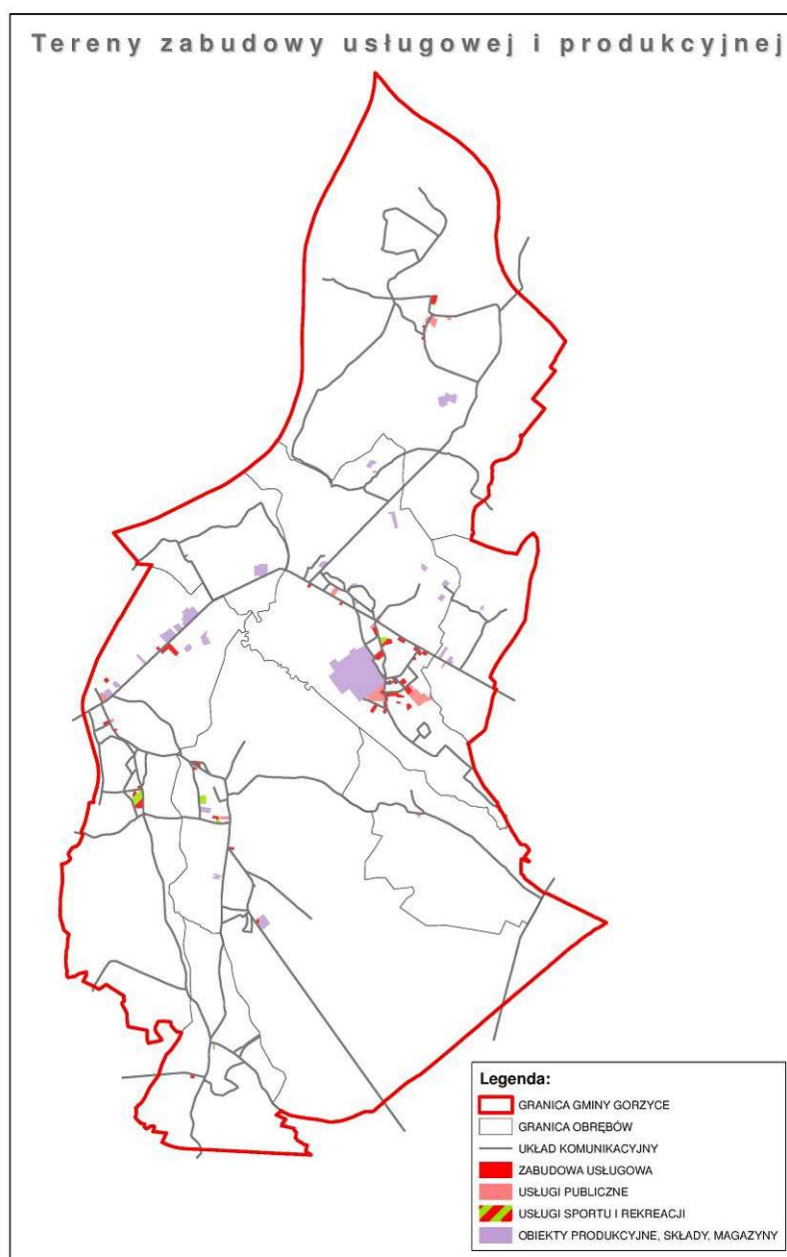
4.2.2. Tereny usługowe i produkcyjne

Tereny zabudowy usługowej, zarówno komercyjnej, jak i publicznej, koncentrują się w centralnej części gminy, w Gorzycach oraz w obrębie Trześń. Usługi komercyjne są to głównie usługi obsługujące pobliskie tereny zabudowy mieszkaniowej.

Na terenie gminy głównym terenem, pełniącym rolę rekreacyjno-wypoczynkową pełni sztuczny zbiornik wodny - zalew, zwany Przybyłów, zlokalizowany w części Gorzyce. W związku z czym w bezpośrednim jego sąsiedztwie realizowana jest zabudowa o charakterze letniskowym czy też turystycznym. Świadczone tutaj usługi mają na celu zapewnienie pełnej obsługi turystów, zarówno w zakresie wypoczynku, jak też rekreacji, gastronomii oraz noclegów.

W 2002 roku na terenie gminy Gorzyce powstała podstrefa Gorzyce w ramach Tarnobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, EuroPark Wisłosan o powierzchni około 21,5 ha. Teren przeznaczony pod zabudowę i działalność gospodarczą położony jest ok. 1 km od drogi krajowej Stalowa Wola – Sandomierz i około 15 km od Tarnobrzega. Zakłady zlokalizowane na terenie Strefy należą do branży metalowej (produkcja stopów aluminiowych, odlewy z metali lekkich): Alumetal Gorzyce Sp. z o.o., Press+Sintertechnik Sp. z o.o. oraz Federal Mogul – Gorzyce S.A., produkujący m. in. tłoki, felgi aluminiowe.

W związku z występowaniem licznych złóż kruszyw, na terenie gminy funkcjonują liczne cegielnie, produkujące ceramikę budowlaną. Ponadto w Sokolnikach zlokalizowany jest zakład zajmujący się wytwarzaniem mas bitumicznych.

Ryc. 7. Tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej.

Źródło: Opracowanie własne

4.2.3. Tereny zieleni

Tereny zieleni stanowią istotny element struktury zagospodarowania. Tereny te są podstawą funkcjonowania środowiska przyrodniczego, miejscem bytowania zwierząt. Tereny te mają także niebagatelny wpływ na lokalny mikroklimat, zapobiegają także erozji gleb. Pełnią także m.in. funkcje krajobrazowe i rekreacyjne.

Grunty leśne, a także tereny zakrzewione i zadrzewione stanowią nieco ponad 17% powierzchni gminy. Wszelkie poczynania w zakresie planowania nowych zadrzewień powinny uwzględniać istniejące warunki glebowe, zapotrzebowania mieszkańców czy warunki krajobrazowe. Przy zasadzaniu powinno się stosować rodzime gatunki drzew, które tworzą bytowe warunki dla ptactwa, a unikać drzew obcego pochodzenia.

Ponadto, gmina posiada rozbudowany system kanałów oraz cieków wodnych, które poprzez obsadzenie szpalerami lub grupami drzew stanowią ciągi ekologiczne dla wielu gatunków flory i fauny. Ze względu na tak dogodne warunki siedliskowe wiele z tych okazów cechuje się podeszłym wiekiem i osiąga duże rozmiary.

Ważną rolę w środowisku przyrodniczym odgrywają obszary wodno-błotne. Na terenie gminy do takich miejsc należą odcinki rzek, fragmenty ich dolin, w tym starorzecza, łąki, turzycowiska, zbiorowiska szuwarowe, zakrzewienia i zadrzewienia nadwodne oraz glinianki i stawy, położone już na obszarach wysoczyznowych. Są to miejsca gniazdowania rzadkich gatunków ptaków.

Terenami istotnymi w celu zachowania naturalnej bioróżnorodności są także:

- koryto Wisły i Sanu wraz z pasami specyficznej roślinności nadrzecznej,
- koryto Trześniówki i Łęgu.

4.2.4. Tereny leśne, zadrzewione i zakrzewione

Południowo-wschodnią część gminy stanowią lasy, które zajmują około 17% ogólnej powierzchni gleb w gminie. Występują one w miejscowości Furmany i Sokolniki. Tereny leśne rozciągają się na glebach niższych klas bonitacyjnych – V, VI. Wśród drzewostanu dominuje sosna. Struktura taka jest charakterystyczna dla występującego tutaj typu siedliskowego – boru świeżego i boru mieszanego świeżego. Wiek drzewostanu jest zróżnicowany, jednak głównie wynosi on 55 – 75 lat. Większość lasów położonych na terenie gminy stanowi własność państwową.

4.3. Dotychczasowe uzbrojenie terenu

4.3.1. Gospodarka wodno-ściekowa

Zaopatrzenie w wodę

Ludność gminy zaopatrywana jest w wodę z ujęcia wody Przybyłów, zlokalizowanego nad rzeką Łęg w Gorzycach. Na koniec 2015 r. do sieci wodociągowej podłączonych było 2237 budynków mieszkalnych, co stanowi około 95% wszystkich budynków mieszkalnych na terenie gminy.

Odprowadzanie i unieszkodliwianie ścieków

Długość istniejącej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi około 132 km, w tym około 18 km sieci grawitacyjnej. Systemem odprowadzania ścieków objęci są mieszkańcy sołectw: Gorzyce, Sokolniki, Trześć, Furmany, Orliśka, Motycze Poduchowne i Zalesie Gorzyckie. Na koniec 2015 r. do sieci kanalizacyjnej podłączonych było 1553 budynków mieszkalnych, co stanowi około 65% ogólnej liczby budynków mieszkalnych na terenie gminy. Ścieki z terenu gminy odprowadzane są siecią kanalizacji sanitarnej do oczyszczalni ścieków Gorzyce.

4.3.2. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Obszar gminy jest dobrze zelektryfikowany. Obszar gminy zasilany jest w energię elektryczną napięciem 15kV. Na terenie gminy zlokalizowana jest stacja elektroenergetyczna 110/15 kV (GPZ) Gorzyce. Ponadto przez obszar opracowania przebiega linia Najwyższych Napięć 220 kV Chmielów – Stalowa Wola oraz linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia:

- 110 kV dwutorowa Stalowa Wola – Sandomierz,
- 110 kV Gorzyce – Trześć,
- 110 kV HS Sandomierz - Tarnobrzeg,
- 110 kV Stalowa Wola – Gorzyce,
- 110 kV Gorzyce – Ożarów Miasto,
- 110 kV Chmielów - Olendry.

4.3.3. Zaopatrzenie w ciepło

Obiekty użyteczności publicznej zlokalizowane na terenie gminy, tj. szkoły, przedszkola, Urząd Gminy, domy kultury, remizy strażackie, oraz ok. 20% odbiorców indywidualnych, do celów grzewczych wykorzystują gaz z lokalnych kotłowni gazowych. Pozostała zabudowa zaopatrywana jest w ciepło z kotłowni opalanych węglem i koksem, a także ogrzewane tradycyjnymi piecami.

4.3.4. Zaopatrzenie w gaz

Przez obszar gminy przebiegają 3 gazociągi wysokoprężne:

- Ø 500 CN 40 Rozwadów – Sandomierz,
- Ø 400 CN 40 Rozwadów – Sandomierz,
- Ø 250 CN 40 Stalowa Wola – Sandomierz,

oraz odgałęzienie od ww. gazu:

- Ø 250 CN Trześć – Jeziorko, który nie jest eksploatowany.

Ponadto na obszarze gminy zlokalizowane są 3 stacje redukcyjno-pomiarowe:

- stacja redukcyjno-pomiarowa I⁰ Gorzyce, obsługująca zabudowę mieszkaniową osiedla Gorzyce,
- stacja redukcyjno-pomiarowa I⁰ Trześć, obsługująca sołectwa: Trześć, Furmany, Sokolniki, Zalesie Gorzyckie.

Obiekty użyteczności publicznej zlokalizowane na terenie gminy, tj. szkoły, przedszkola, Urząd Gminy, domy kultury, remizy strażackie, oraz ok. 20% odbiorców indywidualnych, do celów grzewczych wykorzystują gaz.

4.3.5. Telekomunikacja

W granicach gminy funkcjonują nadajniki sieci: T-Mobile, Orange, Plus, Play, Aero 2. Wszystkie nadajniki umieszczone są na kominie kotłowni Federal-Mogul Gorzyce S.A., przy ul. Odlewników 52. Ponadto przez teren gminy przebiega infrastruktura techniczna, z zakresu sieci telekomunikacyjnej:

- kabel światłowodowy Sandomierz – Stalowa Wola z odgałęzieniem w Trześci na Wrzawy i Sokolniki,
- dwa kable Gorzyce – Sandomierz,
- kanalizacja teletechniczna w Gorzycach.

4.3.6. Gospodarka odpadami

Na terenie gminy nie ma zlokalizowanego składowiska odpadów komunalnych. Teren gminy Gorzyce objęty został systemem gospodarowania odpadami, który zapewnia odbieranie i właściwe zagospodarowanie odpadów od wszystkich właścicieli nieruchomości. Sejmik Województwa Podkarpackiego dnia 5 stycznia 2017 roku podjął uchwałę nr XXXI/551/17 przyjmując Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego 2022. Zgodnie z przyjętym dokumentem, gmina Gorzyce położona jest w północnym regionie gospodarki odpadami komunalnymi. Na koniec 2014 r. w regionie północnym funkcjonowała jedna instalacja regionalna do przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, należąca do Spółki .A.S.A. w Tarnobrzegu

5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

Zgodnie z definicją zawartą w Ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ład przestrzenny należy rozumieć jako takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Występujące w danym regionie uwarunkowania geograficzne, środowiskowe, historyczne itd. mają bezpośredni wpływ na zróżnicowanie intensywności funkcji gminy.

Tereny rolne na terenie gminy stanowi nieco ponad 50% ogólnej powierzchni gminy, natomiast łączna powierzchnia terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową wynosi 9,2% powierzchni gminy. Funkcja mieszkaniowa występująca na terenie gminy realizowana jest we wszystkich jej formach. Gmina posiada wykształcone centrum, którym jest miejscowość Gorzyce, gdzie występuje tutaj zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna wraz z licznymi usługami, również w formie usług publicznych. Zabudowa mieszkaniowa, występująca na pozostałym obszarze gminy ma charakter zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zabudowy zagrodowej. Funkcja przemysłowa, a także funkcje usługowe, realizowane w postaci usług podstawowych oraz infrastruktury społecznej pełnią bardzo istotną rolę w funkcjonowaniu gminy.

Tworzenie i utrzymanie ładu przestrzennego, jako jedno z zadań własnych samorządu gminnego, jest zarówno celem działań gospodarki przestrzennej, jak i środkiem do uzyskania środowiska zamieszkania, pracy i wypoczynku w jak najwyższym stopniu oddziałującego pozytywnie pod względem funkcjonalnym i estetycznym na użytkowników. Poprawnie kreowana przestrzeń daje mieszkańcom satysfakcję identyfikacji z miejscowością oraz okolicą zamieszkania, a także przyciągają inwestorów. W sposób najbardziej oczywisty na ład przestrzenny wpływa kształtowanie przestrzeni publicznych i zabudowy.

Jedynym skutecznym narzędziem tworzenia ładu przestrzennego jest prawo miejscowe, wyrażone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Pozostawienie niektórych obszarów bez planów miejscowych może sprzyjać niekorzystnym dla ładu realizacjom, opartym o możliwość ustalania warunków zabudowy w decyzjach administracyjnych. Obecnie, na obszarze gminy obowiązuje 10 planów miejscowych, które łącznie pokrywają ponad 402 ha powierzchni gminy, co stanowi zaledwie 5,8% ogólnej powierzchni gminy.

6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

6.1. Stan środowiska

6.1.1. Rzeźba terenu

Obszar gminy Gorzyce to w większości teren niski i równinny, słabo zróżnicowany pod względem morfologicznym, obejmujący terasy zalewowe rzeki Wisły i Sanu oraz terasy nadzalewowe rzek. Wspomniana terasa nadzalewowa występuje w południowo-wschodniej części gminy na poziomie 145-148 m n.p.m. Obszar ten jest monotony i jedynie miejscami urozmaicony jest wałami wydmowymi i dolinami niewielkich cieków z okresu holocenu. Natomiast terasa zalewowa wyższa to teren umiejscowiony w północnej i zachodniej części gminy. Wysokość wynosi 143-147 m n.p.m i stanowi go równa powierzchnia poprzecinana odnogami i meandarami rzek i kanałów.

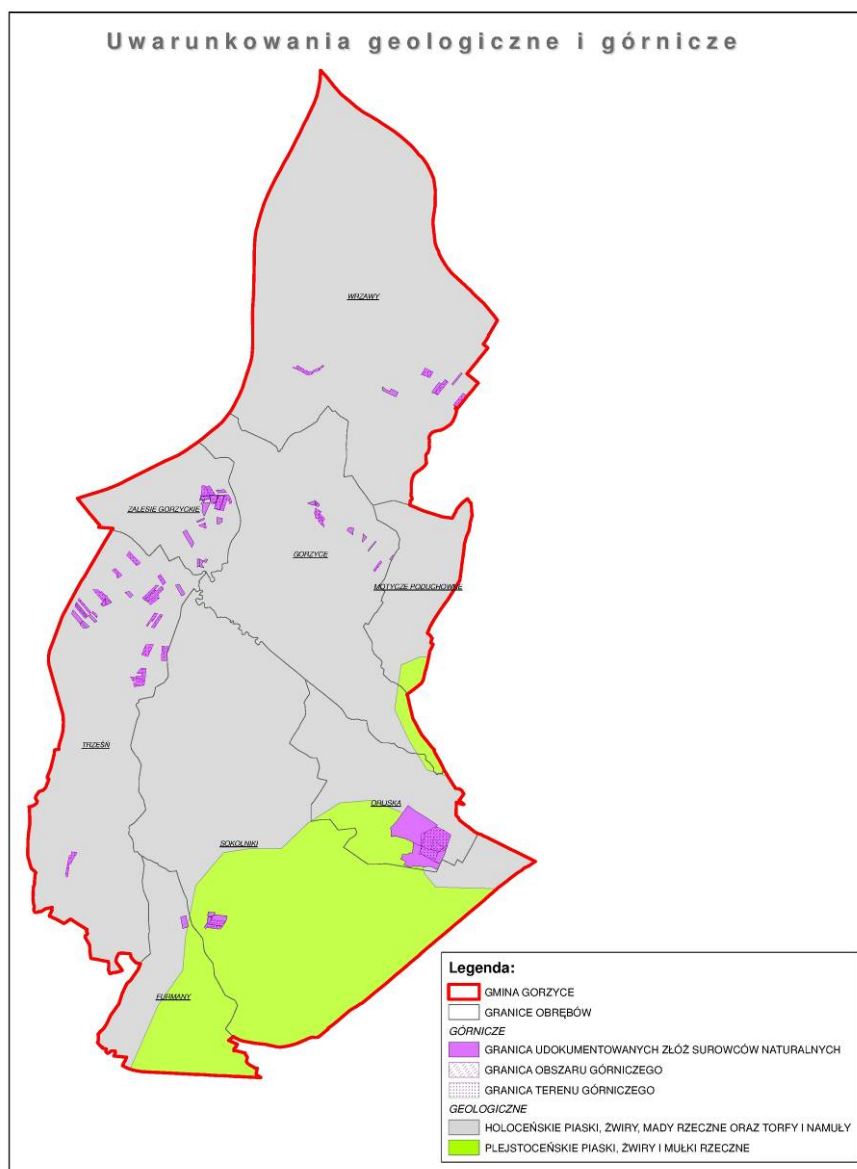
6.1.2. Budowa geologiczna

Gmina Gorzyce z punktu widzenia geologii położona jest w obrębie Zapadliska Przedkarpackiego. Podłoże z okresu paleozoiku (kambr i sylur) pokryte jest w większości późniejszymi osadami z trzeciorzędu i czwartorzędu. Odślonięty utwór kambryjski znaleźć można jedynie w rejonie Pączka Gorzyckiego, który stanowi strukturalne przedłużenie Gór Pieprzowych. Natomiast utwory syluru położone są na znacznych głębokościach i przeważnie przy północnym brzegu kambryjskich utworów – łupków ilaste i kwarcyty.

Dla trzeciorzędu typowe są osady miocenowe: piaski i mułki, ility łupkowe z piaskami oraz ility i mułowce, a miąższość utworów osiąga maksymalnie 200 m.

Warstwy trzeciorzędowe pokryte są młodszymi osadami czwartorzędowymi z okresu plejstocenu i holocenu, a ich miąższość wynosi w granicach 0-20 m. Plejstoceńskie osady występują w południowej części gminy i są to głównie piaski z wkładkami mułków oraz żwirami w spągu, które tworzą terasę akumulacyjną nadzalewową. Natomiast osady z okresu holocenu są tworzone przez piaski i mułki poziomu nadzalewowego terasy zalewowej oraz mad. Zajmują one połowę gminy.

Na południu gminy spotkać można również niewielkie ilości piasków eolicznych w postaci niedużych wydm i osobnych płatów.

Ryc. 8. Mapa geologiczna, surowce naturalne
Źródło: Opracowanie własne

6.1.3. Surowce mineralne

Według danych zawartych w Systemie Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych MIDAS Państwowego Instytutu Geologicznego (stan na 08.2016 r.) na obszarze gminy występują liczne udokumentowane złoża kopalin pospolitych utworów czwartorzędowych, wykorzystywane do celów budowlanych:

- surowce ilaste ceramiki budowlanej – utworzone przez: mady i mułki, występujące głównie w obrębie terasy zalewowej Wisły i Sanu; gliny lessopodobne na obszarze terasy nadzalewowej;

- kruszywa naturalne – utworzone przez: piaski i żwiry zalegające w części spągowej czwartorzędu oraz piaski rzeczne i eoliczne zalegające na utworach żwirowych.

W związku z licznie występującymi na terenie gminy udokumentowanymi złożami, występują również licznie tereny górnicze i obszary górnicze.

Tab. 3. Złoża kopalin na obszarze Gminy Gorzyce

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w Centralnej Bazie Danych Geologicznych PIG

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Powierzchnia [ha]	Głębokość	
				od	do
Surowce ilaste ceramiki budowlanej					
1	Gorzyce – Bartoszek	rozpoznane szczegółowo	0,23	1,90	2,10
2	Gorzyce – Cetnarski I	skreślone z bilansu zasobów	1,99	1,60	1,80
3	Gorzyce – Cetnarski II	zagospodarowane	1,97	1,60	1,90
4	Gorzyce – Cetnarki III	rozpoznane szczegółowo	0,46	1,90	2,00
5	Gorzyce dz. 613	eksploatacja zaniechana	0,43	-	-
6	Gorzyce dz. 909	eksploatacja zaniechana	0,68	-	-
7	Gorzyce – Grzegorzek	eksploatacja zaniechana	0,80	0,90	1,95
8	Gorzyce – Grzegorzek 1	eksploatacja zaniechana	1,14	1,60	1,95
9	Gorzyce – Grzegorzek II	eksploatowane okresowo	0,56	1,90	2,20
10	Gorzyce – Jakubik	skreślone z bilansu zasobów	0,46	1,35	1,70
11	Gorzyce – Jakubik I	eksploatacja zaniechana	0,29	1,50	1,80
12	Gorzyce – Korga	skreślone z bilansu zasobów	0,19	-	-
13	Trześć	skreślone z bilansu zasobów	0,74	2,10	4,00
14	Trześć dz. 178/1, 238, 239	eksploatowane okresowo	2,00	2,00	2,70
15	Trześć dz. 222, 223	eksploatacja zaniechana	1,40	2,50	3,70
16	Trześć dz. 350/2	eksploatacja zaniechana	1,12	1,10	1,80
17	Trześć I	skreślone z bilansu zasobów	0,49	1,30	2,00
18	Trześć II	skreślone z bilansu zasobów	1,27	1,00	1,90
19	Trześć III	eksploatacja zaniechana	0,51	2,20	2,70
20	Trześć – Filippek II	eksploatacja zaniechana	1,66	1,70	3,10
21	Trześć – Foltarz I	skreślone z bilansu zasobów	0,96	1,90	3,00
22	Trześć – Folarz II	skreślone z bilansu zasobów	0,36	1,80	2,10
23	Trześć – Folarz III	zagospodarowane	0,32	1,70	1,90
24	Trześć – Koper II	skreślone z bilansu zasobów	1,17	1,20	1,80
25	Trześć – Kułaga	eksploatacja zaniechana	0,47	2,50	3,30
26	Trześć – Kułaga I	skreślone z bilansu zasobów	0,33	2,70	3,00
27	Trześć – Kułaga II	skreślone z bilansu zasobów	0,43	1,80	1,80
28	Trześć – Kułaga III	skreślone z bilansu zasobów	0,80	2,20	2,60
29	Trześć – Kułaga IV	skreślone z bilansu zasobów	0,31	2,10	2,50
30	Trześć – Kułaga VI	rozpoznane szczegółowo	1,90	1,90	2,30
31	Trześć – Kułaga VII	eksploatowane okresowo	1,07	1,70	2,60
32	Trześć – Kułaga VIII	zagospodarowane	0,49	2,00	2,10
33	Trześć – Łabuda dz. 113-17,	skreślone z bilansu zasobów	2,63	2,50	2,70
34	Trześć – Łabuda II	zagospodarowane	1,78	2,20	2,90

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY GORZYCE

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Powierzchnia [ha]	Głębokość	
				od	do
35	Trześń – Łabuda III	zagospodarowane	0,96	2,80	4,30
36	Trześń – Pocięcha	eksploatacja zaniechana	1,11	1,80	2,40
37	Trześń – Pocięcha III	rozpoznane szczegółowo	0,41	-	-
38	Trześń – Sołtys	skreślone z bilansu zasobów	0,90	-	-
39	Trześń – Sołtys III	zagospodarowane	0,60	2,20	2,50
40	Trześń – Sołtys IV	rozpoznane szczegółowo	0,19	2,10	2,40
41	Trześń – Stępień	skreślone z bilansu zasobów	1,66	-	-
42	Trześń – Turbiarz	skreślone z bilansu zasobów	0,66	3,00	3,00
43	Trześń – Zalesie Gorzyckie	eksploatowane okresowo	1,41	2,00	2,20
44	Woźniak I	skreślone z bilansu zasobów	1,86	1,80	3,30
45	Wrzawy	zagospodarowane	1,56	3,20	3,60
46	Wrzawy – Laskowski III	skreślone z bilansu zasobów	0,80	1,70	2,10
47	Wrzawy – Laskowski V	skreślone z bilansu zasobów	1,34	-	-
48	Wrzawy – Laskowski VI	rozpoznane szczegółowo	1,98	1,30	3,10
49	Wrzawy – Woźniak 2	rozpoznane szczegółowo	1,57	4,70	10,00
50	Wrzawy – Woźniak II	rozpoznane szczegółowo	1,43	2,70	3,00
51	Wrzawy – Woźniak III	zagospodarowane	0,56	1,80	2,80
52	Wrzawy dz. 2283	eksploatacja zaniechana	0,56	2,00	2,60
53	Wrzawy dz. 2320/2	eksploatacja zaniechana	0,58	1,70	3,20
54	Wrzawy dz. 2337/1	skreślone z bilansu zasobów	1,14	-	-
55	Wrzawy I	skreślone z bilansu zasobów	0,56	-	3,50
56	Wrzawy II	skreślone z bilansu zasobów	0,30	-	2,00
57	Wrzawy III	skreślone z bilansu zasobów	0,52	2,20	4,00
58	Wrzawy Jurek 2	rozpoznane szczegółowo	0,82	2,40	2,80
59	Wrzawy – Jurek	skreślone z bilansu zasobów	1,73	2,10	2,40
60	Wrzawy – Jurek I	skreślone z bilansu zasobów	0,53	2,10	2,30
61	Zalesie G. – Grzegorzek II	eksploatowane okresowo	1,99	1,40	2,00
62	Zalesie Gorzyc. – Dul I i II	skreślone z bilansu zasobów	1,23	-	-
63	Zalesie Gorzyckie	skreślone z bilansu zasobów	0,24	1,80	2,90
64	Zalesie Gorzyckie – Dul	skreślone z bilansu zasobów	1,31	0,75	3,00
65	Zalesie Gorzyckie – Dul 6	skreślone z bilansu zasobów	0,66	-	-
66	Zalesie Gorzyckie – Dul 8	zagospodarowane	0,98	1,20	2,90
67	Zalesie Gorzyckie – Dul 9	rozpoznane szczegółowo	1,62	2,20	3,00
68	Zalesie Gorzyckie – Dul V	eksploatowane okresowo	1,26	-	-
69	Zalesie Gorzyckie – Dul VII	eksploatowane okresowo	0,73	1,30	3,30
70	Zalesie Gorzyckie dz. 437	eksploatacja zaniechana	0,67	1,50	2,60
71	Zalesie Gorzyckie dz. 438	eksploatacja zaniechana	0,53	2,10	2,30
72	Zalesie Gorzyckie dz. 289	eksploatacja zaniechana	0,28	2,90	4,00
73	Zalesie Gorzyckie dz. 35	eksploatacja zaniechana	0,56	-	-
74	Zalesie Gorzyckie dz. 76/1	eksploatacja zaniechana	0,45	1,90	2,50
75	Zalesie Gorzyckie – Dul III	eksploatowane okresowo	2,06	0,80	2,00
76	Zalesie Gorzyckie – Koper I	eksploatacja zaniechana	1,64	1,30	1,60
77	Zalesie Gorzyckie – Kułaga I	eksploatacja zaniechana	1,37	2,50	3,10
78	Zalesie Gorzyc. – Warzycki I	eksploatacja zaniechana	0,70	-	-
78A	Gorzyce – Cetnarski IV	rozpoznane szczegółowo	0,42	1,90	1,90 ⁴
Kruszywa naturalne					

⁴ Zmiana wprowadzona uchwałą z 2023 r.

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Powierzchnia [ha]	Głębokość	
				od	do
79	Furmany	eksploatacja zaniechana	1,57	1,60	2,30
80	Sokolniki	zagospodarowane	11,35	7,00	16,80
81	Sokolniki I	zagospodarowane	6,12	11,50	16,50
82	Sokolniki II	eksploatowane okresowo	1,69	7,50	7,70
83	Sokolniki II	eksploatowane okresowo	23,75	11,20	22,00
84	Sokolniki III	zagospodarowane	1,92	7,50	8,40
85	Sokolniki III	rozpoznane szczegółowo	10,80	14,40	18,00
86	Sokolniki IV	rozpoznane szczegółowo	2,51	14,50	14,80
87	Sokolniki – RPRD	rozpoznane szczegółowo	2,81	1,60	1,70
88	Trześń I	zagospodarowane	1,87	8,65	9,80
89	Trześń II	zagospodarowane	1,90	7,85	9,80
90	Trześń III	zagospodarowane	2,00	5,40	6,40
91	Trześń V	rozpoznane szczegółowo	2,00	4,50	-
92	Trześń VI	zagospodarowane	1,99	5,80	7,20
93	Trześń – Idec	rozpoznane szczegółowo	1,50	7,00	8,10
94	Trześń – Idec I	rozpoznane szczegółowo	1,95	6,80	7,00
95	Trześń – Sławex	rozpoznane szczegółowo	0,94	7,90	8,20
96	Wrzawy I	zagospodarowane	1,42	10,00	10,00
97	Trześń-Wryk	rozpoznane szczegółowo	1,14	1,80	2,00
98	Wrzawy 3	zagospodarowane	1,75	1,90	2,50
99	Sokolniki-Stradomska	zagospodarowane	1,36	1,50	2,00
100	Zalesie Gorzyckie – Wryk	zagospodarowane	8,92	1,80	4,30
101	Sokolniki – Sławex	rozpoznane szczegółowo	1,25	1,70	1,80
102	Trześń X	rozpoznane szczegółowo	1,86	-	-
103	Trześń XI	zagospodarowane	1,06	1,60	2,60
104	Trześń XII	rozpoznane szczegółowo	1,98	1,80	3,80
105	Trześń-Sławex 2	rozpoznane szczegółowo	1,01	0,30	1,80
106	Gorzyce 1	rozpoznano szczegółowo	1,95	0,80	1,60
107	Gorzyce II	rozpoznane szczegółowo	6,31	0,80	1,70
108	Orliska - Północ	rozpoznane szczegółowo	16,36	6,7	21,4 ⁵

W obszarze zmiany studium planuje się udokumentowanie i wydobycie kruszyw naturalnych.

[W obszarze zmiany studium planuje się udokumentowanie i wydobycie kruszyw naturalnych.]⁶

6.1.4. Gleby

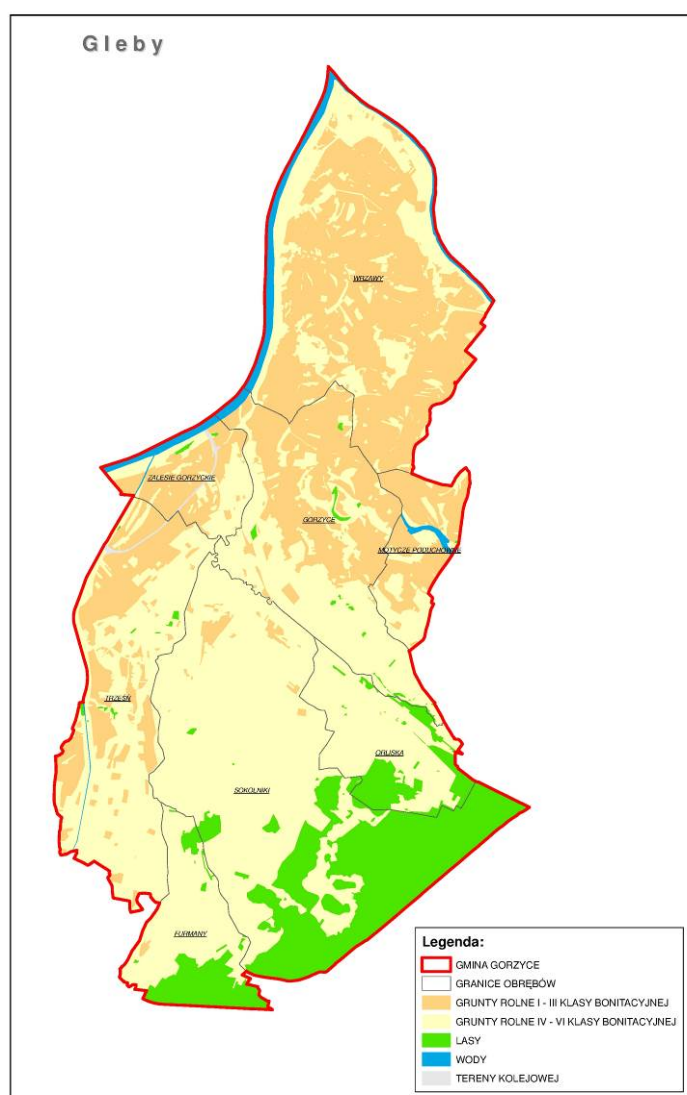
Lokalizacja gminy w widłach dwóch wielkich rzek – Wisły i Sanu sprawia, że wykształciły się tutaj gleby różnego rodzaju (gleby mineralne wytworzone z mad lekkich, lokalnie gleby brunatne i bielicowe). Występują gleby o dobrej zawartości w próchnicę i są zasobne w łatwo dostępne dla roślin składniki pokarmowe: fosfor, azot i wapń i stanowią znaczny udział wśród gleb wysokich klas. Grunty orne II klasy bonitacyjnej stanowią 4,13% powierzchni gminy, natomiast grunty III klasy stanowią 27,24% ogólnej powierzchni gminy.

⁵ Zmiana wprowadzona uchwałą z 2023 r.

⁶ Zmiana wprowadzona uchwałą z 2023 r.

Zlokalizowane są w miejscach o stropowych partiach podłoża zbudowanych z mad rzecznych i glin zwałowych na terasach zalewowych i nadzalewowych Wisły i Sanu.

Gleby z klas IV - VI położone są przeważnie na południu gminy w obrębie Równiny Tarnobrzeskiej. Najłabsze gleby znajdują się na terenach wsi Furmany i Sokolniki. Są to bielice powstałe z piasków gliniastych i glin, słabo zasobne w próchnice, przesuszone i kwaśne. Klasa bonitacyjna IV – VI w strukturze gruntów ornych stanowi ponad połowę ogólnej powierzchni gminy (prawie 53%).

Ryc. 9. Gleby
Źródło: Opracowanie własne

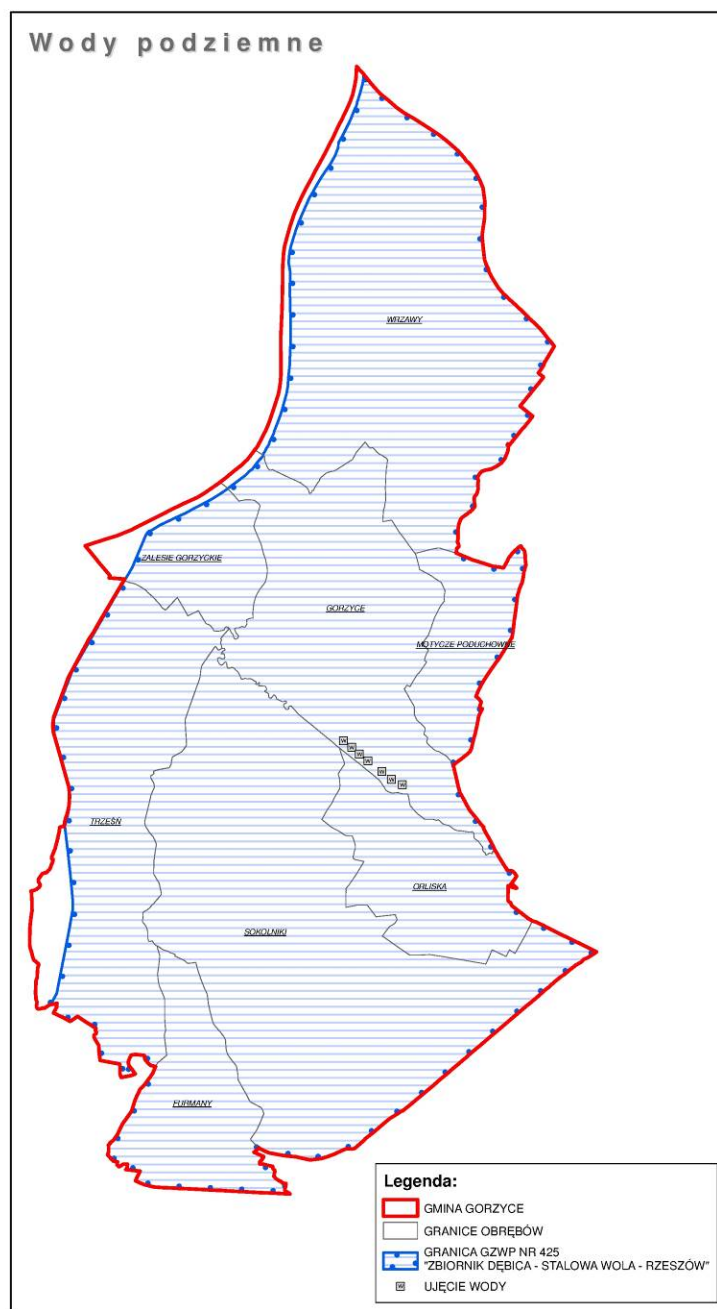
6.1.5. Wody

Wody podziemne

Obszar gminy położony jest w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 425 Dębica-Stalowa Wola-Rzeszów, który leży w widłach rzeki Wisły i Sanu. Poziom wodonośny tworzą różnej granulacji piaski ze żwirami i otoczkami z okresu czwartorzędowych. Zwierciadło wód podziemnych jest zlokalizowane na poziomie przeważnie 1-5 m, a w wydmowych rejonach na głębokości 2-15 m. Ich kształt sugeruje powiązania z wodami powierzchniowymi.

Na obszarze gminy czwartorzędowy poziom wodonośny nie posiada ciągłej i przypowierzchniowej warstwy izolacyjnej przez to jest zagrożony przenikaniem zanieczyszczeń z powierzchni ziemi.

Jakość wód podziemnych w punkcie pomiarowym w Nowym Dębie wykazuje wodę niskiej jakości klasy IV. Nie wykazano przekroczenia poziomu azotanów co nie wskazuje na zanieczyszczenie wód podziemnych związkami azotu ze źródeł rolniczych.

Ryc. 10. Wody podziemne
Źródło: Opracowanie własne

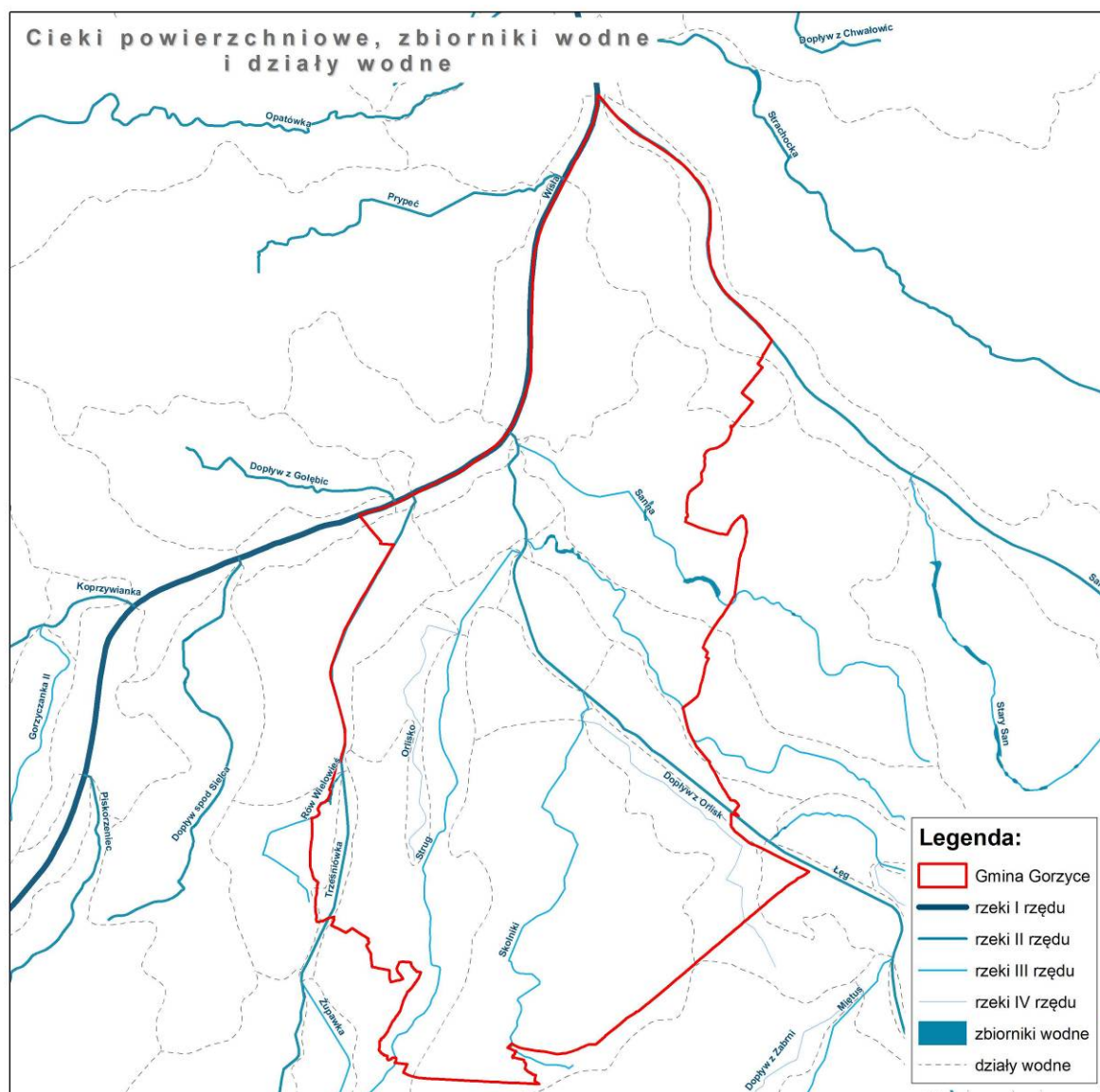
Wody powierzchniowe

Gmina Gorzyce położona jest w widłach rzek Wisły i Sanu, przy czym teren jest odwadniany przez prawobrzeżne dopływy Wisły, w której to zlewni ulokowana jest gmina. Głównymi dopływami są rzeki San, Trześniówka oraz Łęg z dopływami lewobrzeżnymi Strug i Orliśko i prawobrzeżnym Sanna II. Rzeki te są uregulowane, a poza tym Wisła, San, Łęg i Trześniówka posiadają wały przeciwpowodziowe.

Na terenie gminy występują także liczne naturalne zbiorniki (starorzecza) oraz sztuczne zbiorniki powstałe po rekultywacji terenów po eksploatacji glin na potrzeby cegielni

w Zalesiu Gorzyckim, Gorzycach, Trześni i Wrzawach oraz zbiornik wodny w Gorzycach-Przybyłowie.

W rejonach wsi Gorzyce, Motycze Poduchowne i Wrzawy znajdują się liczne starorzecza, podmokłe łąki oraz bagna. Całość rozcinają liczne cieki i rowy melioracyjne. Wody stojące stanowią 42 ha, natomiast wody płynące zajmują 188 ha.

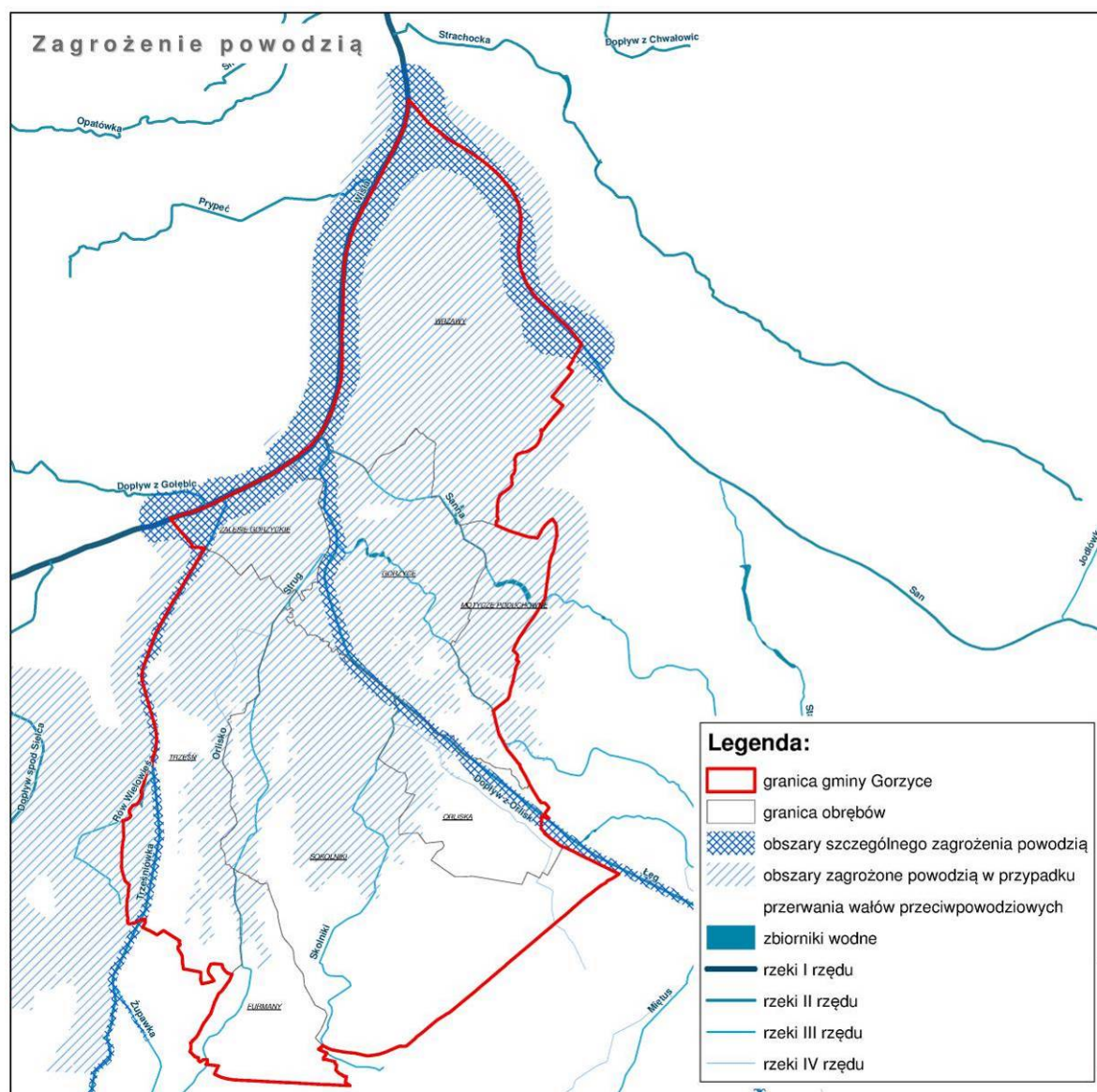
Ryc. 11. Cieki powierzchniowe, zbiorniki wodne i działy wodne
Źródło: Opracowanie własne

Zagrożenie powodzią

Warunki hydrologiczne gminy jak i położenie w widłach Wisły i Sanu sprawia, że zagrożenie powodziowe jest tutaj wysokie. Co potwierdziła katastrofalna powódź w 2010 roku, kiedy zalane zostały tereny na zachodzie gminy między Wisłą a Łęgiem, zwłaszcza

tereny wsi Zalesie Gorzyckie, Furmany, Sokolniki, Trześć i Orliśka. Obecnie wszystkie rzeki przez teren gminy mają obustronne obwałowania.

Ryc. 12. Zagrożenie powodzią
Źródło: Opracowanie własne

6.1.6. Warunki klimatyczne

Na terenie gminy Gorzyce występują wpływy kontynentalne. Przeważa cyrkulacja południowa i zachodnia, w okresach chłodnych południowo-zachodnia, a w okresach ciepłych zachodnia i północno-zachodnia.

Najsilniejsze wiatry wieją w listopadzie, a najslabsze w sierpniu. Częstość występowania cisz wynosi 21,3 %. Średnie roczne temperatury wynoszą 6-8°C. Roczny

opad deszczu wynosi natomiast 575-725 mm. Długość okresu wegetacyjnego to 210-220 dni.

W obniżeniach dolinnych zalegają warstwy zimnego i wilgotnego powietrza (szczególnie przy dolinach Wisły i Sanu). Natomiast na terenach leśnych w południowej części gminy panuje specyficzny mikroklimat. Obszary te są zacienione i posiadają niższe średnie dobowe temperatury.

Wszystko to sprawia, że warunki klimatyczno-rolnicze dla terenu gminy Gorzyce są jedne z najlepszych na terenie Polski.

6.1.7. Flora i fauna

Flora

Według podziału geobotanicznego Szafera obszar gminy należy do Krainy Kotliny Sandomierskiej.

Na terenie gminy zbiorowiska leśne znajdują się w większym kompleksie na południu gminy i punktowych skupiskach na pozostałym obszarze. Tworząc łącznie z zadrzewieniami 1015ha Są to pozostałości po Puszczy Sandomierskiej, która obecnie jest przekształcona przez działalność człowieka. W składzie gatunkowym przeważają drzewostany iglaste (ok. 90%), w tym największy udział ma sosna (85%), a uzupełnienie stanowią: świerk oraz dęb szypułkowy, brzoza brodawkowa, olsza, jesion, osika, klon. Podszyt tworzą kruszyna, leszczyna i jarzębina.

Lasy to około 15% powierzchni gminy, 601,4 ha powierzchni lasów należy do Skarbu Państwa, a są administrowane przez Nadleśnictwo Rozwadów, reszta leży w rękach prywatnych.

Najważniejszymi zbiorowiskami są tutaj zespoły suboceanicznego boru świeżego z mniejszym udziałem zespołu kontynentalnego boru mieszanego i wilgotnego. Można też znaleźć łągi topolowe, olszowe, jesionowe i wierzbowe w międzywałach Wisły oraz Sanu.

Poza terenami leśnymi w gminie Gorzyce znajduje się też różnorodność nieleśnych zbiorowisk roślinnych, wynikająca z dużych terenów siedlisk naturalnych i półnaturalnych, a także ze sposobu zagospodarowania.

Zatem znaleźć tutaj można roślinność nadrzeczną, związaną z dolinami rzecznyymi które stanowi mozaika ziołorośli, szuwarów, zbiorników wodnych, łąk zalewowych, grupująca cenne i chronione siedliska i stanowiska roślin chronionych i rzadkich. Natomiast w naturalnych zbiornikach wodnych są zbiorowiska roślin wodnych, zakorzenionych i pleustenych, które połączone są ze strefą szuwaru brzegowego. Roślinność wyrobisk cegielnianych, upraw, ugorów czy łąk, a także mozaika roślinności uprawnej, poprzedzielanej miedzami i zakrzewieniami śródpolnymi. Znaleźć można również zbiorowiska roślinności synantropijnej, roślinność ogrodów i sadów.

Na terenach dolin rzecznych i starorzeczy zlokalizowane są stanowiska roślin chronionych takich jak: Grzybień biały, Salwinia pływająca, Grąźel żółty, Zimowit jesienny, Kalina koralowa, Kruszyna pospolita, Kalina koralowa, Konwalia majowa, Kruszczyk szerokolistny, Kukułka szerokolistna. W tym Salwinia pływająca i Zimowit jesienny objęte są ochroną ścisłą, natomiast pozostałe są objęte ochroną częściową.

Na obszarze gminy w wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej stwierdzono występowanie siedlisk przyrodniczych chronionych w Polsce (Rozporządzenie MŚ z dnia 14 sierpnia 2001r. w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie) i wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Są to: lasy i zarośla łąkowe, ekstensywnie użytkowane łąki świeże, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, łąki selernicowe, zalewane muliste brzegi rzek, brzegi lub osuszone dna zbiorników wodnych, starorzecza i naturalne zbiorniki wodne, olsy oraz na niewielkich powierzchniach murawy napiaskowe wykształcone kałużowo. Wymienione chronione siedliska przyrodnicze występują w międzywałach rzek, w północnej i centralnej części gminy w obrębie i otoczeniu starorzeczy w Gorzycach, Wrzawach i Motyczu Poduchownym oraz w południowej części gminy w sąsiedztwie kompleksu lasów.

Fauna

W podziale na krainy zoogeograficzne gmina leży na terenie Krainy Niziny Sandomierskiej. Znaleźć tutaj można gatunki, które są związane z doliną rzeczną Wisły i Sanu, gatunki występujące na terenach leśnych oraz te występujące na otwartych przestrzeniach. Faunę gminy reprezentują gatunki, z których większość spotykana jest również w pozostałych częściach województwa i kraju. Poszczególne gatunki zwierząt związane są z określonym ekosystemem i krajobrazem, w tym: leśnym, dolinami rzecznyymi, zbiornikami wodnymi (sztucznymi i naturalnymi) oraz krajobrazem wiejsko-rolniczym.

Występuje tu fauna charakteryzująca się dominacją gatunków nizinnych środkowoeuropejskich. Z południa i południowego wschodu wnikają tu sporadyczne przedstawiciele gatunków górskich i pontyjskich, w szczególności dotyczy to awifauny i ichtiofauny.

W wyniku opracowanej inwentaryzacji przyrodniczej stwierdzono liczne stanowiska występowania gatunków objętych ochroną prawną w Polsce (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną), oraz wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG i w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG. Część z tych gatunków pomimo ochrony prawnej zaliczana jest do pospolicie występujących i nie zagrożonych na terenie kraju. Wśród występujących gatunków wymagających ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura

2000 nie stwierdzono występowania gatunków priorytetowych. Występowanie różnych gatunków fauny związane jest z obszarami naturalnych siedlisk ich lęgu, bytowania i żerowania, głównie są to:

- międzywala Wisły, Sanu, Łęgu i Trześniówki;
- największe starorzecza w Gorzycach i Motyczu Poduchownym;
- wyrobiska poeksploatacji glin;
- obszary łąkowo – pastwiskowe w rejonie Wrzaw, Motycza Poduchownego, Sokolnik i Furman;
- lasy.

W obrębie Potencjalnych SOOS Dolina Dolnego Sanu i Tarnobrzaska Dolina Wisły stwierdzono występowanie wielu gatunków gadów i ssaków.

Bogactwo fauny krajobrazu rolniczego zależy przede wszystkim od stopnia jego mozaikowości oraz intensywności prowadzonej tam gospodarki. Spotkać tu można okazałe muchówki, np. bąka bydlęcego. Wśród motyli występuje paź królowej, czerwończyk nieparek, modraszek telejus, modraszek nausitous, mieniak strużnik, mieniak tęczowiec, pokłonnik osinowiec. Występują tu również typowe dla polski południowo-wschodniej gatunki płazów i gadów (np. kumak nizinny, ropucha zielona, rzekotka drzewna, zaskroniec zwyczajny, jaszczurka żyworodna, padalec zwyczajny oraz żaby: jeziorkowa, wodna, śmieszka).

Na obszarach rolniczych spotykamy ptaki pochodzące z różnych środowisk - leśnych i nieleśnych. Jak we wszystkich typach krajobrazów dominują tu gatunki leśne, które przystosowały się do śródpolnych i osiedlowych zadrzewień, sadów, żywopłotów, drzew rosnących wśród szlaków komunikacyjnych. Na terenie gminy występuje około 130 gatunków ptaków, z tego 111 wymienionych w załączniku do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Spośród zaobserwowanych gatunków, gatunków lęgowych jest około 60, z czego 30 to gatunki osiadłe lub koczujące. Pozostałe są gatunkami migrującymi. Na terenie gminy stwierdzono miejsca gniazdowania i terytoria lęgowe: bociana białego, perkozka, łyski, kokoszki, srokosza i gąsiora. Ponadto w wyniku przeprowadzonych badań na obszarze gminy wyodrębnione zostały obszary najcenniejsze pod względem siedlisk lęgowych, bazy pokarmowej oraz miejsc odpoczynku dla ptaków przelotnych. Zaliczono do nich: rzekę Wisłę wraz z pasem zadrzewień i oczkami wodnymi w międzywalu, zwłaszcza w rejonie ujść Sanu, Łęgu i Trześniówki, rzekę San z pasem zadrzewień nadrzecznych, rzekę Łęg z obszarem międzywala, starorzecza w Gorzycach i Motyczu Poduchownym, zarośnięte szuwarami glinianki i stawy w rejonie Wrzaw, Motycza Poduchownego i Gorzyc, lasy przy południowo – wschodniej granicy gminy.

Najliczniejszymi ssakami upraw rolnych są gryzonie. Z gatunków łownych występują tu królik, zając i polna populacja sarny, które występują również na użytkach zielonych. Charakterystycznym gatunkiem dla ciepłych łąk ziołoroślowych jest chroniony pająk tygrzyk paskowany.

W sąsiedztwie siedzib ludzkich występują gatunki charakterystyczne dla obszarów zurbanizowanych.

6.1.8. Stan powietrza atmosferycznego

Wśród źródeł zanieczyszczeń powietrza w Gorzycach pyłami zawieszonymi jest sektor bytowo-gospodarczy (emisje ze spalania paliw grzewczych), obiekty przemysłowe (emisje z energetycznego spalania paliw i źródeł technologicznych) i transport samochodowy (emisje ze ścierania oraz reemisje (unoszenie pyłów).

Ponadto wskazuje się również na tzw. emisję napływową – dotyczy ona zanieczyszczeń dostających się do obszaru miasta zza jego granic i również jest klasyfikowana w podziale na punktową liniową, powierzchniową i pochodzącą z rolnictwa (wszystkie w pasie 30 km od miasta) oraz punktową poza pasem 30 km.

Emisja z przemysłowych źródeł punktowych, zlokalizowanych na terenie pobliskich ośrodków przemysłowych w Stalowej Woli, Tarnobrzega i Sandomierza, uległa ograniczeniu. Jest to wynikiem zastosowania urządzeń redukcyjnych oraz zmian w stosowanych technologiach produkcyjnych oraz w procesach spalania. Zakłady produkcyjne i usługowe na terenie gminy nie są źródłem emisji istotnie wpływającym na stan atmosfery. Zakład Federal Mogul – Gorzyce S.A. zaliczany jest do tzw. dużych źródeł spalania paliw, eksploatujących instalacje energetycznego spalania paliw o mocy powyżej 50 MW, przez co zobligowany jest obowiązującymi przepisami prawa do stałego ograniczania emisji zanieczyszczeń. Pozostałe zakłady zlokalizowane na terenie Tarnobrzesckiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej – podstrefa Gorzyce głównie branży metalowej (produkcja stopów aluminiowych, odlewy z metali lekkich) Alumetal Gorzyce Sp. z o.o., RH Alurad Wheel Polska Sp. z o.o., Press+Sintertechnik Sp. z o.o. są zakładami stosującymi nowoczesne technologie w produkcji oraz urządzenia ograniczające emisję zanieczyszczeń. Wymienione zakłady są źródłami emisji podstawowych zanieczyszczeń powstających w procesach energetycznych i technologicznych (m.in. fluor, węglowodory alifatyczne i aromatyczne, lotne związki organiczne).

Punktowymi źródłami emisji, mogącymi sezonowo, lokalnie wpływać negatywnie na stan atmosfery są liczne na terenie gminy cegielnie, wykorzystujące paliwa stałe oraz Wytwórnia Mas Bitumicznych - Zakład RPRD S.A. w Sokolnikach.

Obiektami związanymi z transportem samochodowym, wynoszącymi największe ilości zanieczyszczeń do powietrza są drogi o największym natężeniu ruchu, a wśród nich:

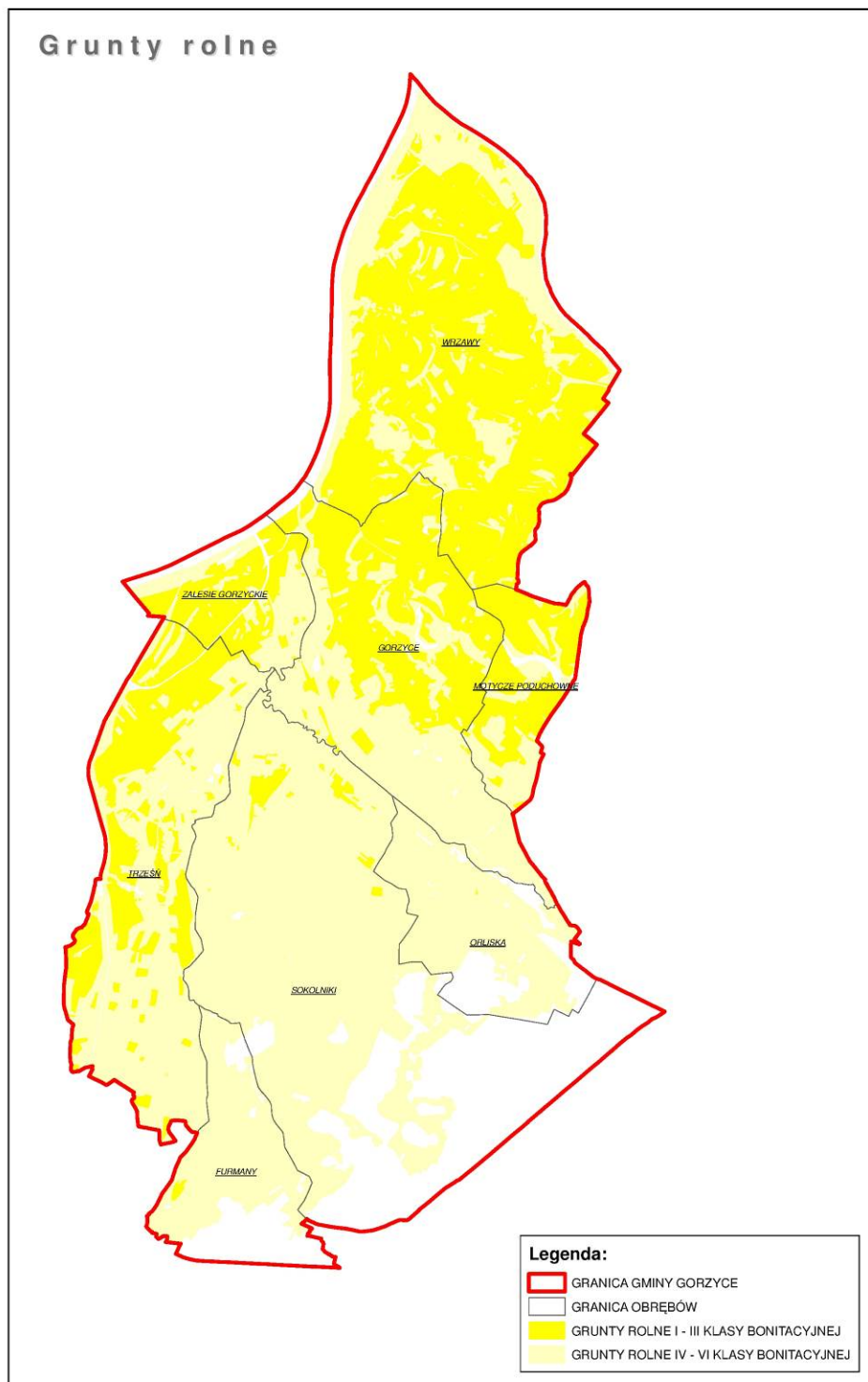
- droga krajowa – DK77,
- droga wojewódzka – DW 854.

Utrzymanie dobrej jakości powietrza, a nawet poprawę jego jakości można uzyskać przez ograniczenie szkodliwych dla środowiska technologii, zmniejszenie oddziaływania obszarów niskiej emisji na środowisko naturalne, stworzenie warunków rozwoju dla gazyfikacji gminy (budowy sieci gazowej wysokiego ciśnienia i stacji redukcyjnych, doprowadzenie sieci do miejscowości o zwartej zabudowie), likwidację lub modernizację kotłowni tradycyjnych (zmiana nośnika energii z węgla np. na gaz), poprawę nawierzchni dróg, budowę obwodnic, a przede wszystkim poprzez zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych (promieniowania słonecznego, energia geotermalna, biogaz).

6.2. Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

6.2.1. Stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Gmina Gorzyce jest gminą rolniczą, o dość dobrych glebach o wysokiej przydatności do produkcji rolniczej. Klasa bonitacyjna IV – VI w strukturze gruntów ornych stanowi ponad połowę ogólnej powierzchni gminy (prawie 53%). Grunty te obejmują głównie centralną i południową część gminy. Grunty orne II klasy bonitacyjnej stanowią 4,13% powierzchni gminy, natomiast grunty III klasy stanowią 27,24% ogólnej powierzchni gminy. Występują one głównie w północnej i zachodniej części gminy, tj. w dorzeczu rzeki Wisły, Sanu i Trześniówki, obejmując w przeważającej części miejscowości: Wrzawy, Zalesie Gorzyckie, Motycze Poduchowne, a także zachodnią część miejscowości Trześń i północną część Gorzyc.

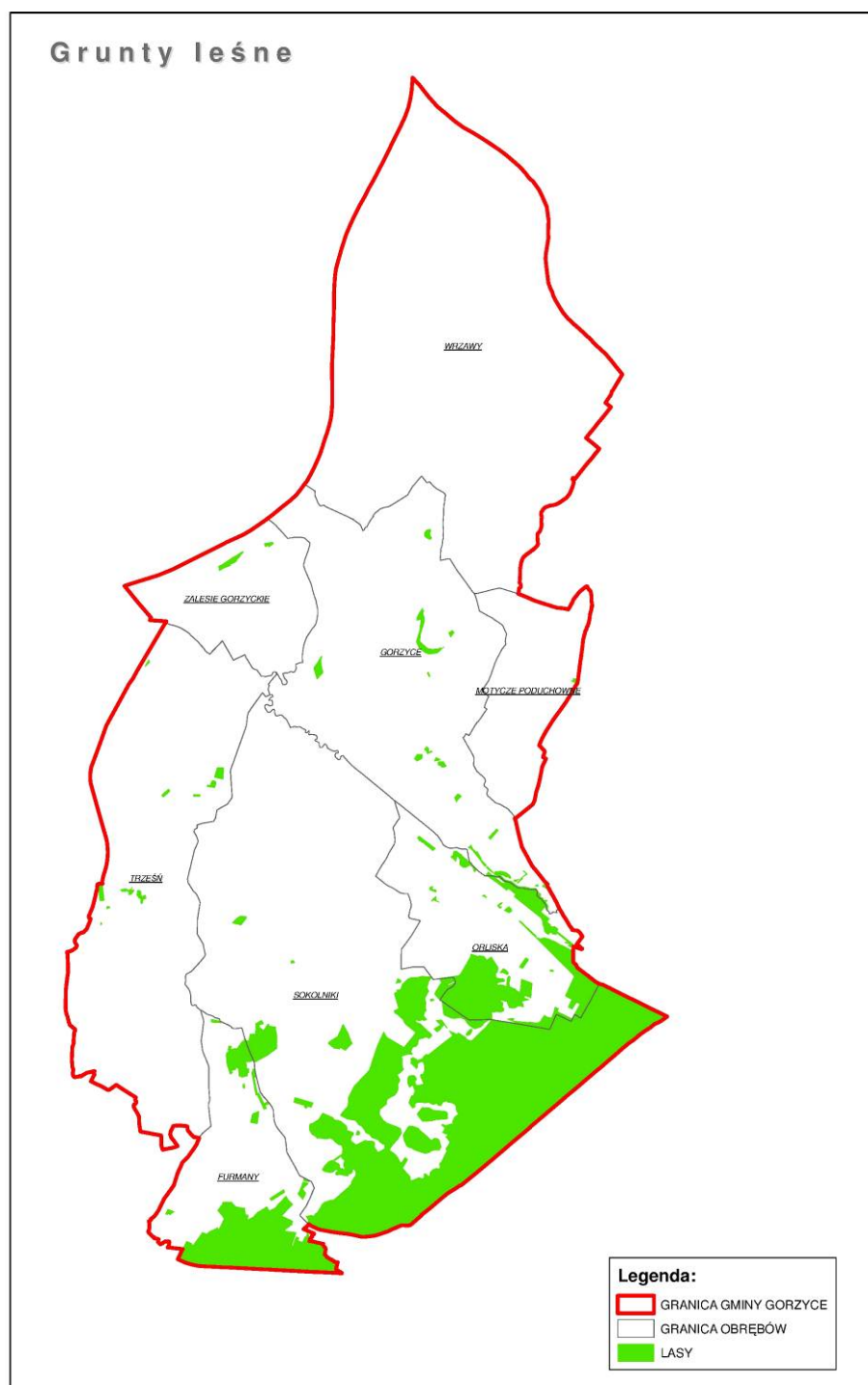

Ryc. 13. Grunty rolne na terenie gminy Gorzyce

Źródło: Opracowanie własne

6.2.2. Stan leśnej przestrzeni produkcyjnej

Południowo-wschodnią część gminy stanowią lasy, które zajmują około 17% ogólnej powierzchni gleb w gminie. Występują one w miejscowości Furmany, Sokolniki i w Orliskach. Tereny leśne rozciągają się na glebach niższych klas bonitacyjnych – V, VI. Większość lasów położonych na terenie gminy stanowi własność państwową.

Ryc. 14. Grunty leśne na terenie gminy Gorzyce

Źródło: Opracowanie własne

6.3. Wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego

6.3.1. Ochrona środowiska

Podstawowym dokumentem regulującym działania z zakresu ochrony środowiska na terenie gminy jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 poz. 519 ze zm.) oraz opracowany na mocy tej ustawy Program Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzyce na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 - 2022.

Działania inwestycyjne samorządu gminy Gorzyce z zakresu ochrony środowiska, do realizacji w latach 2015 – 2022, dotyczą głównie:

1. Gospodarka wodno-ściekowa, poprzez:
  - rozbudowę sieci wodociągowej na terenie gminy Gorzyce,
  - rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Gorzyce,
  - ograniczenie spływu zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego z pól,
  - racjonalne wykorzystanie i ochronę istniejących zasobów wodnych,
  - ochronę wód podziemnych w obszarze GZWP,
  - zapewnienie najwyższej jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
  - ograniczenie niezgodnego z prawem opróżniania zbiorników bezodpływowych,
  - ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł punktowych.
2. Ochrony powierzchni ziemi i gleby, poprzez:
  - przywracanie funkcji użytkowych i przyrodniczych terenom zdegradowanym oraz ich rekultywacja i włączenie do obiegu gospodarczego,
  - identyfikacja i likwidacja zagrożeń powierzchni ziemi,
  - ochrona zasobów gleb nadających się do wykorzystania rolniczego i leśnego przed ich przeznaczeniem na inne cele,
  - neutralizacja wysokiej zawartości siarki w glebach,
  - monitoring i utrzymanie niskiego stopnia zanieczyszczeń gleby.
3. Gospodarka odpadami, poprzez:
  - budowę Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych.
4. Ochrony powietrza, ochrona przed hałasem, poprzez:
  - przekształcanie istniejącego systemu ogrzewania w system bardziej przyjazny dla środowiska, w szczególności ograniczenie „niskiej emisji”,
  - promowanie wykorzystania alternatywnych, w tym odnawialnych, źródeł energii,
  - eliminację paliw węglowych niskiej jakości
  - termomodernizację obiektów użyteczności publicznej,
  - rozbudowę sieci dróg gminnych,

- poprawę stanu nawierzchni dróg,
  - budowę infrastruktury rowerowej: oznakowanie tras rowerowych, budowa parkingów dla rowerów.
5. Ochrony przyrody, poprzez:
- ochronę lasów,
  - ochronę, zwiększenie ilości oraz uporządkowanie terenów zieleni urządzonej,
  - ochronę zieleni dolin rzecznych, terenów torfowiskowych i zabagnionych,
  - utrzymanie bioróżnorodności, zwłaszcza na terenach chronionych,
  - uwzględnianie wartości przyrodniczych podczas ustalania polityki gminy,
  - wdrażanie programu zalesiania Gminy oraz zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,
  - utrzymanie i ochronę obszarów o wysokich warunkach przyrodniczych,
  - tworzenie ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych na terenach cennych przyrodniczo i bogatych krajobrazowo,
  - rekultywacja i rewitalizacja obszarów po eksploatacji surowców ilastych w Zalesiu Gorzyckim, Trześni, Gorzycach i Wrzawach,
  - eliminacja dzikiej eksploatacji kruszyw, w szczególności na terenach leśnych,
  - rewitalizację centrum Osiedla Gorzyce,
6. Ochrony przeciwpowodziowej, poprzez:
- budowę i modernizację wałów przeciwpowodziowych oraz zbiorników retencyjnych,
  - wdrażanie programów ochrony wód w zlewniach rzek.
7. Edukacja ekologiczna, poprzez:
- uświadamianie zagrożeń środowiska przyrodniczego, występujących w miejscu zamieszkania,
  - wyrabianie poczucia odpowiedzialności za środowisko,
  - rozwijanie wrażliwości na problemy środowiska,
  - promocję walorów środowiskowych Gminy,
  - kontynuację i rozwój programów edukacji ekologicznej, organizowanie konkursów o tematyce ekologicznej w szkołach,
  - stworzenie ścieżki ekologiczno- edukacyjnej przy Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych,
  - stworzenie powszechnego dostępu do informacji o środowisku,
  - edukację ekologiczną rolników w zakresie programów rolnośrodowiskowych, rolnictwa ekologicznego, agroturystyki,
  - szkolenie zawodowe nauczycieli, pracowników administracji samorządowej w zakresie ochrony środowiska,
  - promocję walorów środowiskowych gminy,

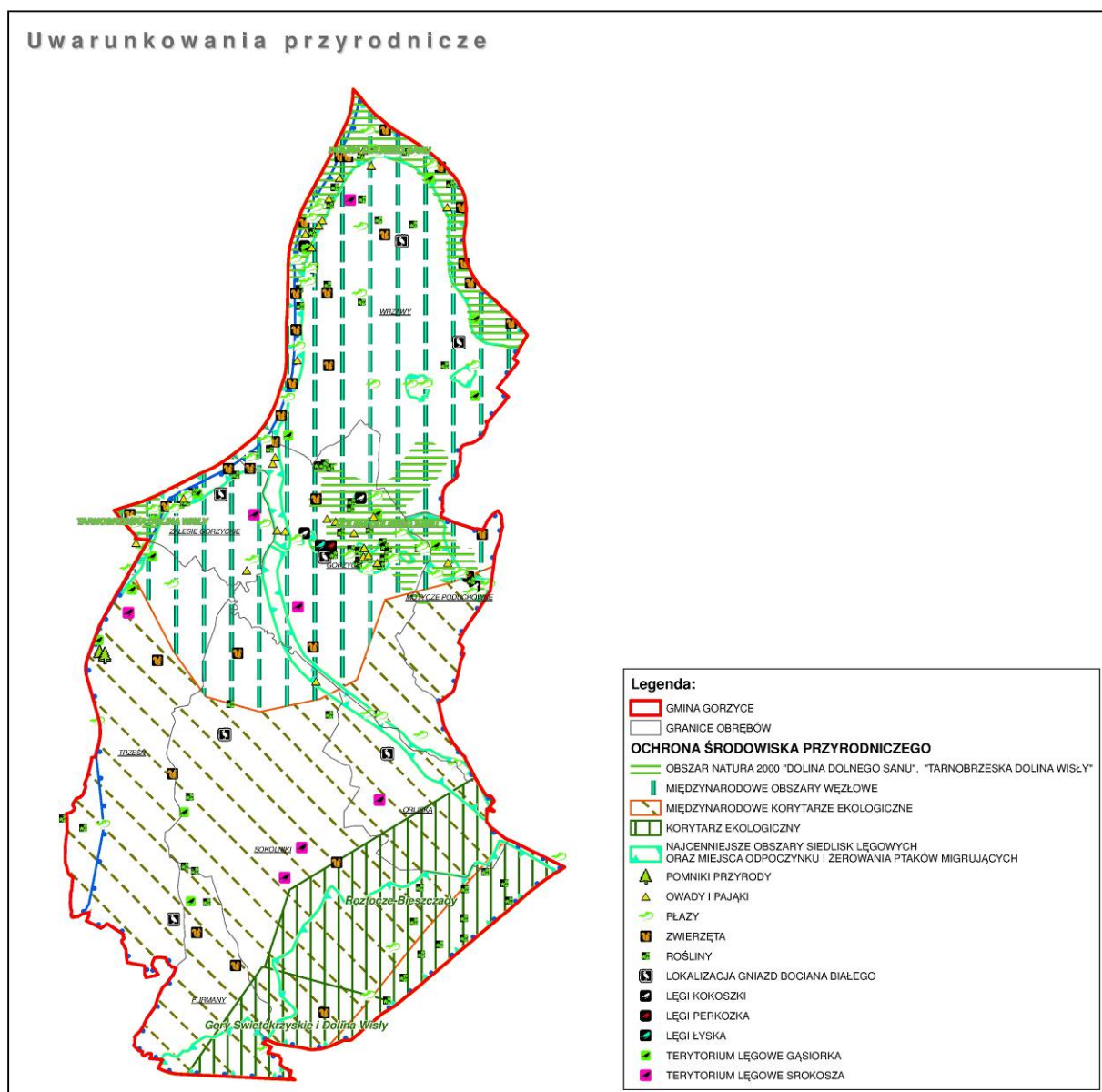
- promocję i wspieranie przedsięwzięć proekologicznych.

W ramach wyodrębnionych działań zaproponowano przedsięwzięcia dążące do osiągnięcia poprawy stanu środowiska, które w przyszłości przyczynią się do poprawy stanu środowiska na terenie gminy Gorzyce.

6.3.2. Ochrona przyrody

Na terenie obszaru opracowania znajdują się obszary oraz obiekty objęte formami ochrony przyrody, do których należą:

- Specjalny Obszar Ochrony Siedliska Natura 2000 „Dolina Dolnego Sanu” oraz „Tarnobrzaska Dolina Wisły”;
- międzynarodowe obszary węzłowe, tworzące krajową sieć ekologiczną ECONET,
- międzynarodowe korytarze ekologiczne, tworzące krajową sieć ekologiczną ECONET;
- obszary siedlisk lęgowych oraz miejsca odpoczynku i żerowania ptaków migrujących;
- pomniki przyrody;
- korytarz ekologiczny: „Roztocze – Bieszczady” oraz „Góry Świętokrzyskie i Dolina Wisły”;
- ciągi ekologiczne.

Ryc. 15. Uwarunkowania przyrodnicze na terenie Gminy Gorzyce

Źródło: Opracowanie własne

Na terenie gminy znajdują się obszary i obiekty chronione, zgodnie z ustawą o ochronie przyrody (Dz. U. 2016 r. poz 2134 ze zm.), do których należą:

OBSZARY NATURA 2000:

- 1) **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Dolina Dolnego Sanu”**. Obszar Natura 2000 SOOS „Dolina Dolnego Sanu”, o kodzie PLH 180020 obejmuje odcinek doliny rzeki od Leżajska do ujścia do Wisły. Na terenie gminy Gorzyce obejmuje koryto rzeki San wraz z terenami przyległymi, położonymi w międzywalu rzeki oraz starorzecza położone poza wałem w rejonie miejscowości Gorzyce i Motycze Poduchowne.

Obszar obejmuje najciekawsze i najbardziej cenne przyrodniczo fragmenty doliny Dolnego Sanu na odcinku Jarosław - ujście. Dolina dolnego Sanu to druga obok doliny Wisły centralna dolina Kotliny Sandomierskiej. Na tym odcinku dolina rzeki ma szerokość 7-15 km i cechuje ją rzeźba typowa dla rzek w stadium dojrzałym. Zasadniczymi elementami jej budowy są: szerokie holocenijskie dno doliny oraz równie obszerna terasa plejstocenijska. W obrębie holocenijskiego dna występują dwa poziomy terasowe. Są nimi niższa terasa zalewowa (łęgowa) i wyższa terasa rędzenna. Współczesny San, pomimo regulacji, cechuje się procesem korytowym właściwym rzekom roztokowym. W okresie niskich stanów wód rzeka tworzy piaszczyste odsypy w postaci plaż i ławic. Do obszaru włączony jest również fragment stromego zbocza doliny w okolicach Zarzecza i Krzeszowa. W dolinie dominuje krajobraz rolniczy. Celem ochrony w obszarze jest zachowanie mozaiki siedliskowej charakterystycznej dla większych dolin rzecznych oraz liczne starorzecza z bogatą florą wodną. Na suchych łąkach i pastwiskach oraz na krawędziach erozyjnych wykształcają się ciekawe zbiorowiska kserotermiczne. Florę i faunę cechuje znaczne bogactwo, wykazano tu 19 gatunków z Załącznika II DS. Obszar stanowi także istotny korytarz ekologiczny w tym dla ichtiofauny. Wody rzeki San i jej dopływów są siedliskiem cennych gatunków ryb z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Dorzecze Sanu objęte jest krajowym programem restytucji ryb wędrownych (certy, troci wędrownej, łososia i jesiotra ostronosego) zaś jej dopływy na tym odcinku są wymieniane jako jedne z cieków dorzecza o walorach kwalifikujących je jako potencjalne tarliska anadromicznych ryb wędrownych i siedlisko ryb prądolubnych o znaczeniu europejskim.

- 2) **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Tarnobrzaska Dolina Wisły”**. Obszar Natura 2000 SOOS „Tarnobrzaska Dolina Wisły”, o kodzie PLH 180049. Obszar ten w całości jest położony na terenie Kotliny Sandomierskiej, na Nizinie Nadwiślańskiej, na styku dwóch województw. Obejmuje dolinę Wisły ograniczoną do międzywala, na odcinku od ujścia Wisłoki - poniżej Połańca, do Sandomierza. Znaczne powierzchnie wydm nadwiślańskich są pokryte roślinnością inicjującą proces sukcesji. W dolinie rzeki występują dość duże starorzecza, z wykształconą roślinnością naturalną. Na lewym brzegu rzeki Wisły dominują kompleksy łąk, a na prawym znaczne połacie nie wyciętych jeszcze lub nie zdegradowanych lasów nadrzecznych i zarośli wierzbowych. Jest to też teren, gdzie w dużej ilości oprócz cennych siedlisk przyrodniczych występują także duże ilości ptaków, dla których teren ten jest swoistym korytarzem ekologicznym. Obszar cechuje duża bioróżnorodność gatunków roślin i zwierząt oraz duża różnorodność siedlisk przyrodniczych, takich jak: naturalne starorzecza z roślinnością pływającą, zanurzoną oraz z zaroślową, dużą ilością

gatunków ciekawych przyrodniczo, jak np. Salwinia natans, Trapa natans czy Osoka aloesowata; skupiska łągów nadrzecznych z dużą ilością rodzimych gatunków Populus alba oraz Populus nigra, często dużych rozmiarów; łąk kośnych; zarastających wydm nadwiślańskich. Spośród siedlisk przyrodniczych, największe znaczenie mają tu: łągi nadrzeczne, łąki selernicowe oraz starorzecza. Obszar ten jest bogaty w licznie występujące tu gatunki ryb i płazów.

POMNIKI PRZYRODY:

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody pomnik przyrody do pojedyncze twory przyrody ożywionej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Do pomników przyrody ożywionej w obszarze opracowania należy 7 drzew odznaczające się sędziwym wiekiem, wielkością, niezwykłymi kształtami lub innymi cechami. Część pomników przyrody (4 pomniki), zlokalizowane na terenie gminy, ustanowione zostały na mocy uchwały Nr XLVIII/285/14 Rady Gminy Gorzyce z dnia 31 marca 2014 r. Są to cztery drzewa gatunku dąb szypułkowy w wieku około 150 lat, rosnące na działce nr 475/1 w miejscowości Trześć. Pozostałe 3 pomniki przyrody ustanowione zostały na mocy Rozporządzenia i Zarządzenia Wojewody Tarnobrzieskiego.

Tab. 4. Pomniki przyrody ustanowione na mocy dokumentów Wojewody Tarnobrzieskiego
Źródło: UG Gorzyce

Pomniki przyrody		Parametry	Lokalizacja	Akt ustanawiający
rodzaj	szt.			
Jesion wyniosły	1	o wym. pnia na wys. 1,3m: śred. 80 cm, obw. 245, wys. 21 m	dz. ewid. nr 279/3 m. Trześć	Rozp. Nr 2 Woj. Tarnobrzieskiego z 4 marca 1997 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody
kasztanowiec biały	1	o wym. pnia na wys. 1,3m: śred. 90 cm, obw. 285, wys. 20 m	dz. ewid. nr 279/3 m. Trześć	Rozp. Nr 2 Woj. Tarnobrzieskiego z 4 marca 1997 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody
dąb szypułkowy	1	o wym. pnia na wys. 1,3m: obw. 425, wys. 20 m	dz. ewid. nr 279/3 m. Trześć	Zarządzenie Nr 34 Woj. Tarnobrzieskiego z 30 grudnia 1988 r. w sprawie uznania tworów przyrody za pomniki przyrody

7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

7.1. Rys Historyczny

Najstarsze ślady obecności na terenach gminy Gorzyce datuje się na schyłek paleolitu (ok. X tysiąclecie p.n.e.). Z tego okresu pochodzą znaleziska narzędzi kamiennych w Trześni. W okresie neolitu (5200 -1800 p.n.e.) obszar ten był zamieszkały przez ludność zaliczoną przez archeologów do kultury pucharów lejkowatych. W schyłkowej fazie neolitu i we wczesnej epoce brązu (ok. 1300 – 700 p.n.e.) i wczesnej fazy epoki żelaza (700 – 400 p.n.e.) pochodzą znaleziska archeologiczne z Sokolnik, Gorzyc, Wrzaw i Furman. Wskazują one na obecność na tym terenie osadnictwa kultury łużyckiej. W okresie wpływów rzymskich obszar między Wisłą i Sanem zamieszkiwała ludność należąca do tzw. kultury przeworskiej. We wczesnym średniowieczu żyły tu zachodniosłowiańskie plemiona Lędzian i Wiślan. Wiślanie w pierwszej połowie IX w. utworzyli protopaństwowy organizm plemienny. W drugiej połowie IX w., znalazł się on w strefie wpływu państwa wielkomorawskiego, aby wreszcie w X w. wejść w skład państwa tworzonego przez Mieszka I.

Pierwsza wzmianka w dokumentach na temat miejscowości obecnej gminy Gorzyce pochodzi z 1191 r. i dotyczy Sokolnik. Wieś ta wymieniona jest wśród dóbr stanowiących uposażenie kościoła św. Marii w Sandomierzu. Jednak już wcześniej, bo prawdopodobnie w I połowie XII w., powstała pierwsza na tym terenie parafia – Gorzyce. W tym czasie była ona centrum kościelnym i administracyjnym dla terenów wschodniej części Puszczy Sandomierskiej, aż po granicę z Rusią. Ze względu na położenie w trudno dostępnym terenie – w widłach Wisły i Sanu, na obszarze gęsto zalesionym i bagnistym, stanowiła schronienie dla mieszkańców lewobrzeżnej Sandomierszczyzny podczas najazdów Tatarów, Rusinów, Jaćwingów i Litwinów w XIII i XIV w. W średniowieczu parafia Gorzyce podlegała administracyjnie kasztelani sandomierskiej. Po śmierci Bolesława Krzywoustego w 1138 r., ziemie te znalazły się w obszarze Dzielnicy Senioralnej, z której w 1148 r. zostały wydzielone jako Księstwo Sandomierskie – dzielnica księcia Henryka, by wreszcie jako Ziemia Sandomierska wejść w skład prowincji małopolskiej.

W tym okresie, położone na trasie szlaków komunikacyjnych: wodnego wiślanego i lądowego z Sandomierza do Przemyśla wzdłuż Sanu szybko się rozwijały. Wzrastała liczba ludności. Powstały kolejne parafie: we Wrzawach (1271 r.), Trześni oraz w Charzewicach i Zaleszanach. Po zjednoczeniu ziem polskich przez Władysława Łokietka okolice Gorzyc znalazły się w obrębie województwa sandomierskiego. W 1471 r. utworzono województwo lubelskie. Jego granicę stanowiła rzeka San, która w tym czasie (aż do ok. 1680 r.) płynęła

między Wrzawami i Gorzycami. W związku z tym część obecnej gminy Gorzyce znalazła się w innym województwie, województwie lubelskim.

Po okresie rozwoju okolicy Gorzyc, w XVII w., nadeszły dla jej mieszkańców trudniejsze czasy. W latach 1606 – 1607 rozegrało się na tym terenie wiele wypadków wojny domowej związanej z rokoszem Zebrzydowskiego.

Najazd szwedzki przyniósł kolejne działania wojenne na terenie obecnej gminy Gorzyce. Dnia 30 marca 1656 r. wojska szwedzkie, osaczone przez oddziały polskie i litewskie pod dowództwem Stefana Czarnieckiego, Jerzego Lubomirskiego i Pawła Sapiehy, założyły obóz z widłach Wisły i Sanu, między Gorzycami i Zalesiem. Po kilku dniach walk oddziały króla Karola Gustawa zdołały wyrwać się z okrążenia. Rok później, w lutym 1657 r., ta sama okolica została spustoszona przez sojusznika Szwedów, księcia Siedmiogrodu Rakoczego. W wyniku tych walk oraz wcześniejszej zarazy liczba ludności spadła o ok. 75%.

Kolejne zniszczenia przyniosła wojna północna. W sierpniu 1702 r. na polach pod Gorzycami odbył się zjazd szlachty popierającej Augusta II. W odwecie król szwedzki Karol XII, przeciw któremu skierowana była konfederacja, w 1704 r. spustoszył Sandomierszczyznę, a szczególnie teren obrad. W toku dalszych działań wojennych ziemie te zostały też zrabowane przez Kozaków należących do wojsk Augusta II (1707 r.). W wyniku pierwszego rozbioru Polski (1772 r.) obszar obecnej gminy Gorzyce dostał się pod panowanie austriackie.

Podczas wojny w 1809 r. na terenie Gorzyc i Wrzaw rozegrała się bitwa pomiędzy wojskami Księstwa Warszawskiego pod dowództwem ks. Józefa Poniatowskiego i korpusem austriackim, dowodzonym przez arcyksięcia Ferdynanda d'Este. 12 i 13 czerwca 1809 r. Polacy, zajmujący pozycje we Wrzawach, odparli ataki liczniejszych Austriaków. W 70-tą rocznicę bitwy, właściciel Wrzaw i weteran Powstania Listopadowego, baron Kalikst Horach ufundował obelisk upamiętniający to zdarzenie.

W wyniku reformy administracyjnej z 1845 r. teren obecnej gminy Gorzyce wszedł w skład powiatu, a następnie starostwa tarnobrzeskiego. W czasie pierwszej wojny światowej kilkakrotne przejście frontu rosyjsko – austriackiego (1914 – 1915) przyniosło znaczne straty dla okolic Gorzyc. W listopadzie 1918 r. jej mieszkańcy brali aktywny udział w rozbrajaniu żołnierzy austriackich i tworzeniu struktur niepodległego państwa polskiego.

W okresie międzywojennym w ramach budowy Centralnego Okręgu Przemysłowego powstała w Gorzycach prywatna fabryka, której właścicielami byli inżynierowie z Warszawy z zakładów firmy Lillpop - Ram - Lovoenstein, Erazm Mieszczanski i Tadeusz Jaroszewski, która uruchomiona została w czerwcu 1938 r. Fabryka produkowała małe odlewy ze stopów

aluminium dla przemysłu lotniczego (m.in. piasty kół do samolotów "Łoś"). Zaowocowało to powstaniem w Gorzycach Zakładów Metalurgicznych, które uruchomiono w czerwcu 1938r.

W latach powojennych gmina Trześń znajdowała się w granicach województwa rzeszowskiego, podzielona na 9 gromad: Furmany, Gorzyce, Koćmierzów, Motycze Poduchowne, Sokolniki, Trześń, Wielowieś, Zalesie Gorzyckie, Wrzawy. Fabryka metalurgiczna pod nazwą Zakłady Metalurgiczne Gorzyce, została wchłonięta przez Państwowe Zakłady Lotnicze w Warszawie. W wyniku prywatyzacji w 2001 r. WSK PZL stała się firmą Federal-Mogul Sp. z o.o.

Zmiana siedziby gminy z Trześni na Gorzyce nastąpiła w 1972. W roku 1962 prawobrzeżna część wsi Koćmierzów przyłączona została do aglomeracji prawobrzeżnego miasta Sandomierza, natomiast w 1976 r.p Wielowieś została włączona w granice miasta Tarnobrzega. Od 1975 r. gmina pozostawała w granicach województwa tarnobrzeckiego, od 1 stycznia 1999 r. podkarpackiego.

7.2. Zasoby środowiska kulturowego

Z powodu stosunkowo małej gęstości zaludnienia w okresie przedrozbiorowym na terenie gminy nie powstawały zbyt liczne obiekty, które mogłyby przetrwać do dziś. Intensywny rozwój osadnictwa przypadł na okres XX w. przez co obiektów zabytkowych jest stosunkowo niewiele.

Obiekty architektury mieszkalnej

Na terenie gminy Gorzyce znajdują się nieliczne domy drewniane, które jednak nie nadają się do użytkowania ze względu na występujące na terenie gminy częste powodzie, powodujące spustoszenia w dawnej drewnianej architekturze mieszkalnej. Liczne domy mieszkalne, wpisane do ewidencji zabytków to głównie obiekty z I poł. XX w. zlokalizowane w miejscowościach: Furmany, Gorzyce, Motycze Poduchowne, Sokolniki, Trześń, Wrzawy.

Obiekty architektury rezydencjonalnej

Do obiektów architektury rezydencjonalnej, występującej na terenie gminy Gorzyce, należy dwór Tarnowskich w Trześni w pobliżu wału. Dwór wzniesiony został w II poł. XVIII w., drewniany na rzucie prostokąta z murowanym portykiem kolumnowym w elewacji frontowej. W czerwcu 1809 r., podczas wojny polsko-austriackiej, Dworek Tarnowskich, był kwaterą główną sztabu generalnego Wojsk Księstwa Warszawskiego na czele z księciem Józefem Poniatowskim oraz generałem Sokolnickim. W sąsiedztwie dworku znajduje się dość dobrze zachowany murowany spichlerz z II połowy XIX w., klasycystyczny, murowany

na rzucie prostokąta, dwutraktowy, dwukondygnacyjny nakryty dachem naczółkowym z podcieniem na osi.

Obiekty sakralne

Na terenie gminy znajdują się trzy parafie o długiej, sięgającej średniowiecza metryce:

- kościół parafialny p.w. św. Andrzeja Boboli w Gorzycach,
- kościół p.w. św. Rodziny w Trześni,
- kościół parafialny p.w. NMP we Wrzawach.

Niestety żaden z pierwotnych kościołów nie zachował się. Pozostałe obiekty sakralne, do których należą kaplice, nie są obiektami zabytkowymi.

Obiekty architektury użyteczności publicznej

Budynek szkoły w Furmanach.

Zabytki techniki

Dwa młyny w Gorzycach i Trześni z lat 20-tych XX wieku.

Cmentarze

Na terenie gminy znajduje się kilka nekropoli parafialnych, stanowiących dużą wartość historyczną dla gminy, do których należą:

- cmentarz parafialny w Gorzycach z zabytkową kaplicą, założony po 1822 roku; w II poł. XIX w. wzniesiona została neogotycka kaplica cmentarna, w której pochowani są zmarli w roku 1814 i 1850 synowie Mioszszewskich, miejscowych dziedziców,
- cmentarz przykościelny we Wrzawach z kwaterą żołnierzy z czasów I wojny światowej; do dziś na cmentarzu zachował się pomnik nagrobny rodziny Horochów, wystawiony w 1857 roku oraz pomnik nagrobny w formie krzyża na cokole, kryjący prochy wieloletniego proboszcza ks. Mikołaja Szymańskiego,
- cmentarz w Trześni z kaplicą eklektyczną, wzniesioną na pocz. XX w., murowaną na rzucie prostokątnym.

Założenia te posiadają liczne i cenne nagrobki, niekiedy z przełomu XIX/XX w.

Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są:

- cmentarz wojenny w Gorzycach (bez nagrobków),
- cmentarz poległych w bitwie Warszawskiej, gdzie został wzniesiony pomnik upamiętniający wydarzenia 1809 roku.

Miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne

Najważniejszym miejscem na terenie gminy Gorzyce, upamiętniającym wydarzenie historyczne jest pomnik we Wrzawach. Upamiętnia on stoczoną w dniu 12 czerwca 1809 r. bitwę żołnierzy Księstwa Warszawskiego pod dowództwem Józefa Poniatowskiego z wojskami austriackimi.

Ponadto na terenie gminy zlokalizowany jest pomnik Grunwaldzki w Gorzycach, upamiętniający bohaterów bitwy z 1410 r. oraz pomnik we Wrzawach, upamiętniający akcję ruchu oporu z czasów II wojny światowej. Pomnik Grunwaldzki powstał w 1910 roku w 500 rocznicę zwycięstwa w bitwie pod Grunwaldem.

Kapliczki, pomniki, grobowce i inne obiekty małej architektury

Na terenie gminy występują licznie kapliczki, krzyże i figurki przydrożne. Obiekty występujące na terenie gminy można podzielić na:

kaplice – do których można zliczyć obiekty cmentarne na nekropoliach parafialnych, gdzie dwa najstarsze znajdują się w Gorzycach i w Trześni. Do grupy tej można również zaliczyć mniejsze kapliczki przydrożne, które występują głównie w miejscowości Motycze Poduchowne, Wrzawy, Sokolniki, Trześć.

krzyże – najcenniejsze w pobliżu kościoła w miejscowości Wrzawy, Motycze Poduchowne, Sokolniki. Kamienny krzyż przydrożny w miejscowości Wrzawy pochodzi z XIX w. Ustawiony został jako wotum dziękczynne Bogu za ocalenie wsi od powodzi, które zagrażały wiosce w dniach 07.05.1837 r. i 22.07.1845 r.

figury – figura Matki Bożej w Gorzycach oraz obiekt we Wrzawach - usytuowane w sąsiedztwie kościoła. W związku z ciągłymi powodzią, pożarem, a także epidemiami mieszkańcy Trześni, w I poł. XIX w. postawili figurę św. Floriana.

7.3. Obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków

Na terenie gminy Gorzyce znajduje się 9 obiektów wpisanych do rejestru zabytków, są to:

- zespół kościoła p.w. Św. Andrzeja Boboli w Gorzycach, wpisany pod nr rejestrowym – A-296 z dnia 15.05.1986 r.,
- plebania w Gorzycach, wpisana pod nr rejestrowym – A-81 z dnia 12.01.1984 r.,
- kaplica cmentarna w Gorzycach, wpisana pod nr rejestrowym – A-430 z dnia 18.04.1991 r.,

- zespół kościoła p.w. Św. Rodziny w Trześni, wpisany pod nr rejestrowym – A-212 z dnia 22.04.1991 r.,
- dwór Tarnowskich w Trześni, wpisany pod nr rejestrowym – A-584 z dnia 24.04.1997 r.,
- spichlerz podworski w Trześni, wpisany pod nr rejestrowym – A-798 z dnia 29.04.1975 r.,
- plebania we Wrzawach, wpisana pod nr rejestrowym – A-578 z dnia 05.12.1994 r.,
- cmentarz przykościelny we Wrzawach, wpisany pod nr rejestrowym – A-432 z dnia 18.04.1991 r.,
- cmentarz parafialny we Wrzawach, wpisany pod nr rejestrowym – A-431 z dnia 18.04.1991 r.

7.4 Obiekty będące w ewidencji zabytków

Na terenie gminy Gorzyce znajduje się 64 obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków zgodnie z Gminnym programem opieki nad zabytkami gminy Gorzyce na lata 2014-2017, przyjętym uchwałą Nr XLVII/270/14 Rady Gminy Gorzyce z dnia 24 stycznia 2014 r.

W poniższej tabeli (Tab. 4) przedstawiono wykaz zabytków wpisanych do gminnej ewidencji zabytków.

Tab. 5. Obiekty zabytkowe wpisane do gminnej ewidencji zabytków

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w Centralnej Bazie Danych

Lp.	Obręb	Obiekt	Adres	Datowanie
1	2	3	4	5
1	Furmany	chałupa	ul. Kościelna 1	I ćw. XX w.
2	Furmany	dom	ul. Kościelna 9	lata 20 XX w.
3	Furmany	krzyż		1900 r.
4	Furmany	szkoła	ul. Kościelna 3	I ćw. XX w.
5	Gorzyce	cmentarz przykościelny	ul. Piłsudskiego	1822 r.
6	Gorzyce	cmentarz parafialny	ul. Sandomierska	1822 r.
7	Gorzyce	cmentarz wojenny	ul. Pańska	1914-1915 r.
8	Gorzyce	dom	ul. Szkolna 31	pocz. XX w.
9	Gorzyce	dom	ul. Szkolna 29	I ćw. XX w.
10	Gorzyce	dzwonnica	ul. Piłsudskiego	koniec XIX w.
11	Gorzyce	figura Matki Boskiej	ul. Piłsudskiego	1887 r.
12	Gorzyce	figura Matki Boskiej	ul. Wrzawska	lata 20 XX w.

Lp.	Obręb	Obiekt	Adres	Datowanie
1	2	3	4	5
13	Gorzyce	kaplica cmentarna	ul. Sandomierska	II poł. XIX w.
14	Gorzyce	kościół parafialny p.w. św. Andrzeja Boboli	ul. Piłsudskiego	1947-1950 r.
15	Gorzyce	młyn	ul. Szkolna	lata 20 XX w.
16	Gorzyce	pomnik grunwaldzki	ul. Sandomierska	1910 r.
17	Gorzyce	sklep	ul. Pańska	lata 40 XX w.
18	Gorzyce	dom	ul. Szkolna 50	I ćw. XX w.
19	Motycze Poduchowne	dom nr 24		pocz. XX w.
20	Motycze Poduchowne	dom nr 26		lata 20 XX w.
21	Motycze Poduchowne	kapliczka		II poł. XIX w.
22	Motycze Poduchowne	krzyż		XIX/XX w.
23	Sokolniki	dom	ul. Sandomierska 75	lata 20 XX w.
24	Sokolniki	dom	ul. Sandomierska 116	lata 20 XX w.
25	Sokolniki	dom	ul. Sandomierska 135	lata 30 XX w.
26	Sokolniki	kapliczka	ul. Furmańska	1869 r.
27	Sokolniki	kapliczka	ul. Sandomierska	1935 r.
28	Sokolniki	krzyż	ul. Sandomierska	
29	Sokolniki	krzyż	ul. Sandomierska	1903 r.
30	Trześć	młyn motorowy	ul. Kościelna	lata 20 XX w.
31	Trześć	cmentarz parafialny	ul. Kościelna	po 1918 r.
32	Trześć	cmentarz parafialny	ul. Kościelna	I poł. XIX w.
33	Trześć	cmentarz przykościelny	ul. Kościelna	1328 r.
34	Trześć	dom	ul. Kościelna 7	pocz. XX w.
35	Trześć	dom	ul. Kościelna 53	lata 20 XX w.
36	Trześć	dom	ul. Kościelna 36	I ćw. XX w.
37	Trześć	dom mieszkalny i sklep	ul. Kościelna	1924 r.
38	Trześć	dwór	ul. Parkowa	II poł. XIX w.
39	Trześć	kaplica cmentarna	ul. Kościelna	pocz. XX w.
40	Trześć	kapliczka		1958 r.
41	Trześć	kapliczka		1875 r.
42	Trześć	kościół p.w. św. Rodziny	ul. Kościelna	1893-1899 r.
43	Trześć	obora przy domu	ul. Błonie 137	lata 20 XX w.
44	Trześć	ogrodzenie kościelne św. Rodziny	ul. Kościelna	koniec XIX w.
45	Trześć	plebania	ul. Kościelna	XIX/XX w.
46	Trześć	spichlerz	ul. Parkowa	II poł. XIX w.
47	Wrzawy	figurka		I poł. XX w.
48	Wrzawy	figurka		1918 r.
49	Wrzawy	krzyż		poł. XIX w.
50	Wrzawy	pomnik przy szkole		
51	Wrzawy	cmentarz epidemiczny		1872-1873
52	Wrzawy	cmentarz parafialny		II poł. XIX w.
53	Wrzawy	cmentarz przykościelny		1326 r.

Lp.	Obręb	Obiekt	Adres	Datowanie
1	2	3	4	5
54	Wrzawy	cmentarz wojenny (pomnik)		1809 r.
55	Wrzawy	cmentarz wojenny		1914 r.
56	Wrzawy	dom nr 26		1931 r.
57	Wrzawy	domr 29		XIX/XX w.
58	Wrzawy	dom nr 93		I ćw. XX w.
59	Wrzawy	dzwonnica		1870 r.
60	Wrzawy	kapliczka św. Jana Nepomucena		I poł. XIX w.
61	Wrzawy	kościół parafialny pw. NMP		1945 r.
62	Wrzawy	plebania		II poł. XIX w.

7.5. Stanowiska archeologiczne

Na terenie gminy Gorzyce występują 4 stanowiska archeologiczne. Są to cmentarzyska o różnym stopniu rozpoznania. Ponadto na terenie gminy występują liczne ślady osadnictwa. Wykaz stanowisk archeologicznych ujętych w gminnej ewidencji zabytków:

- kościół, cmentarz w Gorzycach - XIV – XVIII w.,
- cmentarzysko łużyckie w Gorzycach – IV – V okres epoki brązu,
- cmentarzysko łużyckie w Gorzycach – V okres epoki brązu – halsztacki,
- cmentarzysko łużyckie w Trześni.

Tab. 6. Stanowiska archeologiczne na terenie gminy Gorzyce

Lp	Miejscowość	Numer w miejscowości na obszarze AZP	Funkcja i chronologia stanowiska
1	2	3	4
AZP 89/74			
1.	Wrzawy	26	śląd osadnictwa z epoki brązu, śląd osadnictwa z kultury łużyckiej, śląd osadnictwa z X-XI w.
2.	Wrzawy	27	śląd osadnictwa z epoki brązu, śląd osadnictwa z kultury łużyckiej
3.	Wrzawy	28	śląd osadnictwa z epoki kamiennej
4.	Gorzyce	29	śląd osadnictwa z epoki brązu, śląd osadnictwa z kultury łużyckiej
5.	Gorzyce	30	śląd osadnictwa – mezolit, osada X–XII w.
6.	Gorzyce	31	śląd osadnictwa – neolit/wczesny okres epoki brązu, osada XII – XIV w.
7.	Gorzyce	32	śląd osadnictwa z epoki brązu, śląd

Lp	Miejscowość	Numer w miejscowości na obszarze AZP	Funkcja i chronologia stanowiska
1	2	3	4
			osadnictwa z kultury łużyckiej
8.	Gorzyce	56	cmentarzysko ciałopalne kultury przeworskiej, relikw kościoła – późne średniowiecze, okres nowożytny
9.	Gorzyce	57	cmentarzysko ciałopalne kultury łużyckiej, ślad osadnictwa – mezolit
10.	Gorzyce	58	cmentarzysko kultury łużyckiej
11.	Gorzyce	59	osada X-XIII w., ślad osadnictwa XV w.
12.	Gorzyce	60	osada kultury łużyckiej
13.	Gorzyce	114	ślad osadnictwa – mezolit, ślad osadnictwa wczesnośredniowiecznego
AZP 89/75			
14.	Wrzawy	3	ślad osadnictwa z epoki kamiennej
15.	Trześń	5	cmentarzysko kultury łużyckiej
AZP 90/74			
16.	Trześń	1	osada kultury pucharów lejkowatych, osada kultury trzcinieckiej, cmentarzysko kultury łużyckiej, cmentarzysko kultury przeworskiej, osada wczesnośredniowieczna VI/VII – XI/XII w., cmentarzysko średniowieczne XI/XII-XIII w.
17.	Trześń	2	ślad osadnictwa
18.	Trześń	3	ślad osadnictwa kultury trzcinieckiej
19.	Trześń	4	cmentarzysko kultury łużyckiej
20.	Sokolniki	5	ślad osadnictwa kultury łużyckiej
21.	Sokolniki	6	skarb II poł. IV w.
22.	Sokolniki	7	ślad osadnictwa
23.	Gorzyce	8	cmentarzysko kultury łużyckiej
24.	Sokolniki	10	cmentarzysko kultury łużyckiej
25.	Trześń	11	ślad osadnictwa – epoka kamienna
26.	Sokolniki	12	ślad osadnictwa kultury łużyckiej
27.	Sokolniki	13	osada wczesnośredniowieczna
28.	Trześń	19	ślad osadnictwa
29.	Trześń	20	ślad osadnictwa
30.	Sokolniki	21	ślad osadnictwa
31.	Sokolniki	22	osada – wczesny brąz
32.	Sokolniki	23	ślad osadnictwa wczesnośredniowiecznego
33.	Sokolniki	24	osada neolityczna, osada kultury trzcinieckiej, cmentarzysko kultury łużyckiej, osada wczesnośredniowieczna
34.	Sokolniki	25	osada kultury łużyckiej
35.	Sokolniki	26	ślad osadnictwa starożytnego
36.	Trześń	27	ślad osadnictwa
37.	Trześń	28	ślad osadnictwa
38.	Sokolniki	29	ślad osadnictwa starożytnego
39.	Sokolniki	30	ślad osadnictwa pucharów lejkowatych, osada kultury łużyckiej
40.	Sokolniki	31	ślad osadnictwa pucharów lejkowatych, ślad osadnictwa starożytnego

Lp	Miejscowość	Numer w miejscowości na obszarze AZP	Funkcja i chronologia stanowiska
1	2	3	4
41.	Sokolniki	32	śląd osadnictwa – mezolit, śląd osadnictwa starożytnego
42.	Sokolniki	33	śląd osadnictwa
43.	Gorzyce	34	osada kultury łużyckiej
AZP 90/75			
44.	Sokolniki	9	osada kultury trzcienieckiej
45.	Motycze Poduchowne	11	śląd osadnictwa wczesnośredniowiecznego
46.	Motycze Poduchowne	12	śląd osadnictwa starożytnego
47.	Motycze Poduchowne	26	śląd osadnictwa wczesnośredniowiecznego
48.	Motycze Poduchowne	27	śląd osadnictwa neolitycznego
49.	Gorzyce	44	osada kultury pucharów lejkowatych, cmentarzysko kultury łużyckiej
50.	Gorzyce	45	osada kultury pucharów lejkowatych
51.	Gorzyce	46	osada kultury pucharów lejkowatych, śląd osadnictwa starożytnego
52.	Gorzyce	47	osada kultury łużyckiej
53.	Gorzyce	48	osada kultury lejkowatych, śląd osadnictwa kultury łużyckiej
54.	Gorzyce	49	śląd osadnictwa kultury mierzanowickiej, śląd osadnictwa kultury łużyckiej, śląd osadnictwa starożytnego
55.	Gorzyce	50	osada kultury łużyckiej, osada wczesnośredniowieczna
56.	Gorzyce	51	śląd osadnictwa kultury łużyckiej, śląd osadnictwa wczesnośredniowiecznego
57.	Gorzyce	52	śląd osadnictwa kultury łużyckiej, śląd osadnictwa starożytnego
58.	Gorzyce	53	osada neolityczna, osada kultury mierzanowickiej, osada i cmentarzysko kultury łużyckiej
59.	Gorzyce	54	śląd osadnictwa starożytnego
60.	Gorzyce	55	śląd osadnictwa starożytnego
61.	Sokolniki	62	śląd osadnictwa kultury trzcienieckiej
62.	Sokolniki	63	osada kultury trzcienieckiej, śląd osadnictwa starożytnego
63.	Sokolniki	64	osada kultury trzcienieckiej
64.	Sokolniki	65	osada kultury trzcienieckiej, cmentarzysko kultury łużyckiej
65.	Sokolniki	66	osada kultury trzcienieckiej, śląd osadnictwa kultury łużyckiej, śląd osadnictwa starożytnego
66.	Sokolniki	67	śląd osadnictwa neolitycznego, śląd osadnictwa kultury trzcienieckiej
67.	Sokolniki	68	osada kultury trzcienieckiej
68.	Sokolniki	69	śląd osadnictwa starożytnego

Lp	Miejscowość	Numer w miejscowości na obszarze AZP	Funkcja i chronologia stanowiska
1	2	3	4
69.	Sokolniki	70	śląd osadnictwa – wczesny brąz
70.	Sokolniki	71	osada – wczesny brąz, osada kultury trzciniecko-łużyckiej
71.	Sokolniki	72	śląd osadnictwa kultury trzcinieckiej
72.	Sokolniki	73	śląd osadnictwa kultury trzcinieckiej
AZP 91/74			
73.	Furmany	7	cmentarzysko kultury łużyckiej
74.	Furmany	8	śląd osadnictwa z wczesnej epoki brązu
75.	Furmany	9	śląd osadnictwa kultury lądzielsko-polgarskiej, osada kultury mierzanowickiej, osada kultury trzcinieckiej, cmentarzysko kultury łużyckiej
76.	Trześń	11	śląd osadnictwa starożytnego, cmentarzysko kultury łużyckiej, osada wczesnośredniowieczna
77.	Furmany	12	śląd osadnictwa kultury łużyckiej
78.	Furmany	48	osada kultury łużyckiej
79.	Furmany	49	śląd osadnictwa kultury trzcinieckiej, osada kultury łużyckiej
80.	Sokolniki	50	osada kultury łużyckiej
81.	Sokolniki	51	osada kultury łużyckiej
82.	Furmany	52	osada kultury mierzanowickiej, osada kultury łużyckiej, śląd osadnictwa starożytnego
83.	Furmany	53	osada kultury mierzanowickiej, śląd osadnictwa kultury łużyckiej
84.	Furmany	54	cmentarzysko kultury łużyckiej, śląd osadnictwa starożytnego, śląd osadnictwa wczesnośredniowiecznego
85.	Furmany	55	osada kultury łużyckiej
86.	Furmany	56	śląd osadnictwa – wczesny neolit, osada kultury łużyckiej, śląd osadnictwa wczesnośredniowiecznego
87.	Sokolniki	69	śląd osadnictwa kultury amfor kulistych, punkt osadniczy

7.6. Strefy ochrony konserwatorskiej

Budynek dawnej plebani w Gorzycach wraz z działką znajduje się w granicach strefy „A” ochrony konserwatorskiej oraz strefy „B” ochrony konserwatorskiej. Budynek ten usytuowany jest na wzgórzu zw. „Pączek”, wzniesiony końcem XVIII w., klasycystyczny, murowany na planie prostokąta, trójdziałowy, parterowy. Dla terenu wokół budynku dawnej plebani w Gorzycach, obecnego pensjonatu, obowiązują ustalenia, wynikające z położenia w granicach stref konserwatorskich.

8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH

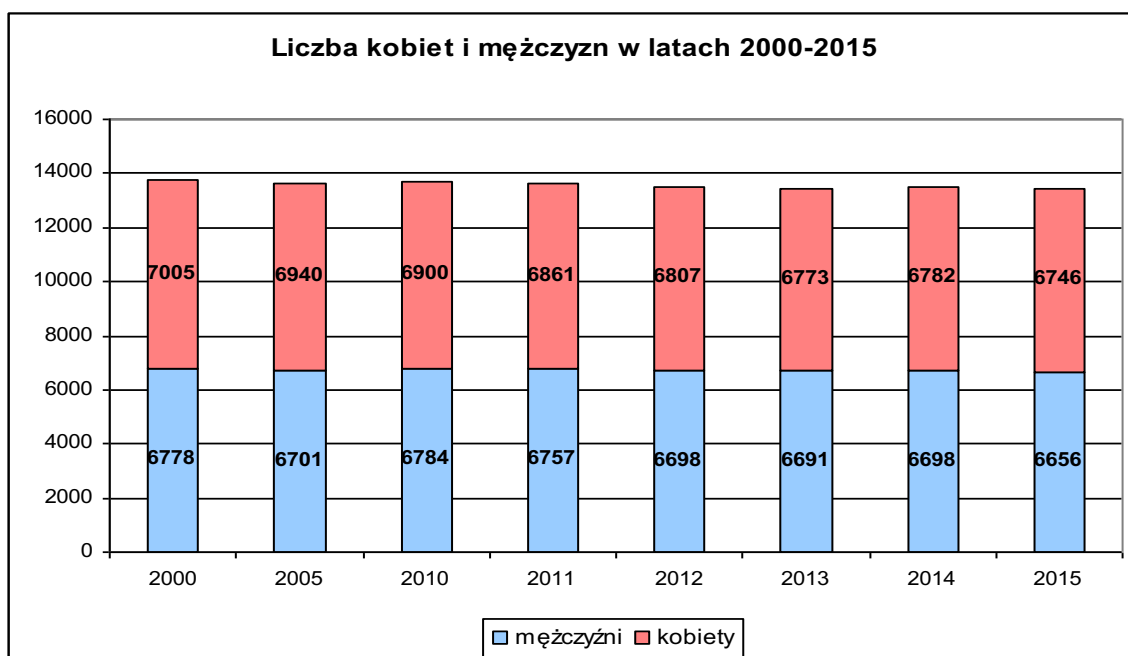
Brak jest sporządzonego audytu krajobrazowego.

9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

9.1. Demografia

Na koniec 2015 roku gminę Gorzyce zamieszkiwało 13 402 stałych mieszkańców, co stanowi zaledwie 0,6 % ogólnej liczby ludności na terenie województwa podkarpackiego i prawie 25 % ludności zamieszkującej powiat tarnobrzeski. Gęstość zaludnienia wynosi 195 osób na 1 km².

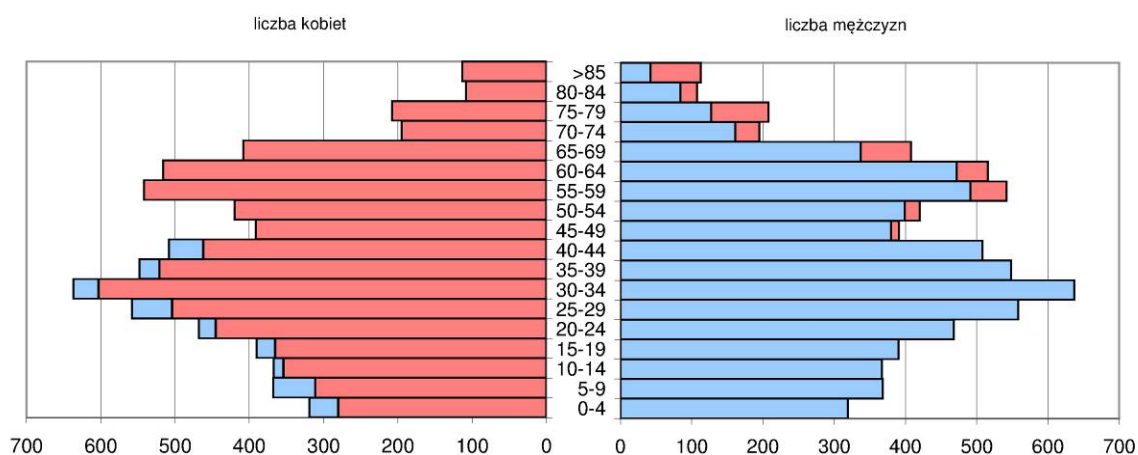
Na poniższej rycinie (Ryc. 16) przedstawiono kształtowanie się liczby ludności na terenie gminy Gorzyce w przeciągu ostatnich kilku lat (2010 – 2015).

Ryc. 16. Liczba kobiet i mężczyzn w latach 2002 - 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Piramida płci i wieku mieszkańców gminy Gorzyce posiada kształt zbliżony do kształtu piramidy dla całego kraju (Ryc. 16.). Wyraźnie zaznaczają się na niej dwa wyższe demograficzne, jeden będący odpowiedzią społeczeństwa na straty wojenne oraz okres niepokoju, który nie służył zakładaniu i powiększaniu rodzin, oraz drugi, będący echem pierwszego, związany z wchodzeniem w dorosłość osób urodzonych w czasie wyżu. Pierwszy z nich, tzw. powojenny wyż kompensacyjny przypadający na lata 50 na wykresie zaznacza się zwiększoną liczbą osób w wieku 50-60 lat. Z drugim wyżem demograficznym mieliśmy natomiast do czynienia w latach 80, co z kolei zaznacza się na wykresie jako zwiększona liczba osób w wieku 20-30 lat. Pomiędzy wspomnianymi wyżami zaznaczają się niższe demograficzne – pierwszy przypadający na lata wojny i skutkujący zmniejszoną liczbą osób w wieku 70-75 oraz jego echo przypadające na lata 60, kiedy to rodziny zakładały osoby urodzone w czasie II wojny światowej. Ponadto na piramidzie płci i wieku mieszkańców gminy Gorzyce można zaobserwować inne charakterystyczne cechy tj. wyraźne podcięcie piramidy oraz znaczną nadwyżkę kobiet nad mężczyznami powyżej 60 roku życia. Na podcięcie piramidy nałożyła się kulturowa zmiana modelu rodziny oraz przesunięcie macierzyństwa z przedziału 20-24 na 25-29, a nawet 30-34. Piramida zwężająca się u podstawy jest charakterystyczna dla starzejących się społeczeństw i nosi nazwę piramidy regresywnej. Znaczna nadwyżka kobiet nad mężczyznami powyżej 60 roku życia jest natomiast spowodowana wyższą średnią długością życia kobiet względem mężczyzn, którzy częściej zapadają na choroby cywilizacyjne, głównie układu krążenia i statystycznie ulegają większej liczbie wypadków. Ponadto w grupie, w której różnica ta jest największa (75-79 lat) znaczenie mają straty wojenne. Nadwyżka mężczyzn nad kobietami od 15 do 59 roku życia jest natomiast bardzo znamieną dla obszarów wiejskich. Kobiety częściej migrują ze wsi do miast zarówno w celach edukacyjnych, jak i w poszukiwaniu pracy. Młodzi mężczyźni natomiast często zmuszani są do pozostania w gospodarstwie, do pomocy oraz aby dziedziczyć ojcowiznę. Nadwyżka ta może znacząco przyczynić się do zmniejszenia liczby zawieranych małżeństw a w efekcie do obniżenia przyrostu naturalnego.

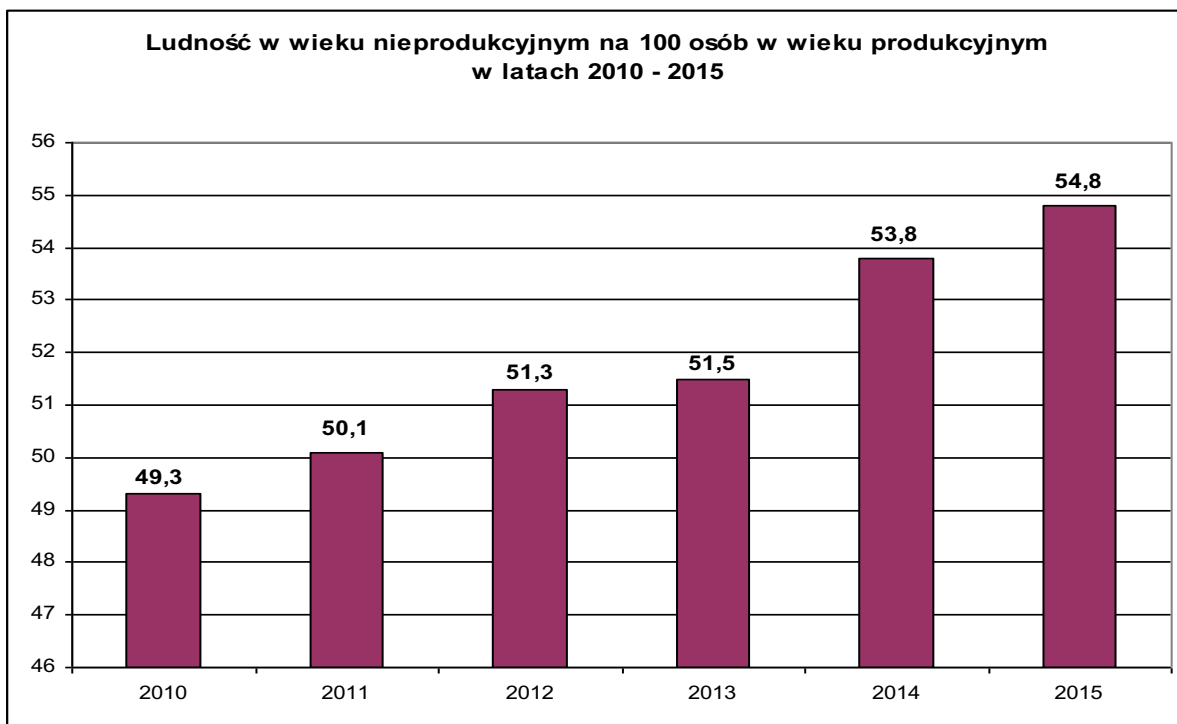

Ryc. 17. Piramida wieku

Źródło: Opracowanie własne

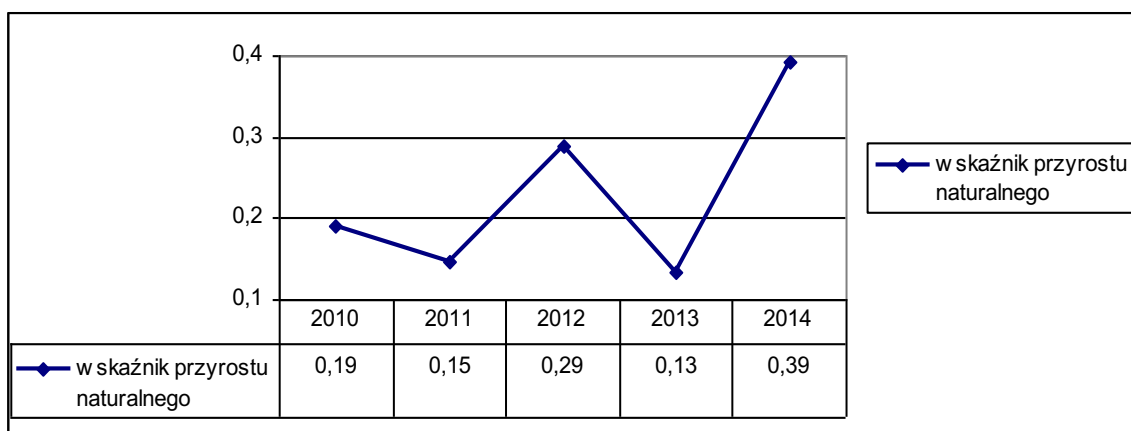
Z powyżej wymienionych czynników na malejącą liczbę urodzeń żywych, znaczący wpływ mają przede wszystkim zmniejszająca się dzietność kobiet, zmiany modelu zachowań oraz upowszechnianie się modelu rodziny 2+1. Należy zauważyć, że malejący wskaźnik dzietności społeczeństwa, z uwzględnieniem systematycznego wydłużania wieku człowieka, będzie widoczny dopiero po upływie kilkunastu lat.

Starzenie się społeczeństwa w gminie Gorzyce widoczne jest również na poniższym rysunku, który przedstawia obciążenie osób w wieku produkcyjnym osobami w wieku nieprodukcyjnym. Przez ludność w wieku nieprodukcyjnym rozumie się ludność w wieku przedprodukcyjnym (mężczyźni i kobiety w wieku 0-17 lat) oraz w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety - 60 lat i więcej).

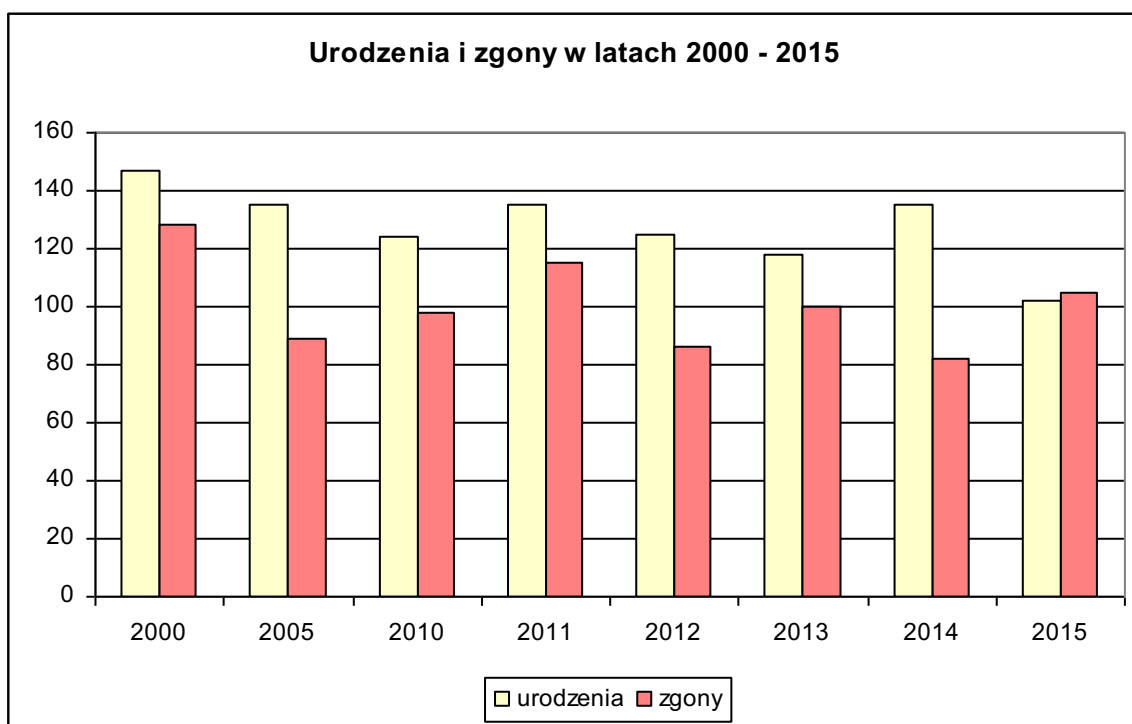

Ryc. 18. Ludność w wieku nieprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym
Źródło: Opracowanie własne

Na niski wskaźnik przyrostu naturalnego wpływ ma wysoki wskaźnik zgonów ale przede wszystkim malejąca liczba urodzeń. Spowodowane jest to przede wszystkim faktem, iż kobiety decydują się obecnie na macierzyństwo najczęściej dopiero pomiędzy 25 a 29 rokiem życia (na początku lat 90 - między 20 a 24). Im bardziej wykształcone, tym częściej odkładają macierzyństwo bliżej trzydziestego roku życia. Wzrasta też liczba kobiet, które w ogóle nie wychodzą za mąż. Najpopularniejszym modelem rodziny jest 2+2, choć coraz częściej pary decydują się na jedno dziecko. Inne małżeństwa nie decydują się na dziecko z powodów trudności finansowych.

Ryc. 19. Przyrost naturalny
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

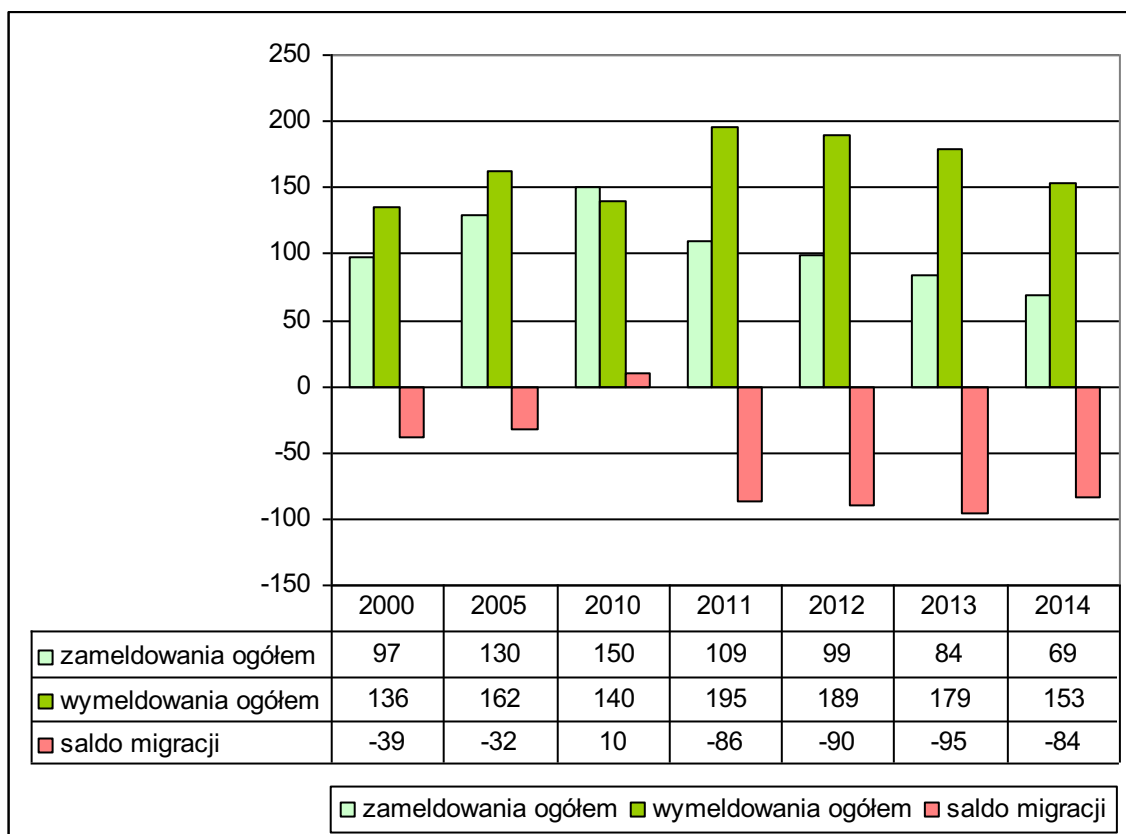

Ryc. 20. Urodzenia i zgony na terenie gminy Gorzyce w latach 2000 - 2015

Źródło: Opracowanie własne

Kolejnym istotnym czynnikiem wpływającym na zmianę liczby ludności gminy są migracje, zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne. Saldo migracji określa różnicę pomiędzy napływem ludności na obszar (migracje) w stosunku do wymeldowań ludności z obszaru gminy do innej lub zagranicę.

Saldo migracji dla Gorzyc wykazuje wartości ujemne. W analizowanym okresie, jedynie w roku 2010 odnotowano dodatnie saldo migracji, w przypadku pozostałych lat, saldo migracji osiągało wartości ujemne. Wiąże się to z faktem, iż mieszkańcy opuszczają granice gminy. Łącznie w latach 2010 - 2014 Gorzyce opuściło 355 osób. Rekordowy w wymeldowania okazał się rok 2011, gdzie wymeldowało się aż 195 osób.

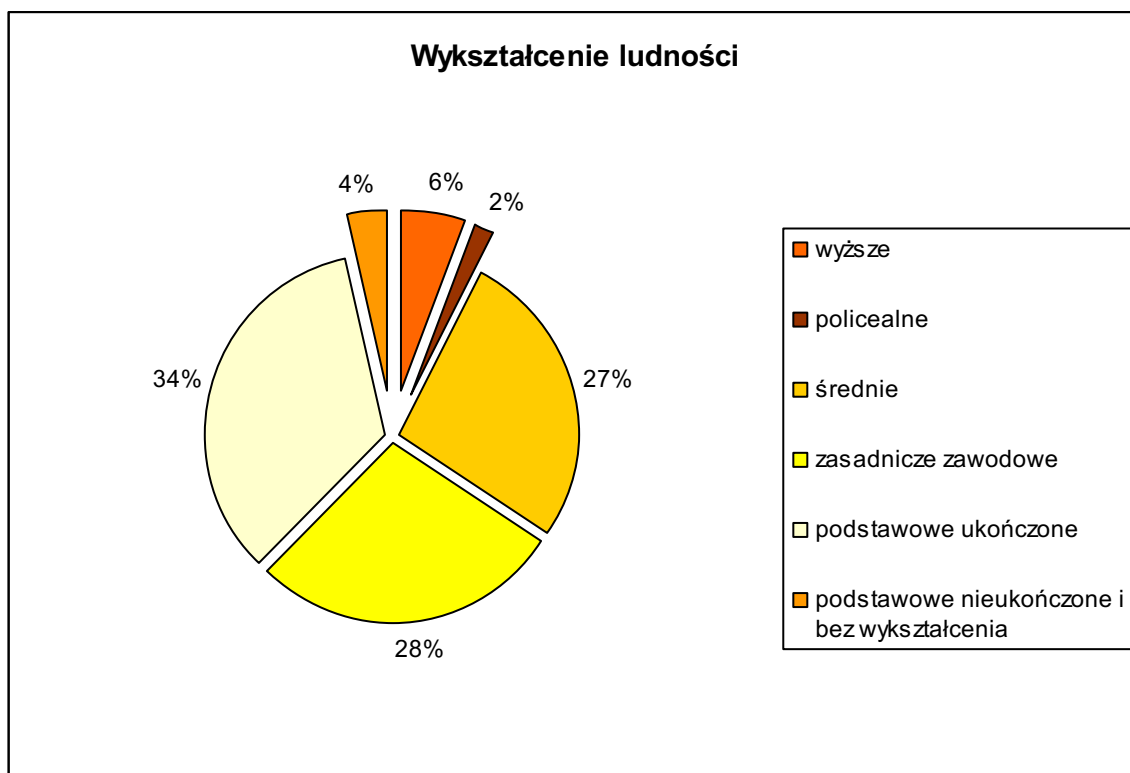

Ryc. 21. Saldo migracji w Gorzycach
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

9.2. Struktura gospodarcza, bezrobocie

Na stopień zainteresowania rynkiem pracy znaczący wpływ ma zasób ludności w wieku produkcyjnym oraz aktywność zawodowa, którą należy rozumieć przede wszystkim jako wykształcenie jakie posiadają ludzie.

Jeżeli chodzi o poziom wykształcenia mieszkańców gminy to ostatnie badania w tym kierunku przeprowadzone były w ramach spisu powszechnego w 2002 roku (Ryc.22, Tab. 9). Wykazały one, że wykształcenie podstawowe posiada około 34% mieszkańców. Zbliżona liczba osób posiada wykształcenie zawodowe (28%) i średnie (27%). Osoby posiadające nieukończone wykształcenie podstawowe, lub zupełny brak wykształcenia stanowią 4% ludności. Nieco ponad 6% mieszkańców posiada dyplom ukończenia wyższej uczelni, a 2% ukończyło szkołę policealną.

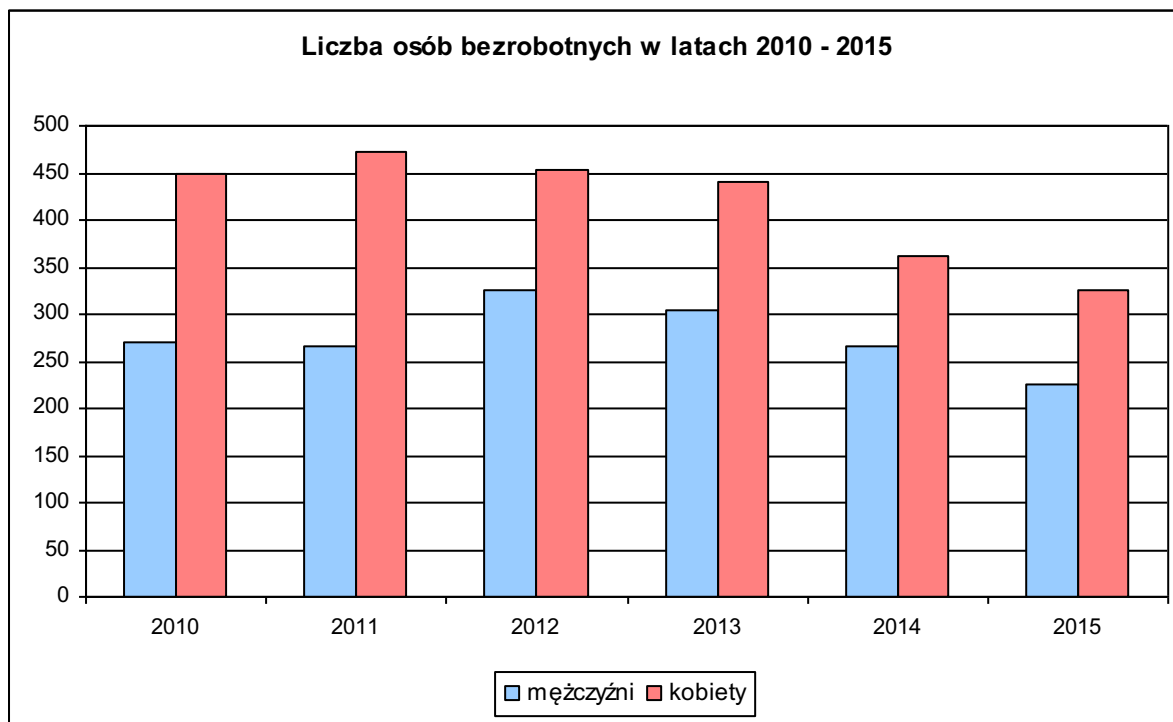
Ryc. 22. Wykształcenie ludności na terenie gminy Gorzyce
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Tab. 7. Wykształcenie ludności na terenie gminy Gorzyce
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2002

Wykształcenie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Wyższe	664	265	399
Policealne	200	38	162
Średnie	3055	1348	1707
Zawodowe	3168	1940	1228
Podstawowe ukończone	3903	1807	2096
Podstawowe nieukończone	419	188	231

W 2015 roku na terenie gminy Gorzyce największa ilość osób zatrudniona jest w sektorze handlu hurtowego i detalicznego, naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Kolejnymi sektorami, w których zatrudnia się znaczna liczba mieszkańców gminy to budownictwo i przemysł.

Na terenie gminy Gorzyce w 2015 roku pozostających bez pracy było 552 osób, z czego 59% stanowiły kobiety. W poprzednich latach poziom bezrobocia w zależności od płci był również wyższy u kobiet. Sukcesywnie od 2012 roku poziom bezrobocia zarówno u kobiet jak i u mężczyzn maleje.

Ryc. 23. Liczba osób bezrobotnych w latach 2010 - 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Tab. 8. Liczba osób bezrobotnych na terenie gminy Gorzyce w latach 2010 - 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2002

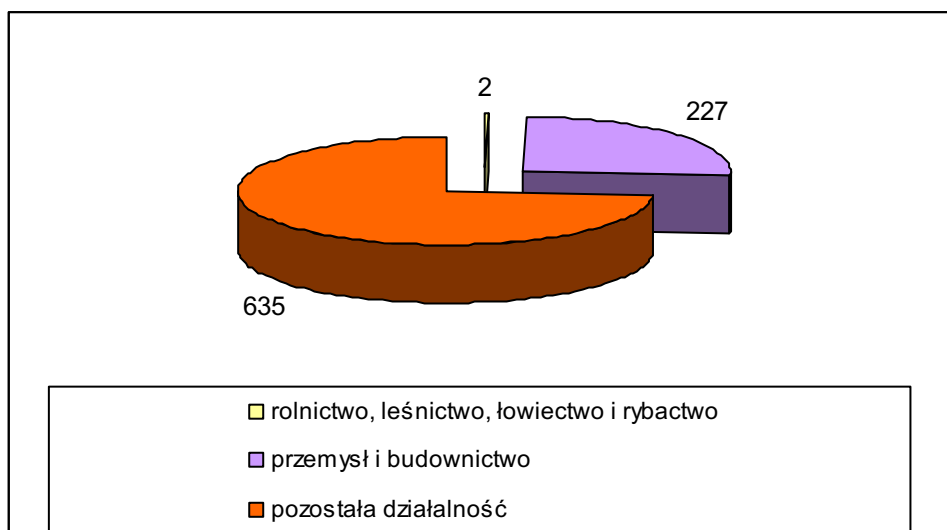
Obszar	Płeć	Liczba bezrobotnych					
		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gorzyce	Mężczyźni	270	267	325	304	267	226
	Kobiety	449	472	453	440	361	326

Tab. 9. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2002

Obszar	Płeć	Rok						
		2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gorzyce	Mężczyźni	8,7	5,6	5,6	6,9	6,4	5,7	4,9
	Kobiety	13,1	10,3	11,0	10,8	10,6	8,8	8,1

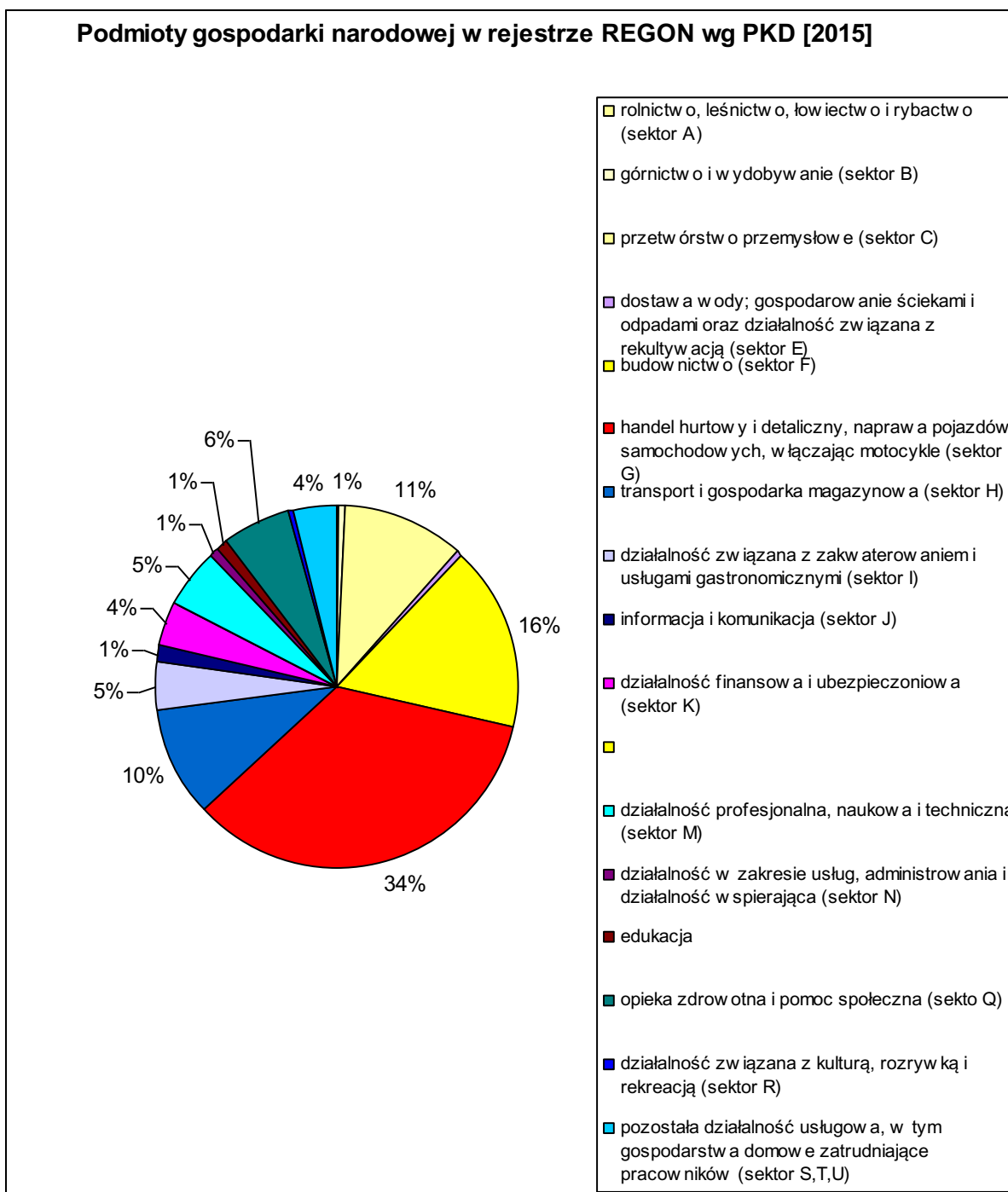

Ryc. 24. Struktura branżowa podmiotów gospodarczych wg grup rodzajów działalności PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Według powyższego wykresu 73,5% podmiotów zakwalifikowano do kategorii pozostałe. Obejmuje ona usługi takie jak handel, komunikacja, informacja, itp. 26,3% podmiotów prowadzi swoją działalność w przemyśle i budownictwie, a zaledwie 0,2% podmiotów gospodarczych obsługuje sektor rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2015 roku zarejestrowanych było 679 podmiotów gospodarki narodowej. Na poniższym wykresie przedstawiono udziały poszczególnych grup rodzajów podmiotów działalności według PKD 2007 w ogólnej liczbie tych podmiotów.

Ryc. 25. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON wg PKD

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

9.3. Jakość życia mieszkańców

Tereny zabudowy mieszkaniowej w granicach gminy Gorzyce zajmują około 7,7%, co stanowi 5,28 km². Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna skupiona jest w centralnej części Gorzyc, sołectwa stanowiącego ośrodek administracyjny gminy, natomiast zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna występuje w granicach pozostałych sołectw.

W 2014 r. powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wynosiła 83,3 m², a przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na jedną osobę była równa 23,4 m².

Tab. 10. Zasoby mieszkaniowe w 2015 r.

Klasyfikacja	Gmina Gorzyce	powiat tarnobrzeski	woj. podkarpackie
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	83,6	82,7	81,1
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	23,8	24,3	24,7
przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	3,50	3,41	3,28

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Gmina Gorzyce charakteryzuje się bardzo dobrze rozwiniętą siecią wodociągową. Liczba mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej w 2015 roku wyniosła 13 334, co stanowiło 99,5% ogólnej liczby mieszkańców gminy. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w 2015 r. stanowiła 75% ogólnej liczby mieszkańców. Gmina posiada również sieć energetyczną oraz gazową.

Zamieszczona poniżej tabela przedstawia wykaz ilości mieszkań wyposażonych w poszczególne instalacje techniczno- sanitarne w roku 2005 i w latach 2010- 2015.

Tab. 11. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne

Instalacje techniczno-sanitarne	Rok						
	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	Liczba mieszkań						
Wodociąg	3510	3628	3646	3668	3699	3728	3758
Ustęp splukiwany	3122	3504	3524	3546	3577	3606	3636
Łazienka	3157	3399	3418	3440	3471	3500	3530
Centralne ogrzewanie	2999	3248	3269	3291	3322	3351	3381
Gaz sieciowy	2920	3071	3086	3103	3127	3148	3168

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Powyższe dane wskazują na wzrastającą liczbę mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne. Wskazuje to na rosnący standard mieszkań, a tym samym poprawę warunków bytowych mieszkańców gminy.

9.4. Kultura

Rozpowszechnianiem kultury wśród mieszkańców gminy zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury, któremu podlegają:

- Środowiskowy Dom Kultury w Gorzycach,
- Dom Kultury w Sokolnikach,
- Dom Kultury we Wrzawach.

Ponadto Gminnemu Ośrodkowi Kultury w Gorzycach podlegają dwie świetlice, zlokalizowane w Trześni i Furmanach.

W ramach działalności GOK prowadzona jest:

- Kapela Ludowa,
- Orkiestra Dęta,
- Ludowy Zespół Śpiewaczy,
- zespoły taneczne,
- warsztaty teatralne,
- pracownia plastyczna,
- zajęcia wokalne, muzyczne i modelarskie.

Ponadto do instytucji kulturalno-oświatowych działających w Gorzycach należy Biblioteka Publiczna w Gorzycach w skład, której wchodzi jeden oddział dla dorosłych, jeden oddział dla dzieci, czytelnia i mała sala wystaw. Biblioteka Publiczna w Gorzycach posiada trzy filie, zlokalizowane w miejscowości Sokolniki, Trześń i Wrzawy.

Ponadto na terenie gminy Gorzyce funkcjonuje liczna grupa organizacji społecznych:

- Koło Terenowe Towarzystwa Pomocy im. Brata Alberta w Gorzycach,
- Towarzystwo Obrony Przyrody w Gorzycach „Ostoja”,
- Stowarzyszenie Gminna Sieć Komputerowa „Gonet” w Gorzycach,
- Stowarzyszenie Sympatyków Szkoły Podstawowej Nr 1 w Gorzycach,
- Towarzystwo Kulturalno – Historyczne Gminy Gorzyce,
- Polski Związek Wędkarski Koło Nr 15 w Gorzycach,
- Klub Abstynenta „Arka” Gorzyce,
- Klub Abstynenta „Betania” w Trześni,
- Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Sami dla Siebie”,
- Stowarzyszenie Producentów Fasoli Tycznej „Piękny Jaś” we Wrzawach,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Wsi Trześń.

Ponadto na terenie gminy Gorzyce działa stowarzyszenie „Uniwersytet III Wieku”.

9.5. Sport i rekreacja

Podmiotem realizującym zadania gminy Gorzyce w zakresie kultury fizycznej i rekreacji jest Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Gorzycach, którego celem jest umożliwienie mieszkańcom gminy aktywnego uczestnictwa w różnych formach działalności w zakresie kultury fizycznej, sportu i rekreacji.

Na terenie gminy Gorzyce funkcjonują liczne organizacje sportowe:

- Uczniowski Klub Sportowy „Set” Gorzyce,
- Uczniowski Klub Sportowy „DONIC”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Zeus” Trześć,
- Gorzycki Klub Sportowy „STAL”,
- Gorzycki Klub Karate „Kyokushin”,
- Ludowy Klub Sportowy „Sokół Sokolniki”,
- Ludowy Zespół Sportowy „Płomień” Trześć,
- Ludowy Zespół Sportowy „Furmany” w Furmanach,
- Ludowy Zespół Sportowy „San” Wrzawy,
- Parafialny Klub Sportowy „Emaus”,
- Gminny Międzyszkolny Lekkoatletyczny Klub Sportowy „SPRINT” Gorzyce,
- Trześciowskie Stowarzyszenie Inicjatyw Sportowych LIDER.

W skład infrastruktury sportowej wchodzi m.in.:

- Orlik, ul. Żwirki i Wigury 2, przy ZS w Gorzycach,
- zbiornik wodny w Gorzycach – Przybyłowie,
- boisko wielofunkcyjne w Sokolnikach,
- szlaki turystyczne piesze i rowerowe,

9.6. Usługi turystyki

Na terenie gminy głównym terenem, pełniącym rolę rekreacyjno-wypoczynkową pełni sztuczny zbiornik wodny - zalew, zwany Przybyłów, zlokalizowany w części Gorzyce. W związku z czym w bezpośrednim jego sąsiedztwie realizowana jest zabudowa o charakterze letniskowym czy też turystycznym. Świadczone tutaj usługi mają na celu zapewnienie pełnej obsługi turystów, zarówno w zakresie wypoczynku, jak też rekreacji, gastronomii oraz noclegów.

9.7. Usługi zdrowia

Na terenie gminy Gorzyce brak jest publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej. Opiekę zdrowotną mieszkańcom gminy Gorzyce zapewniają Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej: NZOZ "Eskulap" przy ul. J. Piłsudskiego 17 w Gorzycach i ul. Świętego Floriana 16 w Trześni i we Wrzawach, NZOZ DOM-MED. Przy ul. J. Piłsudskiego 17 w Gorzycach oraz NZOZ „Adam i Ewa” przy ul. Sandomierskiej 84/4 w Sokolnikach. Mieszkańcy gminy mają możliwość zaopatrywania się w leki w siedmiu aptekach zlokalizowanych na terenie gminy. Są to apteki zlokalizowane w Gorzycach, za wyjątkiem jednej, zlokalizowanej w Trześni.

9.8. Wychowanie przedszkolne i oświata

Wychowanie przedszkolne

Wychowanie przedszkolne na terenie gminy Gorzyce realizowane jest przez Samorządowe Przedszkole w Gorzycach przy ul. Edukacji Narodowej wraz z filiami w Orłiskach i Wrzawach. Przedszkola te dysponują łącznie 250 miejscami w dwunastu oddziałach. W roku 2015 do przedszkola uczęszczało 261 dzieci, w tym 4 dzieci dwuletnich, 82 dzieci trzyletnich, 101 dzieci czteroletnich, 61 dzieci pięcioletnich oraz 13 dzieci sześcioletnich. Ponadto przy szkołach podstawowych w Trześni i Sokolnikach znajduje się łącznie pięć oddziałów przedszkolnych, do których w 2015 roku uczęszczało 82 dzieci w wieku od czterech do sześciu lat (6 dzieci czteroletnich, 72 dzieci pięcioletnich, 3 dzieci sześcioletnich oraz 1 dziecko siedmioletnie). Łącznie na obszarze gminy w 2015 roku do przedszkoli uczęszczało 343 dzieci w wieku od trzech do sześciu lat.

Oświata

Na terenie gminy Gorzyce działają dwie szkoły podstawowe: Szkoła Podstawowa Nr 1 w Gorzycach im. Adama Osetka przy ul. Szkolna 45, Szkoła Podstawowa w Furmanach im. Stanisława Jachowicza przy ul. Kościelnej 2. Ponadto na terenie gminy funkcjonuje Zespół Szkolno-Przedszkolny w Sokolnikach przy ul. Sandomierskiej 80 i w Trześni przy ul. Szkolnej 2 oraz dwa zespoły szkół: Zespół Szkół w Gorzycach przy ul. Edukacji Narodowej 3 oraz Zespół Szkół we Wrzawach. W skład zespołu szkolno-przedszkolnego wchodzi przedszkole, szkoła podstawowa oraz gimnazjum, natomiast w skład zespołu szkolno-przedszkolnego – przedszkole i szkoła podstawowa.

Szkoła podstawowa

Istniejące na terenie gminy szkoły podstawowe dysponują 49 oddziałami. W roku szkolnym 2015/2016 do szkół podstawowych uczęszczało łącznie 854 uczniów. Szkoły wyposażone są w pracownie komputerowe oraz sale gimnastyczne, boiska sportowe i place

zabaw. Językiem obcym, nauczonym przez dzieci jest język angielski, którego obowiązkowo uczą się wszystkie dzieci uczęszczające do szkół podstawowych.

Gimnazjum

Na terenie gminy funkcjonują dwa gimnazja, do którego w roku szkolnym 2015/2016 uczęszczało 656 dzieci. Szkoły wyposażone są w pracownie komputerowe, sale gimnastyczne oraz boiska sportowe. Językiem obcym, nauczonym przez dzieci jest język angielski, którego uczy się 384 dzieci oraz język niemiecki, którego uczy się 272 dzieci.

10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Odpowiedzialność za zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom gminy Gorzyce spoczywa na jednostkach Komendy Miejskiej Policji oraz Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej.

Komenda Miejska Policji zlokalizowana jest przy ul. 1 Maja 2 w Tarnobrzegu. Jednostką podległą jest m.in. Komisariat Policji w Gorzycach, przy ul. Piłsudskiego 1, a także komisariaty zlokalizowane w Nowej Dębie i Baranowie Sandomierskim. W zakresie działań profilaktycznych policjanci realizują programy zapobiegania przestępczości i niedostosowaniu społecznemu, programy dotyczące bezpieczeństwa na drodze, w czasie wakacji, przeciwdziałania agresji, przemocy i uzależnieniom.

Ponadto nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy w zakresie ochrony pożarowej czuwa Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej z siedzibą w Tarnobrzegu przy ul. Targowej 3. Na terenie gminy Gorzyce działa 7 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowościach: Gorzyce, Furmany, Motycze Poduchowne, Orliśka, Sokolniki, Trześń oraz Wrzawy, które za wyjątkiem OSP Orliśka i Motycze Poduchowne, działają w ramach Krajowego Systemu Ratownictwa.

Systemem bezpieczeństwa powiatu tarnobrzieskiego zarządza Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego, które działa przy Starostwie Powiatowym w Tarnobrzegu. Do jego zadań należy ochrona ludności i środowiska w sytuacjach kryzysowych, w tym ochrona przeciwpowodziowa i zapobieganie innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska, ochrona przeciwpożarowa i ratownictwo.

11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY.

W strategii rozwoju Gminy Gorzyce na lata 2014 – 2020, przyjętej Uchwałą Nr V/20/15 Rady Gminy Gorzyce z dnia 26 lutego 2015 r., wyznaczone zostały cele strategiczne oraz cele operacyjne.

1. Zapewnienie mieszkańcom gminy Gorzyce dobrych warunków życia z racjonalnym wykorzystaniem zasobów oraz poszanowaniem środowiska naturalnego.

Cele operacyjne:

- modernizacja i rozbudowa systemów gospodarki wodno-ściekowej,
- wdrażanie gminnego systemu selektywnej zbiórki odpadów,
- remont i rozbudowa sieci drogowej na terenie gminy Gorzyce,
- budowa i modernizacja infrastruktury towarzyszącej inwestycjom drogowym (chodniki, parkingi, zjazdy),
- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w gminie,
- modernizacja i rozwój energooszczędnego oświetlenia ulic i terenów,
- promocja i rozwój energetyki odnawialnej w gminie,
- podniesienie poziomu gotowości operacyjno-technicznej służb i organizacji gminnych,
- rozbudowa gminnego systemu działań profilaktycznych i zabezpieczających przed skutkami klęsk żywiołowych,
- melioracje i rekultywacja terenów poeksploatacyjnych, zbiorników oraz cieków.

2. Stymulowanie rozwoju gospodarczego gminy , rewitalizacja oraz wykorzystanie możliwości wynikających ze współpracy w ramach obszaru funkcjonalnego.

Cele operacyjne:

- rozwój obszarów i stref inwestycyjnych,
- modernizacja i rozszerzenie funkcji gospodarczej centrum Gorzyc oraz miejscowości sołeckich,
- lokalny program wsparcia rozwoju przedsiębiorczości,
- rozwój komunikacji i współpracy z pobliskimi jednostkami samorządowymi,
- promocja gospodarcza gminy Gorzyce.

3. Podniesienie jakości życia mieszkańców gminy poprzez poprawę standardu usług publicznych, rewitalizację oraz włączenie społeczne.

Cele operacyjne:

- program działań wspierających proces wychowania i edukacji,

- rozbudowa i modernizacja obiektów szkolnych i przedszkolnych,
- modernizacja i systemowe doposażenie obiektów pełniących funkcje kulturalne w jednostkach pomocniczych gminy Gorzyce,
- rozszerzenie obszaru wsparcia działań i przedsięwzięć w zakresie rozwoju kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego,
- rozwój systemu wsparcia sportu i rekreacji,
- zorganizowanie lokalnej sieci ścieżek rowerowych w nawiązaniu do istniejącego układu komunikacyjnego,
- rozwój lokalnych organizacji społecznych,
- rewitalizacja zdegradowanych obszarów gminy,
- wzrost aktywności zawodowej i poprawa adaptacyjności,
- poprawa integracji społecznej.

11.1. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne ***Analiza ekonomiczna potrzeb i możliwości rozwojowych gminy***

Do głównych aspektów ekonomicznych wziętych pod uwagę, oceniając potrzeby i możliwości rozwoju gminy, należy zaliczyć rozwój przedsiębiorczości i usług oraz rozwój agroturystyki. Na terenie gminy funkcjonują licznie cegielnie, produkujące ceramikę budowlaną, rozwija się również produkcja z branży metalowej (produkcja stopów aluminiowych, odlewy z metali lekkich). Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2015 roku, na terenie gminy Gorzyce, zarejestrowanych było 679 podmiotów gospodarki narodowej. Biorąc powyższe pod uwagę należy dążyć do stworzenia warunków dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, a także zapewnić dalszy rozwój dużym przedsiębiorstwom, wyznaczając nowe tereny aktywności gospodarczej.

Potrzeby dla rozwoju gminy zostały ujęte w Strategii rozwoju Gminy Gorzyce na lata 2014 – 2020.

Dalszy rozwój Gminy Gorzyce wymaga działań priorytetowych, opartych na niniejszej strategii, porządkującej cele i sposób jej realizacji. Zakłada się, że działania spowodują trwałe zmiany w życiu mieszkańców oraz w wizerunku Gminy Gorzyce.

Finalne efekty działań przewidzianych w strategii rozwoju ekonomicznego przedstawiają się następująco:

- rozwój gospodarczy gminy zmniejszy bezrobocie, co spowoduje wzrost poziomu życia mieszkańców,
- nastąpi wzrost liczby małych i średnich przedsiębiorstw i osób prowadzących działalność gospodarczą na własny rachunek,
- nastąpi rozwój sektora usług,

- promocja Gminy będzie czynnikiem przyciągania inwestorów z zewnątrz,
- nastąpi rozwój rolnictwa ekologicznego, poprawiającego opłacalność produkcji rolnej,
- poprawi się jakość dróg,
- rozwiązana zostanie kompleksowo: wodociągowanie i kanalizacja wszystkich obszarów gminy,
- poprawi się koniunktura gospodarcza Gminy.

Analiza środowiskowa potrzeb i możliwości rozwojowych gminy

Analizując aspekty środowiskowe wzięto pod uwagę tereny o największych walorach przyrodniczych. Należy zadbać o zachowanie wszystkich form ochrony przyrody ustanowionych na terenie gminy. Na terenach szczególnie cennych przyrodniczo i w ich sąsiedztwie do minimum należy ograniczyć nowe tereny przeznaczone pod zainwestowanie. W ustaleniach studium, zapisami należy ograniczyć w maksymalnym stopniu negatywne oddziaływanie planowanego zagospodarowania na środowisko.

Analiza społeczna potrzeb i możliwości rozwojowych gminy

Do głównych aspektów społecznych, wziętych pod uwagę, jest przede wszystkim poprawa warunków życia mieszkańców, stanu opieki zdrowotnej i bezpieczeństwa publicznego. W zakresie infrastruktury społecznej pierwszym analizowanym aspektem jest wyposażenie w placówki oświaty i wychowania. Na terenie gminy funkcjonuje 6 szkół podstawowych oraz 3 gimnazja. Ponadto w Gorzycach jest 1 placówka Zespołu Szkół. Do placówek szkół podstawowych w 2015 roku uczęszczało łącznie 854 uczniów, natomiast do gimnazjów 384. Stwierdzić należy, iż wyposażenie w szkolnictwo podstawowe i gimnazja jest stosunkowo dobre na terenie gminy. Na terenie Gorzyc funkcjonuje 4 przedszkola, w tym 2 z nich to przedszkola samorządowe, prowadzonych przez gminę Gorzyce. Mając na uwadze spadającą liczbę urodzeń dzieci w gminie, istniejąca infrastruktura społeczna w zakresie oświaty winna być utrzymana i zmieniana w miarę potrzeb. Ważne jest zapewnienie w miarę możliwości miejsc dla wszystkich dzieci w przedszkolach i żłobkach.

Ważnym elementem infrastruktury społecznej jest wyposażenie mieszkań w instalacje wodociągowe, kanalizację i instalacje gazowe. Gmina Gorzyce charakteryzują się dobrze rozwiniętą siecią infrastruktury technicznej, ponad 99% mieszkańców korzysta w wodociągu a 70% z sieci kanalizacyjnej (dane GUS 2015r.). W związku z powyższym należy w dalszym ciągu prowadzić działania inwestycyjne ukierunkowane na utrzymanie i modernizację przede wszystkim sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

11.2. Prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego

Prognozy demograficzne sporządzone zostały na podstawie danych statystycznych dostępnych na stronie Głównego Urzędu Statystycznego.

Analiza ludności w wieku produkcyjnym wskazuje zarówno u kobiet, jak i u mężczyzn na spadek ludności w wieku poprodukcyjnym, przy jednoczesnych wahaniami liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Takie wahania liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym wskazują na potrzebę aktywizacji szczególnie ludności produkcyjnej, a także konieczność stwarzania nowych miejsc pracy. Jednocześnie dane w zakresie liczby ludności z podziałem na wiek produkcyjny, a także wskaźnika bezrobocia, pokazują spadek od 2012 r. liczby ludności w wieku produkcyjnym, oraz poprawienie wskaźnika bezrobocia. W celu podtrzymania obserwowanego trendu, spadku bezrobocia, należy dążyć do stwarzania warunków dla rozwoju przede wszystkim indywidualnej aktywności ekonomicznej poprzez rozwój głównie małych i średnich przedsiębiorstw.

Tab. 12. Podział ludności wg wieku produkcyjnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

mężczyźni	2011	2012	2013	2014	2015
przedprodukcyjny	1400	1336	1311	1321	1291
produkcyjny	4779	4733	4727	4665	4614
poprodukcyjny	578	629	653	712	751
kobiety	2011	2012	2013	2014	2015
przedprodukcyjny	1303	1266	1197	1202	1153
produkcyjny	4296	4195	4163	4098	4045
poprodukcyjny	1262	1346	1413	1482	1548

Tab. 13. Bezrobocie w Gorzycach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

	2010	2011	2012	2013	2014
mężczyźni	4,00	,99	,86	,54	,01
kobiety	6,54	,93	,69	,49	,35
ogółem	5,28	,47	,78	,52	,69

Jednocześnie dane w zakresie liczby ludności z podziałem na wiek produkcyjny i bezrobocie wyraźnie wskazują na spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym i na spadek bezrobocia zarówno wśród kobiet jak i u mężczyzn.

W celu oceny potencjału demograficznego całej gminy przeprowadzono prognozę demograficzną opartą na analizie wskaźnikowej.

W związku z dostępem do całości niezbędnych danych jako rok bazowy przyjęto rok 2015. Prognozowana liczba ludności wyliczona przy pomocy metody wskaźnikowej daje dane uwzględniające zarówno obserwowane w ostatnich pięciu latach saldo migracji, a także wskaźniki przyrostu naturalnego. Wskazać należy, iż dane m.in. w zakresie prognozowanej liczby urodzeń żywych względem wieku matki nie są publikowane na poziomie gminy lub powiatu, co sprawia, iż są to dane uogólnione dla większego obszaru terytorialnego, a dane te determinują wyniki prognozy. Dodatkowo, przeprowadzona analiza w zakresie prognozy liczby ludności nie uwzględnia wahań w tym zakresie i określa prognozowaną liczbę liczby ludności na podstawie stałego trendu.

Liczba ludności w gminie nie wynika wyłącznie z przyrostu naturalnego, ale także z salda migracji. W związku z tym przeanalizowano również dane dotyczące migracji ludności.

Tab. 14. Ruch migracyjny w Gorzycach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

	Saldo migracji wewnętrznych	Saldo migracji zagranicznych
2011	-81	-5
2012	-93	6
2013	-84	-11
2014	-77	-7
2015	-78	0
średnia	-82,6	-3,4
Średnie saldo migracji	-43	

Przeprowadzona analiza w zakresie migracji wewnętrznych jak i w zakresie migracji zagranicznej wykazała ujemny przyrost liczby ludności. W ciągu ostatnich lat ludności odpływała z gminy, zapewne w celach zarobkowych.

W metodzie wskaźnikowej analizie poddano wskaźnik przyrostu naturalnego i migracji w latach 2005-2015. Wybrano następnie wartość minimalną, maksymalną i wyliczono średnią. Na tej podstawie wskazano 3 warianty prognozy demograficznej, minimalny, średni i maksymalny.

Tab. 15. Zestawienie wskaźników przyrostu naturalnego, migracji i salda

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Lata	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Wskaźnik przyrostu naturalnego	0,0002	0,0002	0,0003	0,0001	0,0002	0,0001	0,0001	0,0002	0,0001	0,0003	0,0000
Wskaźnik salda migracji	-0,00235	-0,00487	-0,00626	-0,00667	-0,00474	0,00073	-0,00632	-0,00644	-0,00706	-0,00623	-0,00582
Saldo przyrostu naturalnego i migracji	-0,00210	-0,00470	-0,00600	-0,00658	-0,00456	0,00087	-0,00621	-0,00623	-0,00696	-0,00594	-0,00583

Tab. 16. Charakterystyczne wartości wskaźników salda przyrostu naturalnego i migracji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wartość minimalna	-0,00696
Wartość maksymalna	0,00087
Wartość średnia	-0,00493

Tab. 17. Prognoza liczby ludności metodą wskaźnikową

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Prognoza liczby ludności na rok 2045					
Wariant	Liczba ludności w 2015 r.	Liczba ludności w 2030 r.	Saldo liczby ludności	Liczba ludności w 2045 r.	Saldo liczby ludności
Wartość minimalna	13 402	12 069	- 1333	10 869	-2 533
Wartość maksymalna	13 402	13 578	176	13 756	354
Wartość średnia	13 402	12 754	-648	12 106	-1 296

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa zarówno dla wariantu minimalnego, jak i średniego wskazuje, iż w 2030 r. jak i 2045 r. liczba ludności w Gorzycach zmaleje. Jedynie w przypadku wariantu maksymalnego liczba ludności w roku 2030 i 2045 wzrośnie. Przy założeniu minimalnych wartości w prognozie spadek wyniesie ok. 18,9%, przy wartościach uśrednionych spadek ten będzie wynosił 13,78 %. Dla wariantu przyjmującego maksymalne wartości nastąpi wzrost liczby ludności, który będzie wynosił 2,64 %.

11.3. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Przy wyznaczaniu terenów budowlanych należy wziąć pod uwagę możliwości finansowe gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych gminy, w związku z wyznaczeniem terenów budowlanych. Uwzględniono fakt, iż obecnie budżet gminy jest zbilansowany. Dodatkowo realizacja infrastruktury technicznej związana będzie z pobieraniem przez gminę opłaty adiacenckiej, stanowiącej dochód gminy umożliwiający realizację sieci infrastruktury technicznej na terenach przeznaczonych pod zabudowę.

Przy sporządzaniu planu miejscowego przygotowana zostanie szczegółowa prognoza skutków finansowych uchwalenia planu miejscowego, a przed przystąpieniem do sporządzenia planu wójt, zgodnie z zapisami ustawowymi dokona również analizy zasadności przystąpienia do sporządzenia planu, w tym również analizy skutków finansowych.

Realizacja zadań własnych gminy może być realizowana ze środków własnych, środków unijnych lub w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego. Koszty budowy dróg i uzbrojenia terenów należących do zadań własnych gminy realizowane będą sukcesywnie w miarę możliwości finansowych gminy.

Budowa dróg i uzbrojenie terenów realizowane będą sukcesywnie w miarę możliwości finansowych gminy. Wykonanie sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy może być realizowana ze środków własnych, środków unijnych lub w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego. Ponadto wskazać należy, iż w związku z faktem, że wokół obszaru opracowania występują sieci niezbędnej infrastruktury technicznej, doprowadzenie mediów do nowej zabudowy będzie mniej kosztowne i prostsze pod kątem technicznym. W związku z tym główny nacisk położony musi zostać na realizację infrastruktury drogowej.

11.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

W myśl przepisów art. 10 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dokonując bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, kolejno:

- 1) formułuje się, na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy, maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
- 2) szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki

osadniczej, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;

- 3) szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w pkt 2, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
- 4) porównuje się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1, oraz sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, o której mowa w pkt 2 i 3, a następnie, gdy maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1:
  - a) nie przekracza sumy powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy – nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3,
  - b) przekracza sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy – bilans terenów pod zabudowę uzupełnia się o różnicę tych wielkości wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, i przewiduje się lokalizację nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3, maksymalnie w ilości wynikającej z uzupełnionego bilansu;
- 5) określa się:
  - a) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
  - b) potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy na obszarach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz w przypadku, o którym mowa w pkt 4 lit. a, poza tymi obszarami;
- 6) w przypadku gdy potrzeby inwestycyjne, o których mowa w pkt 5 lit. b, przekraczają możliwości finansowania, o których mowa w pkt 5 lit. a, dokonuje się zmian w celu dostosowania zapotrzebowania na nową zabudowę do możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz społecznej.

Na potrzeby sporządzenia niniejszego bilansu terenów przyjęto następujące definicje pojęć i metodologię opracowania:

- chłonność obszarów – możliwość lokalizacji na danych obszarach nowej zabudowy, wyrażona w powierzchni użytkowej zabudowy,

- jednostka osadnicza – obszar zabudowy wraz z obiektami infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, zamieszkały przez ludzi, wyodrębniony przestrzennie,
- maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę – wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy,
- obszar o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej – obszar o zwiększonej, w stosunku do innych obszarów, gęstości zabudowy, z systemem powiązanych ze sobą różnych funkcji zagospodarowania oraz związanych z tym obszarem terenów i systemów komunikacyjnych, które w konsekwencji tworzą uzupełniający się wzajemnie system powiązań wewnętrznych i zewnętrznych,
- powierzchnia użytkowa zabudowy – powierzchnia wszystkich pomieszczeń w budynku, służących do zaspakajania potrzeb bezpośrednio związanych z przeznaczeniem budynku, wyrażona w m².

Zgodnie z obecnym prawodawstwem wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych powinno uwzględniać analizy ekonomiczne, społeczne i środowiskowe, prognozę demograficzną, możliwości finansowania przez gminę sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także rezerwy terenów inwestycyjnych, wyznaczonych w obowiązujących dokumentach planistycznych. Analizując chłonność terenów inwestycyjnych w dokumentach planistycznych należy prześledzić obecne użytkowanie terenu. Stan zagospodarowania gminy Gorzyce na 2016 r. przedstawia poniższa tabela.

Tab.18. Zagospodarowanie terenu.
(źródło: opracowanie własne)

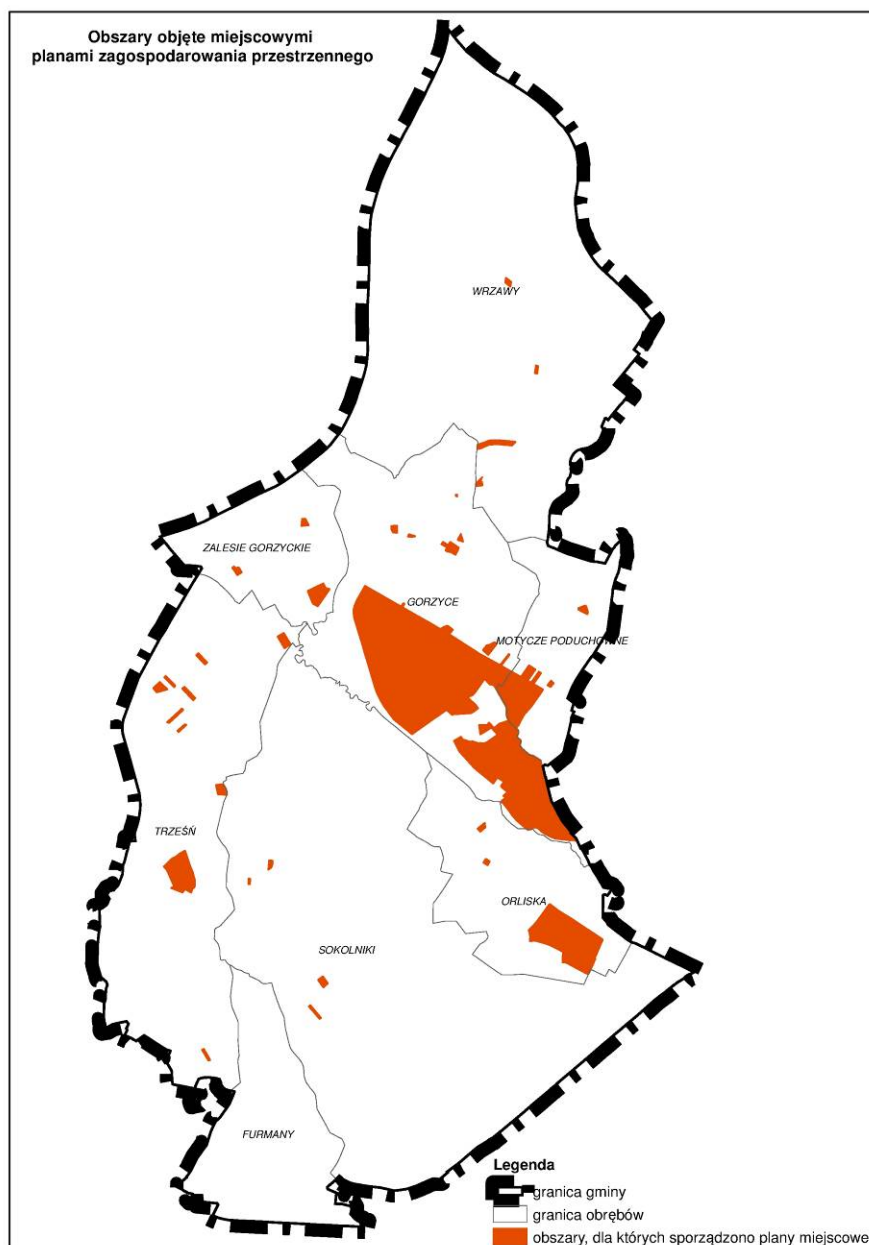
Teren	Stan istniejący	
	[ha]	[%]
Zabudowa mieszkaniowa, w tym wielorodzinna oraz mieszkaniowo-usługowa	526,77	7,59
Usługi (w tym usługi publiczne oraz sportu i rekreacji)	43,18	0,62
Tereny aktywności gospodarczej	71,95	1,04
Tereny eksploatacji	85,48	1,23

Teren	Stan istniejący	
	[ha]	[%]
Tereny użytkowane rolniczo	3 881,17	55,96
Ogrody działkowe	11,08	0,16
Tereny leśne i dolesień	1 197,40	17,26
Zieleń urządzona, nieurzadzona i wody	1 098,04	15,83
Cmentarz	5,46	0,08
Infrastruktura techniczna	3,17	0,05
Tereny kolejowe	12,30	0,18
Suma	6 936	100,00

Jak wynika z powyższej tabeli w 2016 r. około 10% powierzchni gminy to tereny zainwestowane. Największy procent stanowią tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej prawie 8%.

Na terenie gminy Gorzyce obowiązuje 13 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących obszar o łącznej powierzchni około 403 ha (5,8% powierzchni gminy). Są to głównie tereny zlokalizowane w obrębie Gorzyc, a także sąsiednich Motyczach Poduchownych oraz Orłiskach. Część obszarów objętych planami, to tereny dla których plan został sporządzony w oparciu o ustawę z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym. W związku z powyższym plany te nie spełniają wymogów obowiązującej ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i wymagają aktualizacji.

Ryc. 26. Obszary objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego obowiązujące na terenie gminy Gorzyce

Źródło: Opracowanie własne

W większości plany miejscowe dotyczą terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową zarówno jednorodzinną, jak i wielorodzinną, zabudowę usługową, eksploatację powierzchniową oraz tereny otwarte (tereny rolnicze, zieleni, wód).

Analizując plany miejscowe, obowiązujące na terenie gminy, stwierdza się, iż największy odsetek terenów przeznaczony został pod zabudowę mieszkaniową, gdzie powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej stanowi ponad 35% terenów przeznaczonych w planach miejscowych pod zainwestowanie.

Łącznie tereny przeznaczone w obowiązujących planach miejscowych pod zainwestowanie stanowią niespełna 65% ogólnej powierzchni planów miejscowych. W 2016 r. ok. 150 ha powierzchni planów nadal nie było zainwestowanych, co stanowi 37,2% powierzchni terenów objętych mpzp oraz 64,7% powierzchni terenów przeznaczonych pod zainwestowanie w mpzp.

W związku z brakiem planów miejscowych sposób zagospodarowania i warunki zabudowy w pozostałych częściach gminy oparte są o decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Określenie zapotrzebowania na tereny inwestycyjne uwzględniając uwarunkowania społeczne, gospodarcze i środowiskowe

Zgodnie z przeprowadzonymi obliczeniami w zakresie prognozy ludności gminy Gorzyce przyjęto średni wariant metody wskaźnikowej, przyjmując prognozowaną liczbę ludności gminy na poziomie **12 106 osób** w roku 2045. Mając na uwadze, iż właściwe zagospodarowanie przestrzenne i prawidłowa struktura funkcjonalno-przestrzenna powinna uwzględniać lokalizowanie także innych funkcji niż zabudowa mieszkaniowa, jak m.in. zabudowa usługowa, tereny zielone, tereny aktywności gospodarczej, określono także wymaganą powierzchnię terenów przeznaczonych pod te funkcje.

Zapotrzebowanie na tereny mieszkaniowe

Gmina Gorzyce jest gminą wiejską, gdzie w strukturze zabudowy dominuje zabudowa rozproszona, jedynie w centralnej części gminy, w miejscowości Gorzyce widoczne są niewielkie tereny zwartej zabudowy – zabudowy wielorodzinnej.

W poniższej tabeli przedstawione zostały wybrane wskaźniki, dotyczące zasobów mieszkaniowych Gminy Gorzyce.

Tab.19. Obecna powierzchnia użytkowa budynków mieszkaniowych w gminie Gorzyce.
(źródło: opracowanie własne na podstawie GUS)

Liczba ludności w 2015 r.	13 402
Liczba osób przypadająca na mieszkanie (os.)	3,50
Liczba mieszkań	3 824
Średnia powierzchnia mieszkania (m²)	83,6
Łączna powierzchnia użytkowa budynków mieszkaniowych (m²)	319 686

Na podstawie przyjętych danych, przedstawionych w powyższej tabeli, oszacowano iż łączna powierzchnia użytkowa budynków mieszkaniowych w 2015 r. wyniosła **319 686 m²**.

W celu analizy potrzebnej powierzchni użytkowej należało wyliczyć średnią liczbę osób przypadającą na mieszkanie w prognozowanym 2045 roku.

Tab.20. Wybrane wskaźniki zasobów mieszkaniowych na terenie gminy Gorzyce.
(źródło: opracowanie własne na podstawie GUS)

Parametr/rok	2011	2012	2013	2014	2015
liczba mieszkań	3712	3734	3765	3794	3824
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m ²)	82,1	82,4	82,9	83,3	83,6
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (m ²)	22,4	22,8	23,2	23,4	23,8
przeciętna liczba osób przypadająca na mieszkanie	3,67	3,62	3,58	3,55	3,50

Na podstawie powyższej tabeli obserwuje się stopniowy spadek liczby mieszkańców przypadających na 1 mieszkanie. Zjawisko to odzwierciedla ogólnopolskie tendencje do większego komfortu zamieszkiwania oraz spadku dzietności. W ostatnich pięciu latach nastąpił spadek na poziomie 0,17 osoby. Zakładając zatem dalszą tendencję spadkową, wyliczono, że w roku prognozowanym 2045, liczba osób przypadająca na mieszkanie wyniesie około **2,1 osoby na mieszkanie**. Wartość tę przyjęto do dalszych analiz.

Tab.21. Prognozowana powierzchnia użytkowa budynków mieszkaniowych w gminie Gorzyce.
(źródło: opracowanie własne na podstawie GUS)

Parametr/rok	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045
liczba ludności	13 402	13 186	12 970	12 754	12 538	12 322	12 106
liczba mieszkań	3 824	4 027	4 260	4 531	4 851	5 233	5 765
średnia powierzchnia mieszkania [m ²]	83,6	98,0	112,4	126,8	141,2	155,6	170
liczba osób przypadająca na mieszkanie [os.]	3,5	3,27	3,04	2,81	2,58	2,35	2,10
łączna powierzchnia użytkowa budynków mieszkaniowych [m ²]	319 686	394 609	478 807	574 556	684 939	814 243	980 010

Z wykonanej analizy demograficznej wynika stopniowy spadek liczby ludności, który został otrzymany poprzez badanie metodą zarówno kohortową, jak i wskaźnikową.

Prognozuje się zatem, w oparciu o metodę wskaźnikową średnich wartości, że w 2045 roku liczba ludności wyniesie **12 106 osób**.

Analizując dane statystyczne z lat 2011 – 2015, udostępnione przez Główny Urząd Statystyczny, w zakresie zasobów mieszkaniowych, a także biorąc pod uwagę prognozę liczby ludności wyliczoną metodą wskaźnikową średnich wartości, oszacowano, iż w roku 2045 zapotrzebowanie na mieszkania wyniesie **5 765**.

Prognozowana liczba mieszkań = $12\ 106 : 2,1 = 5\ 765$ mieszkań.

Przy obliczaniu zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową, należy poddać analizie dodatkowo obecny stan. W Polsce na przestrzeni ostatnich lat jest obserwowany wzrost standardu mieszkania. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, będzie stale zwiększała się średnia powierzchnia użytkowa mieszkania. Ta sytuacja będzie dotyczyła również zabudowy istniejącej, lecz nie należy zakładać, że mieszkania te będą rozbudowywane. W rzeczywistości, poprawa standardów zamieszkania w istniejących mieszkaniach będzie polegała głównie na rozgęszczeniu tych mieszkań. Oznacza to zmniejszanie liczby osób zamieszkujących w jednym mieszkaniu i tym samym, zmniejszania liczby osób na izbę.

Obecna liczba ludności: **13 402 osób** (stan na 2015 r.)

Przeciętna liczba osób przypadająca na mieszkanie: **3,5 os.**

Liczba osób przypadająca na mieszkanie w 2045 r.: **2,1 os.**

Obecna liczba mieszkań – **3 824 mieszkań**

Liczba osób zamieszkująca obecne mieszkania po rozgęszczeniu: $3824\ \text{mieszkań} \times 2,1\ \text{os.}$
= 8 030 osób

$13\ 402\ \text{osób} - 8030\ \text{osób} = 5\ 372\ \text{osób}$

$13\ 402\ \text{os. (obecna liczba os.)} - 12\ 106\ \text{os. (prognozowana liczba os.)} = 1\ 296\ \text{osób}$

$5372\ \text{os.} - 1296\ \text{os.} = 4\ 076\ \text{osób}$

W związku ze spadkiem prognozowanej liczby ludności, która w 2045 r. wyniesie 12 106, dla **4 076 osób** należy przewidzieć nowe mieszkania.

Liczba nowych mieszkań potrzebna do zaspokojenia potrzeb mieszkańców:

$4\ 076\ \text{os.} : 2,1 = 1\ 941$ mieszkań.

Zakładając, iż średnia powierzchnia mieszkania w 2045 r. wynosić będzie $170\ \text{m}^2$, zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy mieszkaniowej w roku 2045 r. wyniesie:

1941 mieszkań x 170 m² = **329 970 m²**

329 970 m² + 30% niepewności urbanistycznej = 428 961 m²

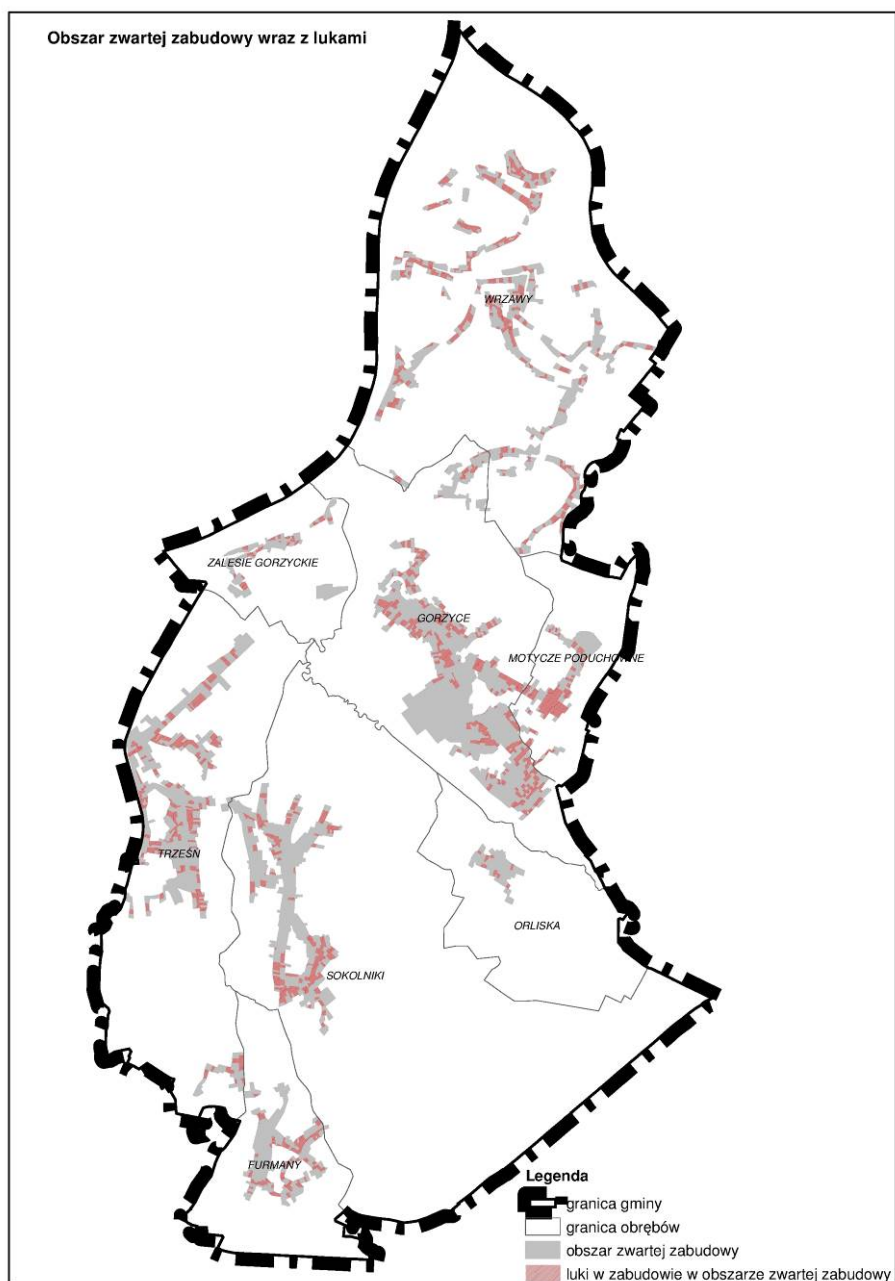
**Maksymalna wielkość zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową wynosi:
428 961 m²**

Łączna powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej w roku 2045, przy założeniu, że wszystkie mieszkania osiągną prognozowaną średnią powierzchnię, tj. 170 m², wyniesie **980 010 m²**.

Do dalszych obliczeń przyjęto maksymalną wielkość zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową wynoszącą **428 961 m²**, co oznacza, że jedynie nowa zabudowa mieszkaniowa realizowana będzie zgodnie z prognozowanymi parametrami, natomiast istniejąca zabudowa nie zmieni swojej powierzchni użytkowej.

Chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy.

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym nakłada obowiązek wyznaczania obszarów zurbanizowanych, czyli takich o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Następnie na jej podstawie wyszukano i pomierzono działki niezabudowane, tworzące luki w zabudowie, nadające się do zabudowy, co zobrazowano na poniższej rycinie. Wyznaczone tereny, będące lukami w zabudowie, stanowią gminne rezerwy inwestycyjne, które należy zabudowywać w pierwszej kolejności. Przyczyni się to do hamowania nadmiernego rozlewania gminy, co w konsekwencji będzie miało wpływ na koszty realizacji infrastruktury, zarówno technicznej, jak i drogowej.

Ryc. 27. Obszar zwartej zabudowy wraz z lukami

Źródło: Opracowanie własne

Na podstawie inwentaryzacji wykazano, że łączna powierzchnia luk w zabudowie wynosi 183 ha. Analizując otrzymane luki w zabudowie, wykazano, że są to działki, które ze względu na charakter gminy będą służyć pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną niskiej intensywności. W związku z faktem, że gmina posiada charakter gminy wiejskiej, założono, że średnia wielkość działki wynosić będzie **2000 m²**. W wyniku czego wyliczono, iż w lukach zabudowy możliwe będzie zlokalizowanie **915 mieszkań**. Biorąc pod uwagę, że obecna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosi 83,6 m², otrzymano łączną powierzchnię użytkową w zabudowie mieszkaniowej na poziomie **76 494 m²** powierzchni użytkowej zabudowy.

Chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy.

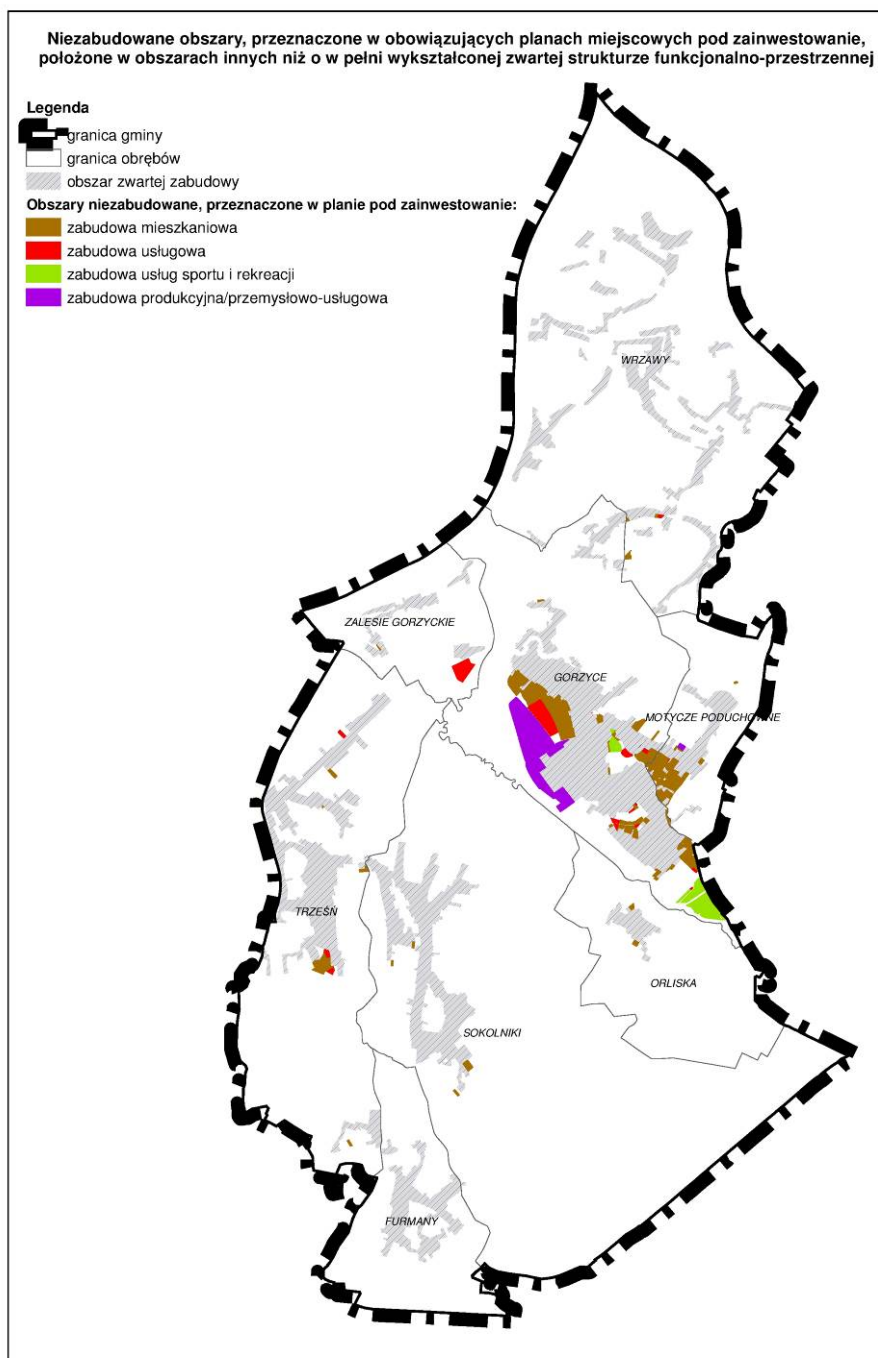
Kolejnym etapem jest wyznaczenie i określenie chłonności obszarów przeznaczonych do zabudowy w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, położonych poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Pozwala to określić jaką część zapotrzebowania obliczonego powyżej, można będzie zaspokoić na terenach, gdzie zostały podjęte akty prawa miejscowego. Dokonując obliczeń należy przy tym wziąć pod uwagę jedynie niezabudowane obszary, przeznaczone pod zainwestowanie, położone poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej.

Tab.22. Powierzchnia terenów przeznaczona pod zainwestowanie w obowiązujących planach miejscowych.

(źródło: opracowanie własne)

Przeznaczenie	Powierzchnia terenów przeznaczona pod zainwestowanie w mpzp [ha]	Powierzchnia terenów przeznaczona pod zainwestowanie w mpzp, niezabudowanych [ha]	Powierzchnia terenów niezabudowanych w mpzp, położonych w obszarach innych niż o w pełni zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej [ha]
t. mieszkaniowe	144	81	58
t. usługowe	25	17	16
t. usług sportu i rekreacji	19	17	16,5
t. produkcyjne, produkcyjno-usługowe	73	36	35,5

Ryc. 28. Niezabudowane obszary, przeznaczone w obowiązujących planach miejscowych pod zainwestowanie, położone poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

Źródło: Opracowanie własne

Obecnie gmina Gorzyce pokryta jest miejscowymi planami na obszarze 402,75 ha, co stanowi 5,8% ogólnej powierzchni gminy. Taki stan w stosunku do planów miejscowych stanowiących akt prawa miejscowego jest niebezpieczny, bowiem to w planach ustala się szereg istotnych czynników wpływających na racjonalne gospodarowanie, jak chociażby zachowanie ładu przestrzennego.

Zatem w planach miejscowych, powierzchnia terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową a niezabudowanych kształtuje się na poziomie około 81 ha, co stanowi ponad 56%. Część z powyższych obszarów położona jest w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. W związku z powyższym powierzchnia terenów niezabudowanych, a przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę mieszkaniową, położonych w obszarach innych niż o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej wynosi **58 ha**. Na podstawie parametrów przyjętych we wcześniejszej części analizy, wykazano, że będzie można zlokalizować **290 mieszkań**. W związku z powyższym łączna powierzchnia tych mieszkań wyniesie **24 244 m²** powierzchni użytkowej zabudowy.

W celu określenia ostatecznego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, od prognozowanego maksymalnego zapotrzebowania należy odjąć wartości, wynikające z zagospodarowania luk w zabudowie. Uwarunkowane jest to faktem, aby w pierwszej kolejności zagospodarowywać wolne przestrzenie w zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, co w konsekwencji przyczyni się do ograniczenia nadmiernego rozlewania się gminy.

$$428\ 961\ \text{m}^2 - 76\ 494\ \text{m}^2 - 24\ 244\ \text{m}^2 = 328\ 223\ \text{m}^2$$

Zatem prognozuje się, że zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy mieszkaniowej, w prognozowanym 2045 r., wyniesie **328 223 m²**. Zgodnie z preambułą art. 10 oraz wskazań zawartych w ust. 5 pkt 4 lit. b, wynik końcowy powinien być wyrażony w postaci bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę. Ma to na celu wskazanie zapotrzebowania na tereny pod zainwestowanie.

W związku z faktem, iż gmina Gorzyce jest gminą wiejską, występująca tutaj zabudowa występuje w postaci zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w formie budynków wolnostojących. Jedynie niewielki odsetek zabudowy mieszkaniowej stanowi zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, zlokalizowana w obrębie Gorzyce.

W celu określenia zapotrzebowania na tereny zabudowy mieszkaniowej przeprowadzono analizę dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Z otrzymanej prognozowanej powierzchni użytkowej nowej zabudowy wskazano liczbę mieszkań potrzebnych do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych w prognozowanym 2045 r.

$$328\ 223\ \text{m}^2 : 170\ \text{m}^2 = 1931\ \text{mieszkań}$$

Kolejnym krokiem jest przedstawienie otrzymanego wyniku w postaci bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Zapotrzebowanie na nowe tereny zabudowy

Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna

Aby otrzymać powierzchnię terenu pod zabudowę mieszkaniową, potrzebną do zaspokojenia potrzeb mieszkańców gminy w prognozowanym 2045 roku, należy pomnożyć otrzymaną prognozowaną liczbę mieszkań i prognozowaną powierzchnię działki:

$$1931 \text{ mieszkań} \times 2000 \text{ m}^2 = 3\,861\,447 \text{ m}^2 = \mathbf{386,14 \text{ ha}}$$

Do wskazanych terenów należy dodać rezerwę pod infrastrukturę techniczną i komunikację, niezbędną do realizacji inwestycji. Przy zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej oszacowano takie zapotrzebowanie na 30%.

Zatem powierzchnia terenu pod nową zabudowę mieszkaniową wyniesie:

$$386,14 \text{ ha} \times 30\% = \mathbf{501,99 \text{ ha}}$$

Prognozując ostateczną powierzchnię terenu pod zabudowę mieszkaniową należy uwzględnić stan istniejący, zaspokajający obecne potrzeby mieszkaniowe:

$$\mathbf{3824 \text{ mieszkań} \times 1400 \text{ m}^2 \text{ [pow. działki]} = 5\,353\,600 \text{ m}^2 = 535,36 \text{ ha}}$$

Zatem maksymalne zapotrzebowanie na tereny zabudowy mieszkaniowej wynosi:

$$\mathbf{\underline{535,36 \text{ ha} + 501,99 \text{ ha} = 1037,35 \text{ ha}}}$$

Zapotrzebowanie na pozostałe funkcje

W metodologii przedstawionej w skrycie opublikowanym przez Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa, wskazano, że szacując prognozowane wielkości zapotrzebowania na funkcje inne niż mieszkaniowe, można się oprzeć na dostępnych opracowaniach studialnych i naukowych. Przedstawione zostały na podstawie literatury przedmiotu, w ujęciu procentowym, poszczególne struktury terenów zainwestowanych.

Należy przy tym zaznaczyć, że szacowanie przyszłego zapotrzebowania na nowe tereny, największe swoje uzasadnienie znajduje w prognozowaniu terenów mieszkaniowych, co pozwala skutecznie ograniczać rozlewaniu się jednostek osadniczych i dostosować zapotrzebowanie gmin do realnych wyników. W przypadku pozostałych funkcji takie prognozowanie powinno być oparte także na indywidualnych dla każdej gminy uwarunkowaniach, dążących do między innymi odpowiedniej jakości usług podstawowych, w tym łatwości w dostępie do nich, czy odpowiedniego poziomu ich infrastruktury. Tereny

przemysłowe z kolei stanowią bardzo ważny punkt w strukturze dochodowej gminy, tworząc nowe miejsca pracy, a w związku z tym także kreując czynniki rozwojowe jednostki. Zatem w tym przypadku to sama rezerwa terenowa jest czynnikiem przyciągającym potencjalnych inwestorów, a nie na odwrót.

W niniejszej analizie zapotrzebowanie dla funkcji innych niż mieszkaniowe obliczono przyjmując powierzchnie terenu przeznaczoną pod dane zainwestowanie, zgodnie ze wskazaniami zawartymi w skrypcie Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa.

Zabudowa usługowa, w tym usługi publiczne

W związku z brakiem rozróżnienia usług na publiczne i komercyjne wśród dostępnych danych, w przedmiotowej analizie przeprowadzono wyliczenia dotyczące zapotrzebowania na tereny usług oświaty i wychowania oraz zapotrzebowania na usługi podstawowe.

W projektowanym dokumencie założono, iż powierzchnia terenów usługowych wyniesie 20% powierzchni terenów zabudowy mieszkaniowej. Przyjęto, zgodnie z terenami wyznaczonymi w studium, że tereny zabudowy mieszkaniowej wynoszą około 1037 ha. Zatem łączna powierzchnia terenów usług (pomniejszona o tereny infrastruktury technicznej i komunikacyjnej) powinna wynosić około **207 ha**. Jednakże należy pamiętać, że odległość terenów mieszkaniowych od terenów usług podstawowych nie powinna być większa niż 250-500 m.

Szacując zapotrzebowanie na usługi oświaty i opiekuńczo-wychowawcze wykorzystano założenia opracowane przez Grażynę Dąbrowską-Milewską, opublikowane w czasopiśmie ARCHITECTURAE et ARTIBUS, 1/2010, w artykule pt. „Standardy urbanistyczne dla terenów mieszkaniowych – wybrane zagadnienia”:

- żłobki i przedszkola powinna wynosić około 1,05 m²/mieszkańca;
- szkoły podstawowe powinna wynosić około 2,5 m²/mieszkańca

Tab.23. Prognozowane zapotrzebowanie na usługi oświaty i wychowania.

(źródło: opracowanie własne)

Rodzaj placówki	Wielkość parametru rok 2045
przedszkola i żłobki [m ²]	12 711
szkoły podstawowe [m ²]	30 265
całkowita powierzchnia pod usługi oświaty i wychowania [m ²]	42 976
całkowita powierzchnia pod usługi oświaty i wychowania [ha]	4,30
Wartość parametrów uwzględniając niepewność procesów urbanistycznych (zwiększenie o 15%)	
całkowita powierzchnia pod usługi oświaty i wychowania [ha]	4,94

W wyniku przeprowadzonych analiz wykazano, że łączna powierzchnia pod usługi, w tym usługi oświaty i wychowania, w związku z prognozowaną liczbą ludności i przy uwzględnieniu procesów urbanistycznych, powinna wynosić **207 ha**, w tym **5 ha** pod usługi oświaty i wychowania.

Zabudowa usług sportu i rekreacji

Praktyki wskazują, że tereny usług sportu i rekreacji powinny zajmować między 4 – 15% powierzchni względem terenów mieszkaniowych. W związku z uwarunkowaniami występującymi na terenie gminy, brak jest przesłanek, aby w prognozie przyjmować górną granicę powyższego wskaźnika. W związku z powyższym w sporządzanej analizie przyjęto, iż zapotrzebowanie na usługi sportu i rekreacji wyniesie 5% terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową. W związku z tym powierzchnia nowych terenów usług sportu i rekreacji powinna wynosić:

$$1037 \text{ ha} \times 5\% = \mathbf{51,85 \text{ ha}}$$

Należy zwrócić uwagę, iż odległość do terenów usług sportu i rekreacji, wyposażone w obiekty i urządzenia, służące zaspokojeniu podstawowych potrzeb, powinna wynosić do 500m, natomiast do terenów, zawierających obiekty i urządzenia z programem ponadpodstawowym (np. kompleksy sportowo-wypoczynkowe z halą sportową, krytą pływalnią, zespołem boisk i parkiem) nie powinna być większa niż 1000 m.

Zabudowa produkcyjna, aktywności gospodarczej

Na terenie gminy Gorzyce występują zarówno tereny czysto produkcyjne, jak i tereny z przemieszaniem funkcjami produkcyjnymi, usługowymi, wytwórczymi i obsługi, które stanowią tereny aktywności gospodarczej. Szacując przyszłe zapotrzebowanie na tego typu tereny wzięto pod uwagę potrzebę ekonomicznego rozwoju gminy, lokalną przedsiębiorczość, a także położenie lokalizacyjne, w bliskości drogi krajowej nr 77. Uwzględniono również uwarunkowania gminy, która charakteryzuje się występowaniem licznych złóż, a co za tym idzie, ich wydobyciem i przetwórstwem.

W celu wskazania zapotrzebowania na tereny produkcyjne i aktywności gospodarczej w perspektywnym roku 2045, założono, iż powierzchnia obszarów produkcyjnych oraz aktywności gospodarczej, wyniesie ok. 30% terenów przeznaczonych w sporządzanym dokumencie pod zabudowę mieszkaniową. W związku z przeznaczeniem około 1025 ha pod zabudowę mieszkaniową, prognozowane zapotrzebowanie na tereny aktywności gospodarczej powinna wynosić:

$$1037 \text{ ha} \times 30\% = \mathbf{311,1 \text{ ha}}$$

Analiza potrzeb wyznaczania nowych terenów inwestycyjnych z uwzględnieniem obecnej chłonności

W myśl art. 10 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę opiera się na porównaniu maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę oraz sumy powierzchni użytkowej zabudowy, wynikający z badania chłonności obszarów, w podziale na funkcje zabudowy.

Zgodnie z powyższą analizą w sporządzonej analizie określono zapotrzebowanie na nową zabudowę w podziale na funkcje zabudowy.

Biorąc pod uwagę poszczególne funkcje zabudowy oraz uzyskane w wyniku powyższych analiz, potrzeb gminy oraz chłonności obszarów na nową zabudowę, w poniższej tabeli przedstawiono zapotrzebowanie na tereny inwestycyjne zarówno w Studium, jak i planach miejscowych.

Tab.24. Zestawienie zapotrzebowania na tereny inwestycyjne z uwzględnieniem chłonności istniejących terenów inwestycyjnych wskazanych w SUIKZP i planach miejscowych.

(źródło: opracowanie własne)

Funkcja terenów	Istniejące zagospodarowanie [ha]	Tereny wyznaczone w SUIKZP uchwalonym w 2013 r. [ha]	Tereny wyznaczone w ramach SUIKZP [ha]	Tereny wyznaczone w planach miejscowych [ha]	Prognozowane zapotrzebowanie na tereny [ha]	Saldo zapotrzebowania i rezerwy terenowej w planach miejscowych [ha]	Saldo zapotrzebowania i rezerwy terenowej w SUIKZP [ha]
tereny zabudowy mieszkaniowej	535	1002	1026	144	1037	Prognozowane zapotrzebowanie 893	Prognozowane zapotrzebowanie 35
Tereny usług, w tym usługi publiczne	34	35	47	25	207	Prognozowane zapotrzebowanie 182	Prognozowane zapotrzebowanie 172
Tereny usług sportu i rekreacji	9	29	30	19	52	Prognozowane zapotrzebowanie 33	Prognozowane zapotrzebowanie 23
Tereny produkcyjne, aktywności gospodarczej	72	300	306	73	311	Prognozowane zapotrzebowanie 238	Prognozowane zapotrzebowanie 11

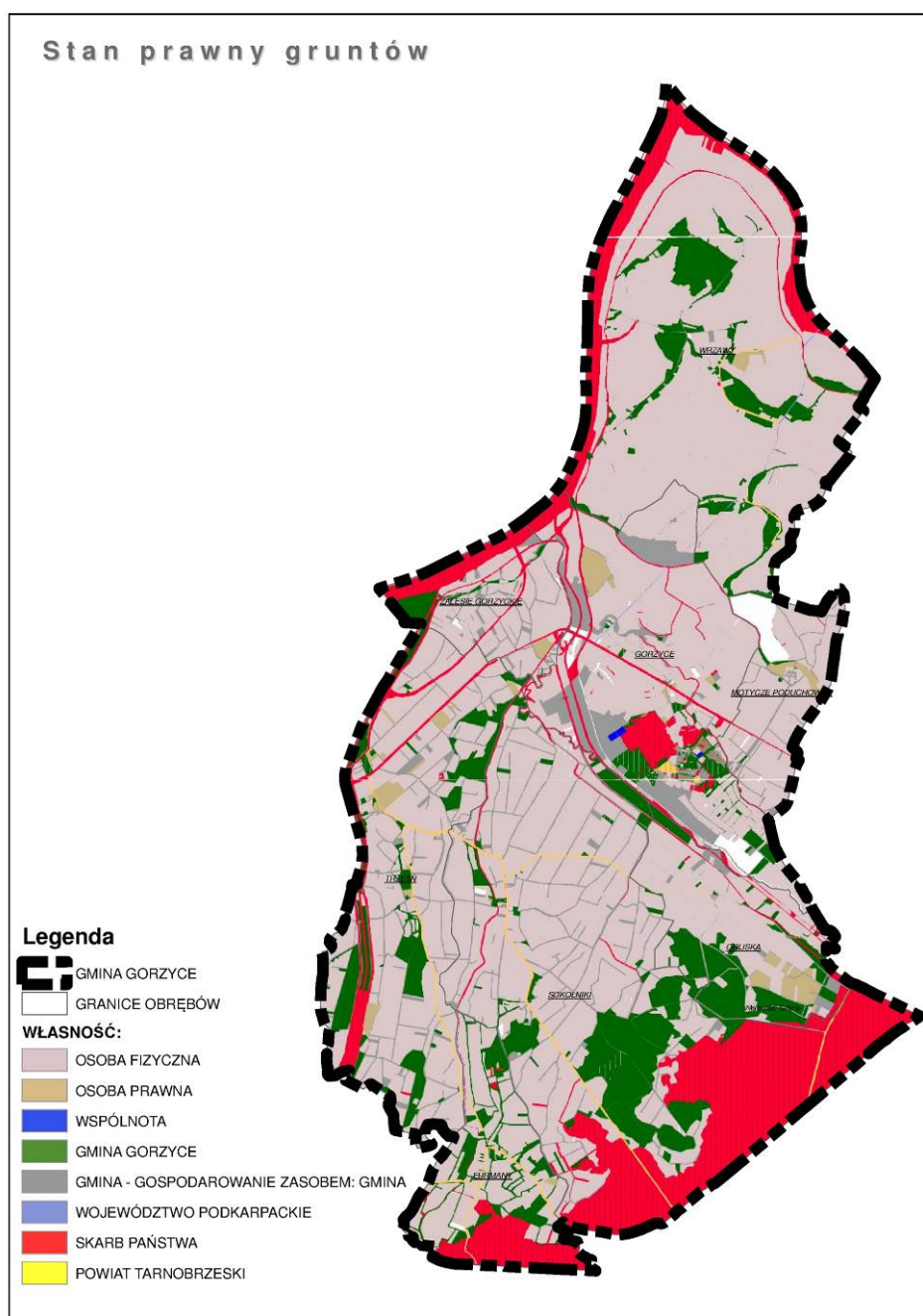
Jak wynika z przeprowadzonej analizy, której wyniki przedstawione zostały w tabeli powyżej, wynika, że w prognozowanym 2045 r., konieczne będzie wyznaczenie nowych terenów pod zainwestowanie. Wartości zapotrzebowania, zarówno dla planów miejscowych, jak i studium, z podziałem na poszczególne funkcje zabudowy, przedstawiono w powyższej tabeli, jako saldo zapotrzebowania i rezerwy terenowej w planach miejscowych i w SUIKZP.

Tereny inwestycyjne, wyznaczone w Studium powinny uwzględniać przede wszystkim tereny wskazane w planach miejscowych oraz w Studium z 2013r. Do terenów budowlanych

należy również włączyć obszary, dla których zostały wydane decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego. Nowa zabudowa mieszkaniowa powinna stanowić uzupełnienie istniejącej tkanki urbanistycznej i być realizowana na obszarach o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Zważając na potrzeby i możliwości rozwoju gminy Gorzyce należy uwzględnić wyniki analizy ekonomicznej i społecznej.

12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Zaledwie 16,15 % powierzchni gminy jest we władaniu gminnym. W porównaniu do roku 2010, powierzchnia ta zmalała o około 85 ha (1,22%). Pozostałe grunty należą m.in. do osób fizycznych, spółek prawa handlowego, Skarbu Państwa, oraz grunty powiatów i województw.

Ryc. 29. Stan prawny gruntów na terenie gminy Gorzyce

Źródło: opracowanie własne

Analizując powyższy rysunek, na którym przedstawiono strukturę własności na terenie gminy Gorzyce widać, iż znaczna większość terenu gminy jest we władaniu osób fizycznych. Są to głównie tereny użytkowane pod zabudowę mieszkaniową oraz użytkowane w sposób rolniczy. Grunty Skarbu Państwa zajmują głównie tereny leśne oraz tereny wałów oraz międzywala.

W poniższej tabeli przedstawiono powierzchnie gruntów gminnych w poszczególnych latach z wyszczególnieniem sposobu zagospodarowania.

Tab. 25. Grunty gminne.

(źródło: UG Gorzyce, 2016 r.)

Lp	Sposób zagospodarowania	Obręb	Powierzchnia [ha]				
			rok				
			2010	2011	2012	2013	2014
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Budownictwo mieszkaniowe	Furmany	1,36	1,36	1,36	1,36	1,36
2		Gorzyce	10,85	10,85	9,07	4,45	3,06
3		Motycze Poduchowne	0,68	0,68	0,68	0,68	1,77
4		Orliska	-	-	-	-	-
5		Sokolniki	-	-	-	-	-
6		Trześć	0,11	0,11	0,11	0,43	0,43
7		Wrzawy	4,01	4,01	3,43	2,24	1,98
8		Zalesie Gorzyckie	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
9	RAZEM:		17,04	17,04	14,68	9,19	8,63
10	Usługi publiczne	Furmany	1,28	1,28	1,28	1,27	1,27
11		Gorzyce	10,02	10,02	10,02	8,73	8,73
12		Motycze Poduchowne	-	-	-	-	-
13		Orliska	-	-	-	0,37	0,37
14		Sokolniki	1,88	1,88	1,88	1,20	1,20
15		Trześć	3,34	3,34	3,34	3,36	3,10
16		Wrzawy	3,35	3,35	3,35	2,4	2,4
17		Zalesie Gorzyckie	-	-	-	-	-
18	RAZEM:		19,87	19,87	19,87	17,33	17,07
19	Usługi sportu i rekreacji	Furmany	2,72	2,72	2,72	2,69	2,69
20		Gorzyce	20,73	20,73	20,73	20,73	3,14
21		Motycze Poduchowne	0,27	0,27	0,27	0,27	0,27
22		Orliska	-	-	-	-	-
23		Sokolniki	3,63	3,63	3,63	3,37	4,04
24		Trześć	3,98	3,98	3,98	3,97	3,74
25		Wrzawy	-	-	-	1,40	-
26		Zalesie Gorzyckie	-	-	-	-	-
27	RAZEM:		31,33	31,33	31,33	32,43	13,88
28	Tereny	Furmany	-	-	-	-	-

Lp	Sposób zagospodarowania	Obręb	Powierzchnia [ha]				
			rok				
			2010	2011	2012	2013	2014
1	2	3	4	5	6	7	8
29	przemysłowe	Gorzyce	4,90	4,90	3,23	3,23	16,69
30		Motycze Poduchowne	-	-	-	-	-
31		Orliska	-	-	-	21,62	-
32		Sokolniki	2,94	2,94	2,94	-	-
33		Trześć	-	-	-	-	-
34		Wrzawy	-	-	-	-	-
35		Zalesie Gorzyckie	-	-	-	-	-
36		RAZEM:		7,84	7,84	6,17	24,85
37	Ogrody działkowe	Furmany	-	-	-	-	-
38		Gorzyce	-	-	-	-	-
39		Motycze Poduchowne	1,49	1,49	1,49	1,16	1,16
40		Orliska	-	-	-	-	-
41		Sokolniki	-	-	-	-	-
42		Trześć	-	-	-	-	-
43		Wrzawy	-	-	-	-	-
44		Zalesie Gorzyckie	-	-	-	-	-
45	RAZEM:		1,49	1,49	1,49	1,16	1,16
46	Zieleń urządzona	Furmany	-	-	-	-	-
47		Gorzyce	-	-	-	-	-
48		Motycze Poduchowne	-	-	-	-	-
49		Orliska	-	-	-	-	-
50		Sokolniki	0,46	0,46	0,46	0,46	-
51		Trześć	-	-	-	-	-
52		Wrzawy	-	-	-	-	-
53		Zalesie Gorzyckie	-	-	-	-	-
54	RAZEM:		0,46	0,46	0,46	0,46	-
55	Wody stojące, płynące i nieużytki	Furmany	-	-	-	-	0,45
56		Gorzyce	58,92	58,92	58,92	58,92	53,77
57		Motycze Poduchowne	1,98	1,98	1,98	1,47	1,14
58		Orliska	-	-	-	8,01	8,01
59		Sokolniki	0,34	0,34	0,34	14,88	4,83
60		Trześć	5,32	5,32	5,32	6,65	7,35
61		Wrzawy	10,69	10,69	10,69	9,61	18,24
62		Zalesie Gorzyckie	6,14	6,14	6,14	7,78	9,00
63	RAZEM:		83,39	83,39	83,39	107,32	102,79
64	Użytki rolne, trwałe użytki zielone wraz z gruntami pomiędzy wałami	Furmany	10,95	10,95	10,95	10,95	12,74
65		Gorzyce	85,00	85,00	85,00	85,00	116,85
66		Motycze Poduchowne	33,84	33,84	33,84	34,05	34,06
67		Orliska	-	-	-	39,76	39,76
68		Sokolniki	134,14	134,14	131,75	56,95	56,95

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY GORZYCE

Lp	Sposób zagospodarowania	Obręb	Powierzchnia [ha]				
			rok				
			2010	2011	2012	2013	2014
1	2	3	4	5	6	7	8
69		Trześć	172,42	172,42	172,42	129,49	129,42
70		Wrzawy	140,41	140,41	137,60	139,86	139,79
71		Zalesie Gorzyckie	19,07	19,07	19,07	20,56	19,93
72	RAZEM:		595,83	595,83	590,63	516,62	549,5
73	Lasy	Furmany	23,9	23,9	23,9	23,9	23,9
74		Gorzyce	-	-	-	-	2,76
75		Motycze Poduchowne	-	-	-	-	-
76		Orliska	-	-	-	71,82	63,83
77		Sokolniki	221,9	221,90	221,90	138,76	138,76
78		Trześć	2,42	2,42	2,42	2,39	1,55
79		Wrzawy	-	-	-	-	-
80		Zalesie Gorzyckie	-	-	-	-	-
81	RAZEM:		248,22	248,22	248,22	236,87	230,80
82	Drogi i parkingi	Furmany	12,01	12,01	12,01	11,27	11,43
83		Gorzyce	27,71	27,71	27,71	28,04	26,07
84		Motycze Poduchowne	7,33	7,33	7,33	7,37	7,31
85		Orliska	-	-	-	12,65	12,55
86		Sokolniki	61,07	61,07	61,07	48,35	49,51
87		Trześć	39,19	39,19	39,19	31,49	31,35
88		Wrzawy	43,20	43,20	43,20	26,62	32,81
89		Zalesie Gorzyckie	8,91	8,91	8,91	8,91	8,32
90	RAZEM:		199,42	199,42	199,42	174,70	179,35
91	ŁĄCZNIE:		1 204,89	1 204,89	1 195,66	1 120,93	1 119,87

13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

13.1. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. O ochronie przyrody

W obszarze gminy Gorzyce znajdują się tereny współtworzące krajową sieć ekologiczną ECONET-POLSKA, stanowią one część korytarza o znaczeniu międzynarodowym.

Spośród form ochrony przyrody określonych w art. 6.1. ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2016 r. poz. 2134 ze zm.) w granicach gminy znajduje się:

- obszar Natura 2000 – SOOS PLH 180020 „Dolina Dolnego Sanu”,
SOOS PLH 180049 „Tarnobrzaska Dolina Wisły”,
- pomniki przyrody – 7 drzew.

Powyższe obiekty i tereny chronione zostały szczegółowo opisane w rozdziale 5.

13.2. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze

Na terenie gminy Gorzyce aktualnie występuje 24 tereny górnicze ustanowione dla złóż surowców ilastych ceramiki budowlanej oraz 19 terenów górniczych dla złóż kruszywa naturalnego.

Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są liczne rozpoznane i udokumentowane złoża kopalin.

Powyższe złoża kopalin oraz tereny górnicze szczegółowo omówiono w rozdz. 15 i 16.

13.3. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych

W związku z faktem, iż gmina Gorzyce jest gminą rolniczą, użytki rolne w gminie stanowią prawie 85% ogólnej powierzchni gminy. Przeważająca większość gruntów rolnych należy do IV – VI klasy bonitacyjnej (prawie 53%). Gleby o najlepszych właściwościach

produkcyjnych – klasy II (o powierzchni 284,4 ha) i III (1875,7 ha) zajmują łącznie 31,37% powierzchni użytków rolnych.

Lasy zajmują niecałe 15% ogólnej powierzchni gminy. Lasy nie stanowią lasów ochronnych.

Ochrona gruntów rolnych i leśnych powinna polegać przede wszystkim na ograniczaniu przeznaczania ich na cele nieleśne lub nierolnicze, zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów leśnych oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej, powstającym wskutek działalności nieleśnej oraz przywracaniu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej.

13.4. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach

Na terenie gminy lasy stanowią prawie 15% ogólnej powierzchni gminy (prawie 1014 ha), z czego prawie 60% powierzchni lasów należy do Skarbu Państwa i są administrowane przez Nadleśnictwo Rozwadów. Pozostała część lasów (około 40%) leży w rękach prywatnych lub są lasami komunalnymi. Lasy występujące na terenie gminy Gorzyce nie są lasami ochronnymi.

13.5. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Na terenie gminy Gorzyce znajduje się 9 obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Ponadto na terenie gminy występuje 64 obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków zgodnie z Gminnym programem opieki nad zabytkami gminy Gorzyce na lata 2014-2017, przyjętym uchwałą Nr XLVI/270/14 Rady Gminy Gorzyce z dnia 24 stycznia 2014r.

W granicach gminy wyznaczono 4 stanowiska archeologiczne, są to cmentarzyska o różnym stopniu rozpoznania. Ponadto na terenie gminy występują liczne ślady osadnictwa.

Problematyka zabytków i opieki nad zabytkami została szczegółowo omówiona w rozdz. 7.

13.6. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne

Prawie cały obszar gminy położony jest w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GWZP nr 425 – „Zbiornik Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów”.

14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

W granicach gminy Gorzyce nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych.

15. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

Na terenie gminy Gorzyce zlokalizowane są liczne rozpoznane i udokumentowane złoża kopalin:

1) Surowce ilaste ceramiki budowlanej:

- **Gorzyce** – Bartoszek, Cetnarski I, Cetnarski II, Cetnarski III, Gorzyce dz. 613, Gorzyce dz. 909, Grzegorzek, Grzegorzek 1, Grzegorzek II, Jakubik, Jakubik I, Korga, [Cetnarski IV,]⁷
- **Trześń** - Trześń, Trześń dz. 178/1, 238, 239, Trześń dz. 222, 223, Trześń dz. 350/2, Trześń I, Trześń II, Trześń III, Filipek II, Foltarz I, Folarz II, Folarz III, Koper II, Kułaga, Kułaga I, Kułaga II, Kułaga III, Kułaga IV, Kułaga VI, Kułaga VII, Kułaga VIII, Łabuda dz. 113-17, Łabuda II, Łabuda III, Pociecha, Pociecha III, Sołtys, Sołtys III, Sołtys IV, Stępień, Turbiarz, Zalesie Gorzyckie, Woźniak I,
- **Wrzawy** – Wrzawy, Laskowski III, Laskowski V, Laskowski VI, Woźniak 2, Woźniak II, Woźniak III, Wrzawy dz. 2283, Wrzawy dz. 2320/2, Wrzawy dz. 2337/1, Wrzawy I, Wrzawy II, Wrzawy III, Jurek 2, Jurek, Jurek I;
- **Zalesie Gorzyckie** - Grzegorzek II, Dul I i II, Dul, Dul 6, Dul 8, Dul 9, Dul V, Dul VII, Zalesie Gorzyckie dz. 437, Zalesie Gorzyckie dz. 438, Zalesie Gorzyckie dz. 289, Zalesie Gorzyckie dz. 35, Zalesie Gorzyckie dz. 76/1, Dul III, Koper I, Kułaga I, Warzycki I.

2) Kruszywa naturalne:

---

⁷ Zmiana wprowadzona uchwałą z 2023 r.

- [Gorzyce – Gorzyce 1, Gorzyce II,]⁸
- **Furmany** - Furmany,
- **Sokolniki** - Sokolniki, Sokolniki I, Sokolniki II, Sokolniki III, Sokolniki IV, Sokolniki RPRD, [Stradomska, Sławex,]⁹
- **Trześć** - Trześć I, Trześć II, Trześć III, Trześć V, Trześć VI, Trześć – Idec, Trześć – Idec I, Trześć – Sławex, [Wryk, Trześć X, Trześć XI, Trześć XII, Sławex 2,]¹⁰
- **Wrzawy** - Wrzawy I, [Wrzawy 3,]¹¹
- [Zalesie Gorzyckie – Wryk]¹²
- [Orliska – Północ]¹³

Ponadto prawie cały obszar gminy położony jest w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 425 – „Zbiornik Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów”.

---

⁸ Zmiana wprowadzona uchwałą z 2023 r.

⁹ Zmiana wprowadzona uchwałą z 2023 r.

¹⁰ Zmiana wprowadzona uchwałą z 2023 r.

¹¹ Zmiana wprowadzona uchwałą z 2023 r.

¹² Zmiana wprowadzona uchwałą z 2023 r.

¹³ Zmiana wprowadzona uchwałą z 2023 r.

16. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

W granicach obszaru gminy Gorzyce występują liczne tereny górnicze:

1) Surowce ilaste ceramiki budowlanej:

- Gorzyce – Cetnarski II – 10-9/5/327a/a, aktualny,
- Gorzyce – Cetnarski II – 10-9/5/327a/b, aktualny,
- Gorzyce – Cetnarski III – 10-9/9/859, aktualny,
- Sokolniki Stradomska IV – aktualny,
- Trześć dz. 178/1, 238, 239 - 10-9/3/211/a, aktualny,
- Trześć dz. 178/1, 238, 239 - 10-9/3/211/b, aktualny,
- Trześć – Folarz III - 10-9/6/528, aktualny,
- Trześć – Kułaga VI - 10-9/5/419/a, aktualny,
- Trześć – Kułaga VI - 10-9/5/419/b, aktualny,
- Trześć – Kułaga VII - 10-9/7/606, aktualny,
- Trześć – Łabuda II - 10-9/2/80, aktualny,
- Trześć – Łabuda III - 10-9/9/806, aktualny,
- Trześć – Pociecha - 10-9/3/222/a, aktualny,
- Trześć – Zalesie Gorzyckie - 10-9/5/424/b, aktualny,
- Wrzawy - 10-9/4/276,
- Wrzawy – Laskowski VI - 10-9/9/860,
- Wrzawy – Woźniak 2 - 10-9/4/234,
- Wrzawy I - 10-9/9/846,
- Zalesie G. – Grzegorzek II - 10-9/1/54,
- Zalesie Gorzyckie – Dul 8 - 10-9/8/729,
- Zalesie Gorzyckie – Dul V - 10-9/1/25,
- Zalesie Gorzyckie – Dul VII - 10-9/6/485,
- Zalesie Gorzyckie – Dul III - XLI/1/69,
- Zalesie Gorzyckie – Dul IX – aktualny;

2) Kruszywa naturalne:

- Orliśka III – aktualny,
- Orliśka IV – aktualny,
- Orliśka V – aktualny,
- Orliśka VI – aktualny,
- Sokolniki - 10-9/5/353, aktualny,

- Sokolniki - 10-9/4/307, aktualny,
- Sokolniki I - 10-9/8/744, aktualny,
- Sokolniki I - 10-9/8/803, aktualny,
- Sokolniki II - 10-9/9/872/a, aktualny,
- Sokolniki II – 10-9/9/872/a, aktualny,
- Sokolniki II – 10-9/8/740, aktualny,
- Sokolniki II - 10-9/5/384, aktualny,
- Sokolniki III - 10-9/6/495, aktualny,
- Sokolniki IV – 10-9/9/870/a, aktualny,
- Sokolniki IV – 10-9/9/870/b, aktualny,
- Trześć I - 10-9/6/508, aktualny,
- Trześć II - 10-9/6/509, aktualny,
- Trześć – Idec - 10-9/9/828a, aktualny,
- Trześć – Sławex - 10-9/9/834, aktualny.

17. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO- ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

17.1 Stan systemu komunikacyjnego

Gmina Gorzyce ma dość dobrze rozwinięty układ sieci drogowej. Głównym elementem układu drogowego, realizującym powiązania gminy z gminami sąsiednimi jest droga krajowa nr 77 Lipnik – Przemyśl. Droga ta zapewnia możliwość pełnych powiązań z systemem ponadlokalnym w skali województwa, regionu i kraju. Układ drogowy na terenie gminy jest równomiernie i gęsto rozmieszczony, zapewniając obsługę komunikacyjną mieszkańcom gminy.

W 2015 roku GDDKiA wykonała Generalny Pomiar Ruchu na sieci dróg krajowych oraz wojewódzkich. Przeprowadzony Generalny Pomiar Ruchu wykazał, iż drogą krajową nr 77 na odcinku od Sandomierza do Gorzyc, uczęszczało ogółem 8299 pojazdów silnikowych na dobę, natomiast na odcinku Gorzyce – Agatówka – 9479 pojazdów silnikowych na dobę. Ponadto w przeprowadzonych badaniach zanotowano 1470 pojazdów silnikowych, poruszających się drogą wojewódzką nr 854 na odcinku Antoniów-Gorzyce.

W poniższej tabeli przedstawiono średni dobowy ruch roczny zanotowany w 2015 roku w punktach pomiarowych na drodze krajowej nr 77 i drodze wojewódzkiej nr 854.

Tab. 26. Średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych na drodze krajowej i drodze wojewódzkiej w roku 2015 na terenie gminy Gorzyce.

(źródło: WWW. Gddkia.gov.pl: „Generalny Pomiar Ruchu w roku 2015”)

Nr drogi		77		77		854	
Odcinek drogi		Sandomierz-Gorzyce		Gorzyce-Agatówka		Antoniów-Gorzyce	
		po./dobę	[%]	poj./dobę	[%]	poj./dobę	[%]
1		2	3	4	5	6	7
SDRR pojazdów silnikowych ogółem		8299	100	9479	100	1470	100
motocykle		41	0,49	64	0,68	22	1,50
samochody osobowe, mikrobusy		6128	73,84	7541	79,55	1249	84,97
lekkie samochody ciężarowe (dostawcze)		891	10,74	764	8,06	106	7,21
sam. ciężarowe	bez przyczepy	269	3,24	247	2,61	37	2,52
	z przyczepą	913	11,00	754	7,95	22	1,50
autobusy		49	0,59	100	1,05	12	0,82
ciągniki rolnicze		8	0,10	9	0,09	22	1,50
rowery		41		0		-	

17.1.1. Komunikacja drogowa

DROGI KRAJOWE

Przez obszar gminy przebiega droga krajowa nr 77 relacji Lipnik – Sandomierz – Stalowa Wola – Leżajsk – Tryńcza – Jarosław – Radymno – Przemyśl, przecinając obszar gminy z zachodu na wschód.

Tab. 27. Wykaz dróg krajowych na terenie gminy Gorzyce.

(źródło: UG Gorzyce)

Nr drogi	Nazwa drogi	Klasa techniczna	Długość odcinka w granicach gminy [km]	Rodzaj nawierzchni			Szerokość jezdni [m]
				Twarda		Gruntowa	
				Ulepszona	Nieulepszona		
77	Lipnik – Przemyśl	G	7,281	7,281	-	-	7,0 utw. pob. 2x1,25

DROGI WOJEWÓDZKIE

Przez gminę Gorzyce przebiega droga wojewódzka nr 854, łącząca drogę krajową nr 74 w Anopolu z drogą krajową nr 77 w Gorzycach, klasy głównej. Droga ta stanowi połączenie w kierunku północno-wschodnim, z przeprawą promową na rzece San w miejscowościach Czekaj Pniowski – Wrzawy. Droga charakteryzuje się niejednorodnością parametrów, tj. szerokości jezdni czy pasów drogowych.

Tab. 28. Wykaz dróg wojewódzkich na terenie gminy Gorzyce.

(źródło: UG Gorzyce)

Nr drogi	Nazwa drogi	Klasa techniczna	Długość odcinka w granicach gminy [km]	Rodzaj nawierzchni			Szerokość jezdni [m]
				Twarda		Gruntowa	
				Ulepszona	Nieulepszona		
854	Anopol – Kosin – Antoniów - Gorzyce	Z	5,299	5,299			5,5 – 6,0

DROGI POWIATOWE

Tab. 29. Wykaz dróg powiatowych na terenie gminy Gorzyce.

(źródło: UG Gorzyce)

Nr drogi	Nazwa drogi	Klasa techniczna	Długość odcinka w granicach gminy [km]	Rodzaj nawierzchni			Szerokość jezdni [m]
				Twarda		Gruntowa	
				Ulepszona	Nieulepszona		
1089R	Sadowie (droga woj. Nr 854) – Goczałkowice – Wrzawy (droga woj. Nr 854)	L	2,553	1,870	-	-	6,0-6,2
		L		0,683	-	-	4,7-6,0
1090R	Trześć – Grębów	L	7,719	7,520	-	-	6,0-6,2
1092R	Trześć-Furmany	Z/L	4,497	4,420	-	-	5,6-6,0
1094R	Furmany-Żupawa-Stale	Z	1,184	1,100	-	-	6,0
1093R	Tarnobrzeg-Sobów-Furmany-st. kolejowa Grębów	Z	2,655	0,600	-	-	6,5-7,0
				0,505			8,0-8,5
				1,495			6,0-6,2
1011R	Kawęczyn-Pasternik-Skowierzyn	L	1,164	1,180	-	-	5,5-5,7
1017R	Zaleszany-Zabrze	L	1,795	1,770	-	-	5,5-6,0
1091R	Sokolniki-Orlińska	D	3,377	2,750	-	-	4,8-5,3

DROGI GMINNE

Tab. 30. Wykaz dróg gminnych na terenie gminy Gorzyce.

(źródło: UG Gorzyce – stan na 31.12.2016 r.)

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY GORZYCE

Nr drogi	Nazwa drogi	Klasa techniczna	Długość odcinka w granicach gminy [km]	Rodzaj nawierzchni			Szerokość jezdni [m]
				Twarda		Gruntowa	
				Ulepszona	Nieulepszona		
100101R	Kąty	L	1,29	1,29	-	-	3,0-3,5
100102R	Podścianie	L	0,95	0,95	-	-	4,0-5,0
100103R	Łąpiszów-Pasternik	L	2,93	2,93	-	-	4,0-5,0
100104R	Podedwór-Dąbrowa	L	2,61	2,61	-	-	5,0
100105R	Goczałkowice-Łąpiszów	L	0,66	0,66	-	-	3,5-4,5
100106R	Pączek-Dąbrowa	L	2,46	2,42	0,04	-	2,5-4,0
100107R	Pączek Gorzycki-Sadowie	L	1,71	1,71	-	-	4,5-5,0
100108R	Kawęczyn	L	0,80	0,80	-	-	3,0-3,5
100109R	Gorzyce-Zalesie Gorzyckie	L	2,55	2,55	-	-	3,0-4,0
100110R	Zalesie Gorzyckie-Ostrówek	L	1,20	1,20	-	-	3,0-4,5
100111R	Podwale-Górka	L	0,46	0,46	-	-	3,0
100112R	Szkolna	L	1,17	1,17	-	-	5,5-6,0
100113R	Kwiatowa	L	0,14	0,14	-	-	4,0
100114R	Stawowa	L	0,47	0,47	-	-	2,5-4,0
100115R	Zagłoby-Kręta	L	0,71	0,71	-	-	4,0
100116R	Zielona	L	0,15	0,15	-	-	3,5-4,0
100117R	Ks. A. Osetka-Odlewników	L	0,77	0,77	-	-	3,5-6,0
100118R	Pańska-Gorzyce-Kępie Zaleszańskie	L	4,78	3,28	0,16	1,34	2,5-6,0
100119R	Działkowców	L	0,71	0,71	-	-	6,0
100120R	Plac Targowy	L	0,15	0,15	-	-	5,0
100121R	Porucznika Sarny	L	0,21	0,21	-	-	5,0
100122R	3 Maja-Słoneczna	L	0,77	0,77	-	-	6,0
100123R	Metalowców	L	0,32	0,32	-	-	3,5
100124R	11 Listopada	L	0,21	0,21	-	-	6,0
100125R	Żwirki i Wigury-Garaże	L	0,36	0,36	-	-	4,0-6,0
100126R	Przybyłów-Osiedle	L	0,72	0,72	-	-	5,0-5,5
100127R	dz. 1742/8,/14,/15, 1745/3, 1735/2,/3,/11, 1736/1, 1734/1, /2, 1743/554	L	0,74	0,74	-	-	6,0
100128R	Motycze-Jezioro	L	1,07	1,01	-	0,06	3,5-5,0
100129R	Motycze-Łąki	L	0,54	0,54	-	-	2,5-5,0
100130R	Gorzyce-Orliska	L	0,65	0,65	-	-	4,0-6,0
100130R	Orliska Wieś	L	0,4	0,4	-	-	4,5
100131R	Orliska-Pogoń	L	1,96	1,96	-	-	5,0

Nr drogi	Nazwa drogi	Klasa techniczna	Długość odcinka w granicach gminy [km]	Rodzaj nawierzchni			Szerokość jezdni [m]
				Twarda		Gruntowa	
				Ulepszona	Nieulepszona		
100132R	Podedwór	L	0,23	0,21	0,02	-	3,0-4,0
100133R	Sapy-Wytrząska	L	1,43	1,43	-	-	3,5-4,5
100134R	Błonie-Slepa Droga	L	1,76	1,76	-	-	3,2-4,5
100135R	Nowa Droga	L	0,25	0,25	-	-	4,0
100136R	Florianka	L	0,67	0,67	-	-	3,2-4,2
100137R	Za Remizą	L	0,36	0,36	-	-	4,0
100138R	Błonie-Remiza	L	0,79	0,79	-	-	4,0
100139R	Błonie-Przystanek PKS	L	0,49	0,49	-	-	4,0
100140R	Sokolniki-Młynarska-Błonie	L	2,03	1,90	0,13	-	4,0-4,5
100141R	Zastawie	L	0,84	0,84	-	-	4,2
100142R	Wytrząska	L	0,35	0,35	-	-	5,0
100143R	Saskie Góry	L	0,49	0,49	-	-	4,0
100144R	Pasternik Sokolnicki	L	0,34	0,34	-	-	3,5
100145R	Zabrody-Wielowieś	L	1,62	1,62	-	-	3,5-4,0
100146R	Sokolniki-Furmany	L	2,87	2,87	-	-	5,5-6,0
100147R	Kompleks-Górki Olszynki	L	1,28	1,28	-	-	3,8-5,5
100148R	Górki-Las	L	1,16	0,46	-	0,70	3,5-4,0
100149R	Podchwyty	L	0,91	0,91	-	-	3,5
100150R	Podporąbka	L	1,27	1,27	-	-	3,5-4,0
100151R	Moniuszki	L	0,31	0,31	-	-	4,5
100152R	Krasickiego	L	0,48	-	0,48	-	3,5
100153R	Chopina	L	0,46	-	0,46	-	3,5

17.1.2. Komunikacja kolejowa

Przez obszar gminy, w granicach obrębów Trześń i Zalesie Gorzyckie, przebiega linia kolejowa nr 25 relacji Łódź Kaliska – Dębica, z mostami kolejowymi w Zalesiu Gorzyckim na rzece Wiśle oraz w Trześni na rzece Trześniówce. Jest to linia zelektryfikowana, jednotorowa. Na terenie gminy brak jest stacji i przystanków kolejowych, w związku z powyższym obsługa pasażerska mieszkańców gminy odbywa się ze stacji położonych na terenie gmin sąsiednich, tj. Sandomierza i Grębowa.

17.2. Stan infrastruktury technicznej

Gmina Gorzyce charakteryzuje się dość dobrze rozwiniętą siecią infrastruktury technicznej. Przez obszar gminy przebiega sieć Najwyższych Napięć 220 kV Chmielów – Stalowa Wola oraz linie elektroenergetyczne 110 kV. Na terenie gminy zlokalizowana jest stacja elektroenergetyczna 110/15 kV (GPZ) Gorzyce. Ponadto przez teren gminy

przebiegają gazociągi wysokoprężne oraz stacje redukcyjno – pomiarowe, zarówno I^o, jak i II°. Prawie wszyscy mieszkańcy gminy Gorzyce zaopatrywani są w wodę z sieci wodociągowej (99,5 % wszystkich mieszkańców), natomiast z sieci kanalizacyjnej korzysta 75% mieszkańców gminy.

17.2.1. Gospodarka wodno-ściekowa

17.2.1.1. Ujęcia wody

Ludność gminy Gorzyce zaopatrywana jest w wodę z ujęcia wody Przybyłów, zlokalizowanego nad rzeką Łęg. Studnie ujęcia wód podziemnych w Gorzycach usytuowane są wzdłuż prawego wału przeciwpowodziowego rzeki Łęg w odległości od 50 do 80 m od stopy wału oraz 90 – 140 m od linii brzegowej rzeki Łęg, na tarasie zalewowym dolnego biegu rzeki Łęg. Ujęcie wody „Przybyłów” bazuje na czwartorzędowym poziomie wodonośnym, związanym z osadami piaszczysto – żwirowymi. Warstwa wodonośna znajduje się na głębokości około 15 – 16 m p.p.t. Utwory czwartorzędowe występują bezpośrednio na nieprzepuszczalnej warstwie trzeciorzędowych iłów krakowieckich, natomiast w stropie utworów czwartorzędowych brak jest warstwy nieprzepuszczalnej, co przyczynia się do tego, że warstwa wodonośna pozostaje pod wpływem opadów atmosferycznych. Główne czynniki zasilające warstwę wodonośną to wody rzeki Łęg i opady atmosferyczne. W związku z powyższym jakość wody nie spełnia wymogów jakości wody przeznaczonej do picia pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym, i tym samym wymaga uzdatniania. Proces uzdatniania wody odbywa się w stacji uzdatniania wody w Gorzycach.

Decyzją Starosty Tarnobrzieskiego nr RO.II-6341/12/2013 z dnia 03.07.2013 r. ustanowione zostały strefy ochrony bezpośredniej dla studni o nr S-1A, S-2A, S-3A, S-4A, S-5, S-6, S-7 położonych w miejscowości Gorzyce.

Dla powyższych studni nie ustanowiono stref ochrony pośredniej.

17.2.1.2. Sieć wodociągowa

Gmina Gorzyce ma dobrze rozwiniętą sieć wodociągową. W 2015 r. długość rozdzielczej sieci wodociągowej wynosiła 124 km. Woda dostarczona była do 13 334 mieszkańców gminy. Pozwala to oszacować, iż z sieci wodociągowej w 2015 r. korzystało 99,5 % mieszkańców. Pozostali, nieliczni mieszkańcy korzystają z indywidualnych ujęć wód i studni. Średnie zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca wynosi 26 m³ i jest wyższe niż w województwie, gdzie na wynosi 17,9 m³.

17.2.1.3. Sieć kanalizacyjna

Długość istniejącej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi 149,5 km, w tym około 18 km sieci grawitacyjnej. Systemem odprowadzania ścieków objęci są mieszkańcy sołectw: Gorzyce, Sokolniki, Trześń, Furmany, Orliśka, Motycze Poduchowne i Zalesie Gorzyckie. W 2015 r. odbiorem ścieków poprzez sieć kanalizacyjną objętych było 10 048 mieszkańców gminy. Pozwala to oszacować, iż z sieci kanalizacyjnej w 2015 r. korzystało około 75 % ogólnej liczby mieszkańców całej gminy.

Na koniec 2015 r. do sieci kanalizacyjnej podłączonych było 1553 budynków mieszkalnych, co stanowi 70,4% ogólnej liczby budynków mieszkalnych na terenie gminy.

Ścieki z terenu gminy odprowadzane są siecią kanalizacji sanitarnej do oczyszczalni ścieków w Gorzycach. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna, do której odprowadzane są ścieki socjalno-bytowe. Odbiór nieczystości ciekłych na terenie gminy prowadzony jest przez Zakład Gospodarki Komunalnej Gorzyce, z siedzibą we Wrzawach.

Na terenie gminy Gorzyce wyznaczona została aglomeracja Gorzyce, przyjęta Uchwałą Nr XLV/938/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 22 kwietnia 2014 r. w sprawie likwidacji dotychczasowej aglomeracji Gorzyce oraz wyznaczenia nowej aglomeracji Gorzyce. Zgodnie z podjętą uchwałą tereny miejscowości: Gorzyce, Trześń, Sokolniki, Furmany, Orliśka, Motycze Poduchowne oraz Zalesie Gorzyckie objęte są granicami aglomeracji Gorzyce.

17.2.2. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Cały zainwestowany obszar gminy Gorzyce jest zelektryfikowany. Mieszkańcy gminy zaopatrywani są w energię elektryczną z istniejących linii elektroenergetycznych średniego napięcia 15 kV. Ponadto przez obszar gminy przebiega linia Najwyższych napięć 220 kV Chmielów – Stalowa Wola oraz linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia:

- 110 kV dwutorowa Stalowa Wola – Sandomierz,
- 110 kV Gorzyce – Trześń,
- 110 kV HS Sandomierz – Tarnobrzeg,
- 110 kV Stalowa Wola – Gorzyce,
- 110 kV Gorzyce – Ożarów Miasto,
- 110 kV Chmielów – Olendry.

Na terenie gminy zlokalizowana jest stacja elektroenergetyczna 110/15 kV (GPZ) Gorzyce. Ponadto obszar gminy zasilany jest ze stacji 110/15 kV (GPZ) Trześń i Olendry, zlokalizowanych poza granicami gminy.

17.2.3. Zaopatrzenie w gaz

Według danych GUS, w 2015 roku 11 263 mieszkańców korzystało z istniejącej na terenie gminy Gorzyce sieci gazowej. W tym samym roku odnotowano 2363 czynnych przyłączy do budynków, a liczba odbiorców gazu wyniosła 3218. Ogólna długość czynnej sieci gazowej wynosi ok. 13,89 km, z czego ok. 2,37 km stanowi sieć przesyłowa, a 11,52 km sieć rozdzielcza.

Przez obszar gminy przebiegają gazociągi wysokoprężne:

- Gazociąg Ø 500 CN 40 Rozwadów - Sandomierz,
- Gazociąg Ø 400 CN 40 Rozwadów - Sandomierz,
- Gazociąg Ø 250 CN 40 Stalowa Wola - Sandomierz,
- Gazociąg Ø 250 CN Trześć – Jeziorko – który nie jest eksploatowany.

Ponadto na obszarze gminy zlokalizowane są stacje redukcyjno-pomiarowe:

- stacja redukcyjno-pomiarowa I⁰ Gorzyce, obsługująca zabudowę mieszkaniową osiedla Gorzyce,
- stacja redukcyjno-pomiarowa I⁰ Trześć, obsługująca sołectwa Trześć, Furmany, Sokolniki oraz Zalesie Gorzyckie.

17.2.4. Zaopatrzenie w energię cieplną

Na system zaopatrzenia w energię cieplną składają się zarówno źródła indywidualne, jak i zbiorowe. Obiekty użyteczności publicznej zlokalizowane na terenie gminy, tj. szkoła, Urząd Gminy, przedszkola, dom kultury, remizy strażackie, oraz niewielka liczba odbiorców indywidualnych, do celów grzewczych wykorzystują gaz z lokalnych kotłowni gazowych. Pozostała zabudowa zaopatrywana jest w ciepło z kotłowni opalanych węglem i koksem, a także ogrzewane tradycyjnymi piecami.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w roku 2015, zaledwie 610 odbiorców gazu wykorzystywało ten surowiec do pozyskiwania energii cieplnej.

17.2.5. Telefonia komórkowa i telekomunikacja

Gmina Gorzyce jest wyposażona w sieć telefoniczną i teleinformatyczną. Na terenie gminy działają operatorzy sieci komórkowych: T-Mobile, Orange, Plus, Play, Aero2, których nadajniki umieszczone są na kominie kotłowni Federal-Mogul Gorzyce S.A. przy ul. Odlewników 52. Na obszarze gminy funkcjonuje sieć teletechniczna, która zaspokaja zapotrzebowanie na usługi telekomunikacyjne.

17.2.6. Gospodarka odpadami

Teren gminy Gorzyce objęty został systemem gospodarowania odpadami, który zapewnia odbieranie i właściwe zagospodarowanie odpadów od wszystkich właścicieli

nieruchomości. Sejmik Województwa Podkarpackiego dnia 5 stycznia 2017 roku podjął uchwałę nr XXXI/551/17 przyjmując Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego 2022. Zgodnie z przyjętym dokumentem, gmina Gorzyce położona jest w północnym regionie gospodarki odpadami komunalnymi. Na koniec 2014 r. w regionie północnym funkcjonowała jedna instalacja regionalna do przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, należąca do Spółki .A.S.A. w Tarnobrzegu. Ponadto zmieszane odpady komunalne przetwarzane były w instalacjach zastępczych: sortownia Stare Miasto Park Sp. z o.o. w Wierzawicach, która na początku 2015 r. uzyskała status RIPOK, oraz sortowni Zakładu Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Siegiełkach. Instalacja regionalna do przetwarzania odpadów zielonych w regionie, znajduje się w Leżajsku. W związku ze znaczną odległością instalacji nie wszystkie odpady zielone odbierane były z terenu gminy.

W granicach regionu znajduje się jedna instalacja posiadająca status RIPOK do zagospodarowania pozostałości po sortowaniu oraz mechaniczno-biologicznym przetwarzaniu odpadów, jest to składowisko odpadów w Stalowej Woli oraz instalacje zastępcze. Którymi w 2014 r. były: składowisko odpadów w Siegiełkach, składowisko odpadów w Giedlarowej, składowisko odpadów w Grębowie, składowisko odpadów w Pysznicy oraz składowisko odpadów w Sokołowie Małopolskim. Z danych, dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi wynika, że wszystkie gminy z regionu północnego osiągnęły poziom recyklingu odpadów papieru i tektury, szkła, metalu, tworzyw sztucznych oraz przygotowania do ponownego użycia czy też odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych będących odpadami komunalnymi. Ponadto wszystkie gminy osiągnęły wymagany poziom ograniczenia składowania odpadów ulegających biodegradacji.

W poniższej tabeli przedstawiono ilość odpadów zebranych na terenie gminy Gorzyce w latach 2015 i 2016.

Tab. 31. Odpady zebrane w latach 2015 i 2016 na terenie gminy Gorzyce.

(źródło: „Sprawozdanie Wójta z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za rok 2015 i rok 2016”)

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	2015	2016	Różnica 2016/2015
		[Mg]	[Mg]	[Mg]
1	2	3	4	5
20 03 01	zmieszane odpady komunalne	1 795,200	2 816,320	1021,120
20 03 07	odpady wielkogabarytowe	37,900	46,100	8,200
15 01 01	opakowania z papieru i tektury	56,100	46,558	-9,540
15 01 02	opakowania z tworzyw sztucznych	89,600	107,170	17,570
15 01 06	zmieszane odpady opakowaniowe	234,400	0,800	-233,600
15 01 07	opakowania ze szkła	108,200	94,780	-13,420

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	2015	2016	Różnica 2016/2015
		[Mg]	[Mg]	[Mg]
1	2	3	4	5
20 01 36	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	0,700	0,188	-0,510
20 02 01	odpady ulegające biodegradacji	39,200	38,340	-0,860
20 01 08	odpady kuchenne ulegające biodegradacji	-	0,360	0,360
20 02 03	inne odpady nie ulegające biodegradacji	105,800	9,980	-95,820
20 03 99	odpady komunalne nie wymienione w innych podgrupach	439,600	0,140	-439,460
20 01 35	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	0,600	0,205	-0,400
17 01 07	zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	2,100	28,120	26,020
16 01 03	zużyte opony	4,800	4,040	-0,760
20 01 23	urządzenia zawierające freony	0,200	0,388	0,190
Razem:		2 914,400	3 193,490	

18. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego, uchwalonego uchwałą Nr XLVIII/522/02 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 30 sierpnia 2002 r., gmina Gorzyce położona jest w paśmie podwyższonej aktywności społeczno-gospodarczej, w strefach:

- koncentracji potencjału gospodarczego i przyspieszonych procesów,
- produkcji rolnej (strefa nasilenia wielofunkcyjnego rozwoju terenów wiejskich),
- gospodarki leśnej,
- ochrony walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych,
- ochrony i wykorzystania dziedzictwa kulturowego,
- rozwoju turystyki i wypoczynku.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego, określa kierunki rozwoju gminy w zakresie:

- kształtowania strefy nasilenia wielofunkcyjnego rozwoju terenów wiejskich,

- rozwoju działalności produkcyjnej i usługowej w zakresie budownictwa, handlu i turystyki,
- powstania obszaru stalowowolsko-dębickiej strefy intensywnego rozwoju przemysłu,
- tworzenia ośrodka miejsko-gminnego, posiadającego możliwości dla rozwoju funkcji rolniczej, usługowo-administracyjnej i przemysłowej.

Ponadto, w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego uwzględnia się:

1. W zakresie środowiska przyrodniczego i kulturowego:
  - Główny Zbiornik Wód Podziemnych 425 „Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów”,
  - obszary zalewowe chronione wałami rzecznyymi,
  - Szlak Rezydencji Pałacowych i Muzeów,
  - utworzenie Parku Krajobrazowego Doliny Środkowej Wisły,
  - ochrona korytarzy ekologicznych o znaczeniu międzynarodowym,
2. W zakresie komunikacji:
  - dla drogi krajowej nr 77 relacji Sandomierz – Stalowa Wola – Nisko, planuje się modernizację,
  - dla drogi wojewódzkiej nr 854 relacji Annopol – Gorzyce, planuje się modernizację,
  - przez obszar opracowania przebiega linia kolejowa nr 78 relacji Sandomierz - Grębów,
  - w granicach gminy planowana jest budowa drogi ekspresowej S74 relacji Piotrków Trybunalski – Nisko.
3. W zakresie infrastruktury technicznej:
  - gazociągi wysokiego ciśnienia,
  - stacje redukcyjno-pomiarowe gazu,
  - linie energetyczne 110 kV i 220 kV,
  - Główny Punkt Zasilania (GPZ),
  - światłowód główny,
  - budowa ropociągu z m. Brody (Ukraina) do proj. rafinerii w miejscowości Jeziorko (gmina Grębów) a następnie do ropociągu „Przyjaźń”,

- budowa GPZ-tu „Gorzyce” i linii 110 kV do zasilania stacji,
- budowa zbiorników „małej retencji „Przybyłów” i „Gorzyce”,
- modernizacja gazociągu wysokiego ciśnienia Ø300/250 relacji Jarosław – Rozwadów
– granica województwa – Sandomierz,
- budowa i modernizacja wałów przeciwpowodziowych wzdłuż rzeki Wisły, Sanu,
Trześniówki i Łęgu.

Dla obszaru zmiany Studium z 2020 r. obowiązuje Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego - Perspektywa 2030 uchwalony uchwałą Sejmiku Województwa Podkarpackiego nr LIX/930/18 z dnia 27 sierpnia 2018 r. opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego z dnia 18 września 2018 r. poz. 3937.

[Dla obszaru zmiany Studium obowiązuje Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego - Perspektywa 2030 uchwalony uchwałą Sejmiku Województwa Podkarpackiego nr LIX/930/18 z dnia 27 sierpnia 2018 r. opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego z dnia 18 września 2018 r. poz. 3937.]¹⁴

---

¹⁴ Zmiana wprowadzona uchwałą z 2023 r.

19. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Położenie gminy Gorzyce w widłach Wisły i Sanu, sprawia, że zagrożenie powodziowe jest wysokie. Zgodnie z *mapami zagrożenia powodziowego* i *mapami ryzyka powodziowego* opublikowanymi w 2015 roku przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej stwierdza się, iż w obszarze gminy Gorzyce występują tereny, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie – raz na 10 lat, średnie – raz na 100 lat oraz niskie – raz na 500 lat. Terenami narażonymi są obszary położone bezpośrednio w sąsiedztwie rzeki Wisły, Sanu, Trześniówki oraz Łęgu. Ze względu na charakterystykę ukształtowania terenu, zjawisko powodzi wystąpić może na obszarach, obejmujących przede wszystkim niezabudowane tereny gminy wzdłuż rzek. Należy zwrócić uwagę, iż w przypadku zniszczenia bądź uszkodzenia wału, prawie cały obszar gminy narażony jest na niebezpieczeństwo powodzi.

DZIAŁ II

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO

Kierunki rozwoju gminy Gorzyce w niniejszym studium zostały opracowane tak, aby zapewnić właściwe wykorzystanie przestrzeni oraz kształtowanie struktury przestrzennej w sposób umożliwiający wykorzystanie walorów gminy przy jednoczesnym zachowaniu wartości środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego oraz rozwoju gospodarczym i poprawie jakości życia mieszkańców.

Polityka przestrzenna gminy Gorzyce powinna opierać się o następujące zasady:

- racjonalne zagospodarowanie terenów zabudowanych, tworzenie dogodnych miejsc zamieszkania, kreowanie miejsc o charakterze przestrzeni publicznych pozwalających na integrację mieszkańców,
- poprawę jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury technicznej,
- eliminowanie barier urbanistycznych i architektonicznych dla osób niepełnosprawnych,
- ściągnięcie na teren gminy inwestorów, którzy utworzą nowe miejsca pracy,
- wyznaczenie stref aktywności gospodarczej,
- ochrona walorów przyrodniczych, krajobrazowych oraz kulturowych poprzez wprowadzenie odpowiednich ograniczeń w zagospodarowaniu i wykorzystaniu terenów;
- zwiększenie poziomu bezpieczeństwa poprzez przebudowę i modernizację systemu komunikacji drogowej.
- poprawa dostępności usług podstawowych wszystkim mieszkańcom gminy.

Kierunki rozwoju gminy zostały opracowane w oparciu o analizę występujących uwarunkowań oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami i dokumentami planistycznymi opracowanymi na wyższych szczeblach administracyjnych przy uwzględnieniu rezerwy demograficznej wyznaczonej w obowiązujących dokumentach planistycznych gminy oraz prognozy demograficznej.

Tereny inwestycyjne, wyznaczone w Studium powinny uwzględniać przede wszystkim tereny wskazane w planach miejscowych oraz w Studium z 2013r. Do terenów budowlanych należy również włączyć obszary, dla których zostały wydane decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego. Nowa zabudowa mieszkaniowa powinna stanowić uzupełnienie istniejącej tkanki urbanistycznej i być realizowana na obszarach o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Zważając na potrzeby i możliwości rozwoju Gorzyc należy uwzględnić wyniki analizy ekonomicznej i społecznej. Analizując dane z ostatnich lat, dotyczące standardów mieszkaniowych na terenie gminy Gorzyce, należy uwzględnić wzrost średniej wielkości mieszkania, a także spadek liczby osób przypadającej na mieszkanie.

W myśl art. 10 pkt 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zapotrzebowanie na nową zabudowę, w związku niepewnością procesów rozwojowych gminy dopuszcza się zwiększenie terenów pod zainwestowanie maksymalnie o 30%.

W przedmiotowym Studium pod zainwestowanie wskazano, oprócz terenów już zabudowanych, tereny wskazane pod zainwestowanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego a także tereny wyznaczone w obowiązującym studium pod zainwestowanie.

Z uwagi na znaczny obszar terenów zainwestowanych wskazanych w dokumentach planistycznych czy decyzjach oraz negatywną prognozę demograficzną w przedmiotowym studium ograniczono przyrost nowych terenów. Wyznaczono ok. 24 ha nowej powierzchni terenu pod zabudowę mieszkaniową w stosunku do studium, przyjętego w 2013 r. Dodatkowo z uwagi na tereny poeksploatacyjne, rekultywowane głównie w kierunku wodnym i rekreacyjnym, powiększono tereny zabudowy usług sportu i rekreacji i turystyki.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, z uwagi na skalę opracowania oraz swój charakter – dokumentu poglądowego, kierunkowego, granice terenów należy doprecyzować na etapie planów miejscowych.

Ze względu na skalę opracowania wyznaczono w studium jedynie główne ciągi komunikacyjne (drogi klasy głównej oraz ważniejsze grogi klasy zbiorczej i lokalnej). Ponadto wprowadzono wariant przebiegu planowanej drogi ekspresowej S74. Dopuszcza się w planach miejscowych pozostawienie w obecnym użytkowaniu w przypadku zmiany przebiegu planowanej drogi ekspresowej S74 w dokumentach wyższych rangą.

W granicach wszystkich terenów studium dopuszcza się lokalizację terenów infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej.

Na terenie gminy Gorzyce wskazana jest koncentracja zabudowy wsi poprzez lokalizowanie nowych inwestycji wokół istniejących siedlisk. Należy także chronić grunty

najwyższych klas bonitacyjnych I-III przed wykorzystywaniem na cele nie rolnicze. Zaleca się prowadzenie wielokierunkowego rolnictwa towarowego.

Zaleca się aby miejscowość Gorzyce nadal spełniała funkcję ośrodka gminnego zapewniającego mieszkańcom dostęp do usług, zwłaszcza usług publicznych z zakresu oświaty, zdrowia, kultury i bezpieczeństwa publicznego. Ze względu na małomiasteczkowy układ morfologiczny, zabudowa mieszkaniowa powinna mieć tu przeważnie charakter jednorodzinny.

Na obszarach zabudowy mieszkaniowej w pozostałych miejscowościach zaleca się zachowanie rolniczego charakteru i krajobrazu kulturowego poprzez utrzymanie w przewadze zabudowy zagrodowej.

Obiekty usług publicznych i komercyjnych mogą być lokalizowane w granicach wyznaczonych terenów zabudowy mieszkaniowej z zastrzeżeniem, że powinny być skupione w centrach wsi tak, aby w naturalny sposób tworzyć miejsca centralne. Obiekty użyteczności publicznej, zwłaszcza obiekty sakralne, powinny posiadać charakter dominant architektonicznych pozwalających na identyfikację przestrzeni.

Należy dążyć do tworzenia w poszczególnych sołectwach lokalnych przestrzeni publicznych, które będą pełnić funkcję przyjaznego i bezpiecznego miejsca spotkań mieszkańców, zapewniając integrację lokalnej społeczności.

Obszary Lasów Państwowych oraz zwarte skupiska lasów prywatnych, powinny pozostać w użytkowaniu leśnym – o ile projekt Studium nie dopuszcza inaczej. Należy dążyć do zwiększenia lesistości gminy poprzez zalesianie gruntów rolnych o najniższych klasach bonitacyjnych (V i VI) oraz dających najsłabsze kompleksy przydatności rolniczej. W przypadku zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne, należy prowadzić działania kompensacji przyrodniczej minimalizujące negatywne skutki zmian (prowadzenie zalesień). Sugeruje się również dolesienia w celu wyrównania granicy rolno leśnej. Gospodarkę leśną należy prowadzić w oparciu o plany urządzenia lasu.

W celu zwiększenia atrakcyjności turystycznej gminy zaleca się rozwój zaplecza do uprawiania turystyki kwalifikowanej, przede wszystkim turystyki rowerowej, wodnej oraz coraz bardziej popularnej turystyki konnej. Zaleca się rozwój bazy noclegowej, w tym agroturystycznej, zapewniającej turystom możliwość wypoczynku na łonie natury z dala od wielkomiejskiego zgiełku. Gospodarstwom agroturystycznym powinny towarzyszyć ekologiczne gospodarstwa rolne produkujące zdrową żywność, cieszącą się coraz większą popularnością w całej Unii Europejskiej.

KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY PRZEZNACZONE POD ZABUDOWĘ ORAZ WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest wewnętrznym dokumentem gminy, który nie stanowi aktu prawa miejscowego. Narzędziem służącym do realnego kształtowania polityki przestrzennej gminy jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Niestety z przyczyn ekonomicznych plany miejscowe często są sporządzane dla bardzo małych obszarów, a przez to nie pozwalają na prowadzenie polityki przestrzennej w sposób przemyślany, kompleksowy i harmonijny, zapewniający zrównoważony rozwój i ład przestrzenny. Dlatego tak ważny jest dokument kierunkowy jakim jest studium wyznaczające swoiste ramy dla opracowywanych w przyszłości planów.

Ze względu na małą skalę opracowania i dużą aktywność inwestycyjną na terenie gminy Gorzyce w studium wyznaczano jedynie główne kierunki zagospodarowania terenu. Na terenach, gdzie studium dopuszcza różne formy zagospodarowania w obrębie jednego przeznaczenia terenu, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy dodatkowo rozgraniczyć te funkcje i doprecyzować ich lokalizację. Na wszystkich terenach dopuszcza się lokalizację dróg oraz wszelkich sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, w tym związanych z realizacją inwestycji infrastrukturalnych służących wykonywaniu zadań własnych gminy w zakresie wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych.

Studium zachowuje tereny przeznaczone pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Dopuszcza się odstępstwa od poszczególnych parametrów zabudowy określonych w niniejszym studium dla terenów, dla których w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uchwalonych do dnia uchwalenia niniejszego studium parametry te ustalone zostały na innym poziomie - do wartości parametrów, określonych w tych planach dla tych terenów.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, także dla pozostałych terenów, możliwa jest zmiana zalecanych parametrów i wskaźników dotyczących użytkowania i zagospodarowania terenu na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Główne wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów w poszczególnych strefach funkcjonalnych przedstawiono poniżej.

Obszary zabudowy mieszkaniowej (M)

- 1) Na obszarach zabudowy mieszkaniowej dopuszcza się:
  - a) zabudowę mieszkaniową jednorodzinną,
  - b) zabudowę rekreacji indywidualnej,
  - c) usługi podstawowe, służące zaspokojeniu potrzeb mieszkańców,
  - d) usługi publiczne,
  - e) zabudowę zagrodową,
  - f) zabudowę agroturystyczną,
  - g) urządzenia i obiekty sportowo-rekreacyjne,
  - h) zieleń urządzoną i obiekty małej architektury,
  - i) ścieżki piesze, rowerowe, konne,
  - j) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
  - k) budynki gospodarcze, parkingi i garaże;
- 2) Lokalizacja nowej zabudowy, o której mowa w pkt 1, lit. e) w sąsiedztwie z istniejącą zabudową mieszkaniową jednorodzinną wyłącznie w przypadku spełnienia wymogu, dotyczącego ograniczenia sztuk inwentarza do 40 dużych jednostek przeliczeniowych (DJP) oraz przy zachowaniu odległości ograniczającej uciążliwość dla zabudowy mieszkaniowej;
- 3) W zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
  - a) wysokość zabudowy od 5 m do 12 m,
  - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 30% powierzchni działki,
  - c) powierzchnię terenu biologicznie czynnego nie mniejszą niż 40% powierzchni działki,
  - d) wskaźnik intensywności zabudowy nie mniejszy niż 0,01 i nie większy niż 0,5;
- 4) Dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o wysokości większej niż w pkt 3, lit. a) na zasadach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego;
- 5) Określone w pkt 3 wskaźniki i parametry zabudowy nie dotyczą usług publicznych, np. kościoł, szkoła itp.;
- 6) Na terenach zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW)

- 1) Na obszarach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej dopuszcza się:
  - a) zabudowę mieszkaniową wielorodzinną,
  - b) usługi podstawowe, służące zaspokojeniu potrzeb mieszkańców,

- c) usługi publiczne,
  - d) urzędnia i obiekty sportowo-rekreacyjne,
  - e) zieleń urządzona i obiekty małej architektury,
  - f) ścieżki piesze, rowerowe,
  - g) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
  - h) budynki gospodarcze, parkingi i garaże;
- 2) W zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
- a) wysokość zabudowy od 8 m do 20 m,
  - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 40% powierzchni działki,
  - c) powierzchnię terenu biologicznie czynnego nie mniejszą niż 30% powierzchni działki,
  - d) wskaźnik intensywności zabudowy nie mniejszy niż 0,01 i nie większy niż 1,2;
- 3) Dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o wysokości większej niż w pkt 2, lit. a) na zasadach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego;
- 4) Określone w pkt 2 wskaźniki i parametry zabudowy nie dotyczą usług publicznych, np. kościoł, szkoła itp.;
- 5) Na terenach zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i letniskowej (MN/ML)

- 3) Na obszarach zabudowy mieszkaniowej dopuszcza się:
- a) zabudowę mieszkaniową jednorodziną,
  - b) zabudowę rekreacji indywidualnej,
  - c) usługi podstawowe, służące zaspokojeniu potrzeb mieszkańców,
  - d) usługi publiczne,
  - e) zabudowę zagrodową,
  - f) zabudowę agroturystyczną,
  - g) urzędnia i obiekty sportowo-rekreacyjne,
  - h) zieleń urządzona i obiekty małej architektury,
  - i) ścieżki piesze, rowerowe, konne,
  - j) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
  - k) budynki gospodarcze, parkingi i garaże;
- 4) Lokalizacja nowej zabudowy, o której mowa w pkt 1, lit. e) w sąsiedztwie z istniejącą zabudową mieszkaniową jednorodziną wyłącznie w przypadku spełnienia wymogu, dotyczącego ograniczenia sztuk inwentarza do 40 dużych jednostek przeliczeniowych

- (DJP) oraz przy zachowaniu odległości ograniczającej uciążliwości dla zabudowy mieszkaniowej;
- 5) W zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
    - a) wysokość zabudowy od 5 m do 12 m,
    - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 30% powierzchni działki,
    - c) powierzchnię terenu biologicznie czynnego nie mniejszą niż 40% powierzchni działki,
    - d) wskaźnik intensywności zabudowy nie mniejszy niż 0,01 i nie większy niż 0,5;
  - 6) Dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o wysokości większej niż w pkt 3, lit. a) na zasadach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego;
  - 7) Określone w pkt 3 wskaźniki i parametry zabudowy nie dotyczą usług publicznych, np. kościoł, szkoła itp.;
  - 8) Na terenach zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Obszary zabudowy mieszkaniowo-usługowej (MU)

- 1) Na obszarach zabudowy mieszkaniowo-usługowej dopuszcza się:
  - a) zabudowę mieszkaniową jednorodziną,
  - b) zabudowę usługową,
  - c) usługi publiczne,
  - d) rzemiosło i drobną działalność produkcji nieuciążliwej dla środowiska,
  - e) urządzenia i obiekty sportowo-rekreacyjne,
  - f) zieleń urządzoną i obiekty małej architektury,
  - g) ścieżki piesze, rowerowe, konne,
  - h) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
  - i) budynki gospodarcze, parkingi i garaże;
- 2) W zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
  - a) wysokość zabudowy od 5 m do 12 m,
  - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 40% powierzchni działki,
  - c) powierzchnię terenu biologicznie czynnego nie mniejszą niż 40% powierzchni działki,
  - d) wskaźnik intensywności zabudowy nie mniejszy niż 0,01 i nie większy niż 0,8;

- 3) Dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o wysokości większej niż w pkt 2, lit. a) na zasadach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego;
- 4) Określone w pkt 2 wskaźniki i parametry zabudowy nie dotyczą usług publicznych, np. kościoł, szkoła, itp.;
- 5) Na terenach zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Obszary zabudowy usługowej (U)

- 1) Na obszarach zabudowy usługowej dopuszcza się:
  - a) zabudowę usługową,
  - b) usługi publiczne,
  - c) funkcję mieszkaniową związaną z obiektem usługowym (np. dom lub mieszkanie dla właściciela lub zarządcy terenu),
  - d) nieuciążliwą działalność produkcyjną,
  - e) zieleń urządzoną i obiekty małej architektury,
  - f) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
  - g) budynki gospodarcze, parkingi, garaże;
- 2) W zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
  - a) wysokość zabudowy od 5 m do 15 m,
  - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 40% powierzchni działki,
  - c) powierzchnię terenu biologicznie czynnego nie mniejszą niż 30% powierzchni działki,
  - d) wskaźnik intensywności zabudowy nie mniejszy niż 0,01 i nie większy niż 0,8;
- 3) Dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o wysokości większej niż w pkt 2, lit. a) na zasadach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego;
- 4) Określone w pkt 2 wskaźniki i parametry zabudowy nie dotyczą usług publicznych, np. kościoł, szkoła, itp.;
- 5) Na terenach zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Obszary zabudowy usług publicznych (Up – usługi publiczne, Uk – kultu religijnego, Uo - oświaty)

- 1) Na obszarach zabudowy usług publicznych dopuszcza się:

- a) usługi publiczne, w tym usługi oświaty, kultu religijnego, zdrowia, kultury, administracji, sportu i rekreacji, itp,
  - b) zabudowę usługową,
  - c) zieleń urządzoną i obiekty małej architektury,
  - d) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
  - e) parkingi, garaże;
- 2) W zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
- a) wysokość zabudowy od 5 m do 20 m,
  - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 40% powierzchni działki,
  - c) powierzchnię terenu biologicznie czynnego nie mniejszą niż 30% powierzchni działki,
  - d) wskaźnik intensywności zabudowy nie mniejszy niż 0,01 i nie większy niż 1,0;
- 3) Dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o wysokości większej niż w pkt 2, lit. a) na zasadach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego;
- 4) Na terenach zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Obszary zabudowy usług turystyki (UT)

- 1) Na obszarach zabudowy usług turystyki dopuszcza się:
- a) usługi turystyki,
  - b) usługi sportu i rekreacji,
  - c) zabudowę usługową,
  - d) zabudowę rekreacji indywidualnej,
  - e) funkcję mieszkaniową związaną z obiektem usługowym (np. dom lub mieszkanie dla właściciela lub zarządcy terenu),
  - f) zieleń urządzoną i obiekty małej architektury,
  - g) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
  - h) budynki gospodarcze, parkingi, garaże;
- 2) W zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
- a) wysokość zabudowy dla rekreacji indywidualnej od 3 m do 6 m,
  - b) wysokość zabudowy pensjonatowo-hotelowej i turystycznej od 5 m do 15 m,
  - c) wysokość dla pozostałej zabudowy od 5 m do 12 m ,
  - d) powierzchnię zabudowy nie większą niż 30% powierzchni działki,

- e) powierzchnię terenu biologicznie czynnego nie mniejszą niż 40% powierzchni działki,
  - f) wskaźnik intensywności zabudowy nie mniejszy niż 0,01 i nie większy niż 0,8;
- 3) Na terenach zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Obszary usług sportu i rekreacji (US)

- 1) Na obszarach usług sportu i rekreacji dopuszcza się:
- a) obiekty i urządzenia sportowo - rekreacyjne,
  - b) usługi związane z przeznaczeniem i obsługą funkcji podstawowej,
  - c) zieleń urządzoną i obiekty małej architektury,
  - d) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
  - e) budynki gospodarcze, parkingi, garaże;
- 2) W zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
- a) wysokość zabudowy od 5 m do 15 m,
  - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 40% powierzchni działki,
  - c) powierzchnię terenu biologicznie czynnego nie mniejszą niż 40% powierzchni działki,
  - d) wskaźnik intensywności zabudowy nie mniejszy niż 0,01 i nie większy niż 1,0;
- 3) Na terenach zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Obszary usług handlu wielkopowierzchniowego (UC)

- 1) Na obszarach usług handlu wielkopowierzchniowego dopuszcza się:
- a) usługi wielkopowierzchniowe,
  - b) zieleń urządzoną i obiekty małej architektury,
  - c) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
  - d) parkingi;
- 2) W zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
- a) wysokość zabudowy od 5 m do 15 m,
  - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 40% powierzchni działki,
  - c) powierzchnię terenu biologicznie czynnego nie mniejszą niż 30% powierzchni działki,
  - d) wskaźnik intensywności zabudowy nie mniejszy niż 0,01 i nie większy niż 0,8;

- 3) Na terenach zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Obszary zabudowy produkcyjno-usługowej (P/U)

- 1) Na obszarach zabudowy produkcyjno-usługowej dopuszcza się:
  - a) zabudowę usługową,
  - b) obiekty produkcyjne,
  - c) bazy, składy, magazyny i hurtownie,
  - d) obiekty handlu, rzemiosła i wytwórczości,
  - e) obiekty obsługi rolnictwa,
  - f) funkcję mieszkaniową związaną z obiektem (np. mieszkanie dla właściciela lub zarządcy terenu),
  - g) bazy transportowe,
  - h) zieleń i obiekty małej architektury,
  - i) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
  - j) parkingi;
- 2) W zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
  - a) wysokość zabudowy od 5 m do 15 m,
  - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 50% powierzchni działki,
  - c) powierzchnię terenu biologicznie czynnego nie mniejszą niż 30% powierzchni działki,
  - d) wskaźnik intensywności zabudowy nie mniejszy niż 0,01 i nie większy niż 1,2;
- 3) Dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o wysokości większej niż w pkt 2, lit. a) jeżeli są to dopuszczone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wieże, maszty, kominy i inne budowle;
- 4) Na terenach zakazuje się lokalizacji usług chronionych (np. szkoła, przedszkole, itp.).

Obszary zabudowy produkcyjnej (P)

- 1) Na obszarach zabudowy produkcyjnej dopuszcza się:
  - a) obiekty produkcyjne,
  - b) bazy, składy, magazyny i hurtownie,
  - c) obiekty handlu, rzemiosła i wytwórczości,
  - d) obiekty obsługi rolnictwa,
  - e) bazy transportowe,
  - f) zieleń i obiekty małej architektury,
  - g) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,

- h) parkingi;
- 2) W zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
  - a) wysokość zabudowy od 5 m do 15 m,
  - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 50% powierzchni działki,
  - c) powierzchnię terenu biologicznie czynnego nie mniejszą niż 20% powierzchni działki,
  - d) wskaźnik intensywności zabudowy niemniejszy niż 0,01 i nie większy niż 1,5;
- 3) Dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o wysokości większej niż w pkt 2, lit. a) jeżeli są to dopuszczone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wieże, maszty, kominy i inne budowle;
- 4) Na terenach zakazuje się lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz usług chronionych (np. szkoła, przedszkole, itp.).

Obszary przekształceń, rozwoju gospodarczego i atrakcyjności inwestycyjnej (AG)

- 1) Na terenach przekształceń, rozwoju gospodarczego i atrakcyjności inwestycyjnej dopuszcza się:
  - a) obiekty produkcyjne,
  - b) bazy, składy, magazyny i hurtownie,
  - c) obiekty handlu, rzemiosła i wytwórczości,
  - d) obiekty obsługi rolnictwa,
  - e) bazy transportowe,
  - f) powierzchnią eksploatację surowców,
  - g) tymczasowe obiekty oraz sieci i urządzenia związane z wydobyciem i przeróbką surowców,
  - h) zieleń i obiekty małej architektury,
  - i) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
  - j) parkingi;
- 2) W zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
  - a) wysokość zabudowy od 5 m do 15 m,
  - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 50% powierzchni działki,
  - c) powierzchnię terenu biologicznie czynnego nie mniejszą niż 20% powierzchni działki,
  - d) wskaźnik intensywności zabudowy nie mniejszy niż 0,01 i nie większy niż 1,5;

- 3) Dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o wysokości większej niż w pkt 2, lit. a) jeżeli są to dopuszczone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wieże, maszty, kominy i inne budowle;
- 4) Na terenach zakazuje się lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz usług chronionych (np. szkoła, przedszkole, itp.).
- 5) W przypadku eksploatacji surowców ustala się rekultywację terenu w kierunku rolnym, w tym dla celów chowu ryb i ich wędkarskiego połowu.

Tereny górnicze (PG), tereny powierzchniowej eksploatacji (PE)

- 1) Na terenach górniczych i powierzchniowej eksploatacji dopuszcza się:
  - a) powierzchniową eksploatację surowców,
  - b) tymczasowe obiekty związane z prowadzoną działalnością,
  - c) sieci i urządzenia, związane z wydobyciem i przeróbką surowców,
  - d) zieleń o charakterze izolacyjnym oraz osłonowym,
  - e) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną;
- 2) Zakazuje się lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, w tym zagrodowej, a także usług publicznych;
- 3) Ustala się rekultywację terenu w kierunku rekreacyjnym, wodnym bądź pod zalesienie.

Obszary rolne z dopuszczeniem eksploatacji (R/PE)

- 1) Na obszarach rolnych z dopuszczeniem eksploatacji dopuszcza się:
  - a) poszukiwanie i rozpoznanie złóż,
  - b) powierzchniową eksploatację surowców,
  - c) tymczasowe obiekty związane z prowadzoną działalnością,
  - d) sieci i urządzenia związane z wydobyciem i przeróbką surowców,
  - e) zieleń o charakterze izolacyjnym oraz osłonowym,
  - f) budowę stawów hodowlanych,
  - g) urządzenia gospodarki wodnej,
  - h) zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne,
  - i) zalesienia, zgodnie z przepisami odrębnymi,
  - j) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną.
- 2) Na terenach rolnych z dopuszczeniem eksploatacji zakazuje się lokalizacji zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi.
- 3) W przypadku eksploatacji surowców ustala się rekultywację terenu w kierunku rekreacyjnym, wodnym bądź pod zalesienie.

[W ramach obszaru R/PE położonego w obszarze Natura 2000 DOLINA DOLNEGO SANU wyznaczonego w ramach zmiany Studium obowiązują następujące dodatkowe wymagania:

- 1) zakaz trwałej zabudowy przedmiotowego obszaru;
- 2) zachowywanie w powstałych wyrobiskach płyczn brzegowych, na których możliwa jest łatwa sukcesja roślinności higrofilnej,
- 3) rekultywacja powstałego wyrobiska w kierunku wodnym, poprzez zachowanie zbiornika wodnego ze spontanicznie rozwijającą się roślinnością szuwarową,
- 4) wprowadzenie na brzegi powstałego zbiornika kęp szczawiów wielkolistnych, z pobliskich stanowisk położonych na brzegach zbiorników wodnych i w towarzyszących im szuwarach i ziołoroślach.]¹⁵

Obszary rolne (R)

- 1) Na obszarach rolnych dopuszcza się:
  - a) istniejącą zabudowę zagrodową z możliwością modernizacji i wymiany substancji mieszkaniowej,
  - b) nową zabudowę zagrodową dla gospodarstw powyżej 40 dużych jednostek przeliczeniowych (DJP),
  - c) ścieżki piesze, rowerowe, konne, drogi rolne,
  - d) budowę stawów hodowlanych,
  - e) poszukiwanie i rozpoznawanie złóż,
  - f) urządzenia gospodarki wodnej,
  - g) zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne,
  - h) zalesienia, zgodnie z przepisami odrębnymi,
  - i) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną.
- 2) W przypadku realizacji zabudowy zagrodowej, w zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
  - a) wysokość zabudowy od 5 m do 12 m,
  - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 30% powierzchni działki,
  - c) powierzchnię terenu biologicznie czynnego nie mniejszą niż 40% powierzchni działki,
  - d) wskaźnik intensywności zabudowy nie mniejszy niż 0,01 i nie większy niż 0,5.

Obszary wód powierzchniowych śródlądowych (WS)

- 1) Dopuszcza się:
  - a) obiekty, urządzenia i budowle służące gospodarce wodnej,
  - b) wykorzystanie terenów dla celów turystycznych,

---

¹⁵ Zmiana wprowadzona uchwałą z 2023 r.

c) w części obszaru oznaczonego 18WS w granicach zmiany studium wskazanych na rysunku „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego” dopuszcza się infrastrukturę techniczną i komunikacyjną oraz eksploatację powierzchniową złoża naturalnego (kruszywa naturalne) po jego udokumentowaniu i zdobyciu niezbędnych decyzji i pozwoleń. Podczas prac górniczych dopuszcza się tymczasowe obiekty związane z prowadzoną działalnością.

Obszary cmentarzy (ZC)

- 1) Na obszarach cmentarzy dopuszcza się:
  - a) obiekty sakralne, kaplice przedpogrzebowe,
  - b) usługi związane z obsługą cmentarza, sanitariaty oraz inne obiekty obsługi cmentarza,
  - c) infrastrukturę techniczną, komunikacyjną i parkingi;
- 2) W przypadku realizacji obiektów sakralnych i kaplic przedpogrzebowych, w zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
  - a) wysokość zabudowy od 4 m do 8 m,
  - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 15% powierzchni działki,
  - c) powierzchnię biologicznie czynną nie mniejszą niż 60% powierzchni działki,
  - d) wskaźnik intensywności zabudowy nie mniejszy niż 0,01 i nie większy niż 0,4;
- 3) Wokół cmentarza obowiązują strefy sanitarne, których zasięg i sposób zagospodarowania określają przepisy odrębne.

Obszary ogrodów działkowych (ZD)

- 1) Na obszarach ogrodów działkowych dopuszcza się:
  - a) ogrody działkowe,
  - b) obiekty małej architektury,
  - c) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną.

Obszary zieleni (Z)

- 1) Na obszarach zieleni dopuszcza się:
  - a) ścieżki piesze, rowerowe,
  - b) obiekty małej architektury,
  - c) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną.

Obszary zieleni urządzonej (ZP)

- 1) Na obszarach zieleni urządzonej dopuszcza się:
  - a) zieleń w formie zieleni urządzonej,

- b) pojedyncze obiekty uatrakcyjnijające podstawowe zagospodarowanie terenu,
- c) obiekty małej architektury,
- d) infrastrukturę techniczną.

Obszary leśne (ZL)

- 1) Na obszarach leśnych poza użytkowaniem leśnym dopuszcza się:
  - a) lokalizację szlaków turystycznych, ścieżek pieszych i rowerowych, konnych, obiektów małej architektury,
  - b) infrastrukturę techniczną, komunikacyjną i komunalną, nie wymagającą wyłączenia gruntów na cele nieleśne,
  - c) poszukiwanie i rozpoznawanie złóż;
- 2) Zagospodarowanie terenów ma się odbywać zgodnie z przepisami odrębnymi o lasach.

Obszar, na którym rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł o mocy powyżej 100kW, wraz ze strefą ochronną (ES)

Na obszarach, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł o mocy powyżej 100 kW dopuszcza się lokalizację farmy fotowoltaicznej, infrastrukturę techniczną i komunikacyjną.

Tereny infrastruktury technicznej: elektroenergetyka (E), gazociąg (G), wodociągi (W), kanalizacja (K), telekomunikacja (T), ciepłownictwo (C)

Na terenach infrastruktury technicznej dopuszcza się lokalizację obiektów, urządzeń i budowli służących do:

- zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę,
- odprowadzania i oczyszczania ścieków,
- zaopatrzenia ludności w energię elektryczną,
- zaopatrzenie ludności w gaz,
- zaopatrzenia ludności w telekomunikację,
- zbiorowego zaopatrzenia ludności w ciepło.

Obszary parkingów (KS)

Na obszarach parkingów dopuszcza się lokalizację obiektów związanych z obsługą pojazdów i podróźnych oraz miejsca postojowe.

Tereny kolejowe (Tk)

Na terenach kolejowych dopuszcza się realizację: infrastruktury i urządzeń związanych z obsługą ruchu kolejowego, obiektów infrastruktury usługowej służącej obsłudze przewozu osób lub rzeczy i ich utrzymania oraz usług służących zapewnieniu potrzeb podróźnych. Tereny kolejowe, zgodnie z Decyzją nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz. Urz.MR.2014.25 z późn. zm), są terenami zamkniętymi.

POZOSTAŁE USTALENIA

1. Z uwagi na skalę, w jakiej został sporządzony rysunek studium dopuszcza się w miejscowych planach korygowanie do 10 m ostatecznych przebiegów linii rozgraniczających pomiędzy terenami o różnym przeznaczeniu i różnych zasadach zagospodarowania, w zależności od zaistniałych uwarunkowań i potrzeb, których nie można było przewidzieć na etapie sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.
2. Obiekty infrastruktury technicznej zaznaczone na rysunku studium „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” stanowią informacje i doprecyzowanie ich lokalizacji nastąpi na etapie sporządzania planów miejscowych.
3. Wszystkie zmiany przepisów przywołanych w niniejszym studium po uchwaleniu dokumentu, mające wpływ na zagospodarowanie terenu, nie powodują nieważności studium, a sporządzane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego będą uznawały przepisy obowiązujące na dzień uchwalania przedmiotowych planów, co będzie zgodne z niniejszym studium.
4. Dopuszcza się pozostawienie terenów rolnych i leśnych w planach miejscowych mimo wyznaczenia ich w studium pod zabudowę, w szczególności w przypadku nie uzyskania zgody na wyłączenie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.
5. Dopuszcza się pozostawienie w obecnym użytkowaniu terenów w planach miejscowych, w przypadku zmiany przebiegu planowanej drogi ekspresowej S74 w dokumentach wyższych rangą.

TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

1. Tereny zieleni Z.
2. Tereny lasów ZL (za wyjątkiem zabudowy związanej z obsługą gospodarstw leśnych na obszarach leśnych zgodnie z właściwymi planami urządzenia lasów).
3. Ponadto na pozostałych terenach zabudowa powinna się znajdować w odległości zgodnie z przepisami odrębnymi.

OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Obszary przestrzeni publicznej w myśl art. 2 ust. 6 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 ze zm.) to obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjające w nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne. W granicach gminy Gorzyce wyznaczone zostały obszary przestrzeni publicznej, które obejmują:

- tereny placu handlowego,
- tereny dawnej bazy ZGK oraz tereny przy ul. Porucznika Sarny,
- tereny przy ul. Edukacji Narodowej pomiędzy ul. 3 Maja i ul. Metalowców,
- tereny przy ul. Edukacji Narodowej pomiędzy ul. Metalowców a ul. 11 Listopada.

Za obszary o znaczeniu publicznym uznaje się tereny: dróg publicznych, tereny obiektów administracji, obiekty usług oświaty, usług zdrowia, ośrodki kultury, rynek, tereny zieleni urządzonej, sportu i rekreacji oraz cmentarze.

Należy dążyć do utworzenia przestrzeni o charakterze centro twórczym w ramach poszczególnych dzielnic/osiedli, których zadaniem będzie stworzenie płaszczyzny integracji społecznej mieszkańców. Obszary te winny być kreowane wokół usług publicznych oraz terenów sportowych i rekreacyjnych. W kreowaniu przestrzeni publicznych należy pamiętać, aby były dostępne dla osób niepełnosprawnych. Wskazane jest dążenie do uporządkowania i podniesienia standardu terenów publicznych, w szczególności: parków, zieleńców oraz zieleni towarzyszącej usługom publicznym tak aby cechowała je jak największa wartość estetyczna.

2. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK

OBSZARY I OBIEKTY OBJĘTE PRAWNYMI FORMAMI OCHRONY PRZYRODY

Na terenie gminy Gorzyce występują następujące formy ochrony:

- pomniki przyrody,
- obszar NATURA2000: Dolina Dolnego Sanu PLH 180020, Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH 180049.

W stosunku do wyżej wymienionych form ochrony przyrody obowiązują ustalenia zawarte w wymienionych poniżej aktach prawnych, które będąc dokumentami nadrzędnymi w stosunku do Studium, wyznaczają podstawowe kierunki ochrony środowiska i przyrody na terenie gminy Gorzyce i winna być uwzględniana w aktach prawa miejscowego i decyzjach administracyjnych.

Dla pomników przyrody ożywionej wprowadza się następujące zasady ochrony:

- zakaz wycinania, niszczenia lub uszkodzenia drzew,
- zakaz uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby,
- zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu,
- zakaz zaśmiecania obiektu i terenu wokół niego,
- zakaz zmiany sposobu użytkowania ziemi,
- zakaz wydobywania kruszyw,
- zakaz dokonywania zmian w stosunkach wodnych mogących mieć wpływ na stan zdrowotny drzew,
- w zasięgu rzutu korony drzewa zakaz wznoszenia budowli lub rozbudowy obiektów budowlanych, urządzeń lub instalacji a także prowadzenia prac ziemnych,
- zakaz umieszczania tablic reklamowych.

W granicy gminy Gorzyce znajdują się fragmenty obszaru **NATURA2000 Dolina Dolnego Sanu PLH 180020**, oraz **NATURA2000 Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH 180049**. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, ze zm.), ochrona zasobów przyrodniczych na obszarach Natura 2000 opiera się przede wszystkim na ograniczaniu działań mogących w znaczący sposób pogorszyć właściwy stan ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000. Zgodnie z zapisami ww. ustawy zabrania się podejmowania działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony danego obszaru Natura 2000, niezależnie od ich położenia względem obszaru. Nie oznacza to jednak, że na obszarach Natura 2000 nie można realizować żadnych przedsięwzięć – zabronione są jedynie działania mające znaczący negatywny wpływ na cele ochrony obszaru. Ponadto w szczególnych przypadkach (zgodnie z art. 34 ww. ustawy) istnieje możliwość realizacji działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na obszary Natura 2000, jeżeli działania te wynikają z przesłanek nadrzędnego interesu publicznego, udokumentowany zostanie brak rozwiązań alternatywnych oraz zapewni się wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000.

Obszary chronione, występujące na terenie gminy, obejmują swym zasięgiem cenne ekosystemy leśne o znaczeniu ponadlokalnym.

W celu ochrony ekosystemów leśnych proponuje się:

- ochronę naturalnej różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych,
- wspomaganie naturalnych procesów regeneracyjnych w obszarach leśnych,
- powstrzymanie procesów degradacji stosunków wodnych w lasach,
- dążenie do sukcesywnej przebudowy struktury gatunkowej zadrzewień, stosownie do warunków siedliskowych i presji antropogenicznej,
- przy zalesianiu nowych terenów należy uwzględnić miejscowe uwarunkowania siedliskowe,
- zalesienia najsłabszych gleb,
- utrzymanie mozaiki siedlisk leśnych z terenami otwartymi.

W celu ochrony ekosystemów nieleśnych, flory i fauny proponuje się:

- zapewnienie trwałej ochrony najcenniejszych fragmentów ekosystemów nieleśnych z rzadkimi i zagrożonymi populacjami gatunków roślin i zwierząt,
- zachowanie naturalnych cech siedliskowych,
- stosowanie zieleni tylko rodzimych gatunków roślin,
- ochrona szaty roślinnej łąk i polan śródleśnych,
- na terenach podmokłych należy zachować naturalne cechy siedlisk.

ZASOBY WODNE

Zachowuje się istniejące ciek i urządzenia melioracji wodnych oraz dopuszcza się wykonywanie wszelkich robót konserwacyjnych oraz regulacyjnych związanych z utrzymaniem cieków zgodnie z obowiązkami administratorów wód. Zabrania się przerywania ciągłości istniejących cieków i urządzeń melioracji wodnych, szczególnie w rejonie skrzyżowań z infrastrukturą drogową.

Ponadto w odniesieniu do urządzeń melioracji wodnych:

- zabrania się niszczenia i uszkodzania urządzeń melioracji wodnych,
- dopuszcza się ich modernizację i rozbudowę w zależności od potrzeb,
- zaleca się systematyczne działania w zakresie konserwacji i odmulania melioracji szczegółowych,
- zabrania się grodzenia nieruchomości przyległych do wód publicznych w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegowej ciek, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- zabrania się zalesiania terenu w odległości co najmniej 3 m (z obu stron) od linii brzegowej rowów melioracyjnych i cieków wodnych,

- zaleca się zachowanie i ochronę przed zasypywaniem i zanieczyszczeniem śródpolnych i śródleśnych oczek wodnych,
- zaleca się utrzymanie istniejących użytków zielonych, zadrzewień i zakrzewień wzdłuż cieków wodnych na terenach sąsiadujących z terenami rolnymi.

KRAJOBRAZ KULTUROWY

W celu ochrony krajobrazu kulturowego proponuje się:

- przeciwdziałanie degradacji krajobrazu kulturowego poprzez właściwą lokalizację nowych obiektów i zespołów urbanistycznych,
- kształtowanie regionalnego wyrazu architektonicznego osadnictwa,
- odtworzenie i eksponowanie w układach ruralistycznych historycznych dominant architektonicznych i osi widokowych,
- dbałość o zachowanie powiązań widokowych, panoram i dominant wartościowych obiektów i zespołów z krajobrazem,
- porządkowanie przestrzeni w sposób prowadzący do eksponowania obiektów zabytkowych w krajobrazie kulturowym,
- staranne wpisanie nowej zabudowy w krajobraz kulturowy oraz jej realizacja w nawiązaniu do zasad kształtowania obiektów o tradycyjnych, lokalnych formach.

OCHRONA PRZED HAŁASEM

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 519 ze zm.) jako hałas przyjmuje się dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Do głównych źródeł hałasu należą komunikacja oraz obiekty usługowe i przemysłowe. W ramach ochrony przed hałasem należy:

- zapewnić jak najlepszy standard akustyczny środowiska zgodnie z przepisami odrębnymi,
- lokalizować nową zabudowę w odpowiedniej odległości od drogi krajowej, zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku,
- stosować pasy zieleni izolacyjnej wzdłuż istniejących oraz planowanych dróg, sąsiadujących z terenami zabudowy mieszkaniowej,
- w przypadku lokalizacji uciążliwych funkcji produkcyjnych lub usługowych stosować zieleń izolacyjną,
- przez wzgląd na możliwy hałas od linii wysokiego napięcia (tzw. zjawisko ulotu) przestrzegać stref technicznych.

OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM

Zgodnie z ustawą z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 519 ze zm.) ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

W celu ochrony przed promieniowaniem należy:

- przy lokalizacji instalacji emitujących pole elektromagnetyczne zadbać, aby poziom pól był zgodny z przepisami odrębnymi,
- wprowadzić na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego strefy ochronne od istniejących napowietrznych linii elektroenergetycznych, w których będą obowiązywały ograniczenia w zagospodarowaniu terenu.

3. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Obszary i obiekty środowiska kulturowego ujęte w rejestrze zabytków oraz pozostałe obiekty o walorach kulturowych przedstawiono w pkt 7.

1. Dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków - należy dążyć do pełnej rewaloryzacji i odtworzenia obiektów wpisanych do rejestru zabytków, obejmując ochroną także ich otoczenie. Wszelkie działania podejmowane przy zabytkach wymagają realizacji zgodnie z przepisami odrębnymi odnoszącymi się do ochrony zabytków.
2. W odniesieniu do budynków wpisanych do rejestru zabytków oraz znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków proponuje się:
  - a) zachowanie historycznej formy (bryła, kształt i geometria) z zastosowaniem tradycyjnych materiałów budowlanych,
  - b) nowa zabudowa realizowana w sąsiedztwie obiektów chronionych nie powinna naruszać ich zabytkowych walorów,
  - c) odtwarzanie i ochronę detali architektonicznych,
  - d) utrzymanie bądź odtwarzanie w historycznym kształcie oryginalnej stolarki okiennej i drzwiowej,

- e) w przypadku konieczności przebicia nowych otworów należy je zharmonizować z zabytkową elewacją budynku,
  - f) stosowanie kolorystyki i materiałów nawiązujących do tradycyjnych lokalnych rozwiązań.
3. Na terenie gminy zlokalizowane są stanowiska archeologiczne, na obszarze których realizację prac ziemnych należy wykonywać zgodnie z przepisami odrębnymi.
4. Dla obiektów znajdujących się w strefach ochrony konserwatorskiej obowiązują ustalenia określone dla tych stref.
5. W strefie ochrony konserwatorskiej, wyznaczonej wokół budynku dawnej plebani w Gorzycach, obowiązują następujące zasady:
- a) zachowanie historycznego rozplanowania,
  - b) dachy budynków powinny nawiązywać do historycznych rozwiązań,
  - c) materiały zewnętrzne budynków oraz ich kolorystyka powinny nawiązywać do historycznych rozwiązań.
6. W celu zachowania wartości historyczno-kulturowych, proponuje się:
- a) objąć ochroną obiekty wpisane do rejestru zabytków,
  - b) zachowanie naturalnego otoczenia obiektów zabytkowych, rewaloryzacja obiektów zabytkowych, właściwe ich zagospodarowanie i wykorzystanie,
  - c) wyszukanie i wyeksponowanie ciekawych przyrodniczo, kulturowo i historycznie miejsc oraz punktów widokowych, a także włączenie ich w ciągi rekreacyjno-turystyczne,
  - d) wprowadzanie form architektonicznych harmonizujących z krajobrazem kulturowym gminy.
7. Szczegółowe granice i zasady zagospodarowania w strefach ochrony konserwatorskiej powinny być określone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem obowiązujących przepisów odrębnych oraz ogólnych zasad konserwatorskich.
8. Na terenie gminy Gorzyce nie ustanowiono parku kulturowego. Żaden z obiektów zabytkowych zlokalizowanych na terenie gminy Gorzyce nie został uznany za pomnik historii.

4. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

ROZWÓJ SYSTEMÓW KOMUNIKACJI

W Studium wyznaczano: drogę krajową klasy głównej, drogę wojewódzką klasy głównej, drogi powiatowe klasy zbiorczej oraz ważniejsze drogi gminne klasy lokalnej. Ponadto wyznaczono przebieg planowanej budowy drogi ekspresowej S74, relacji Piotrków Trybunalski – Nisko. Na etapie realizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy wyznaczyć dodatkowe drogi klasy lokalnej i dojazdowej zapewniające dojazd do terenów przeznaczonych pod zainwestowanie. W celu usprawnienia komunikacji na terenie gminy, modernizacji wymagają drogi wszystkich kategorii.

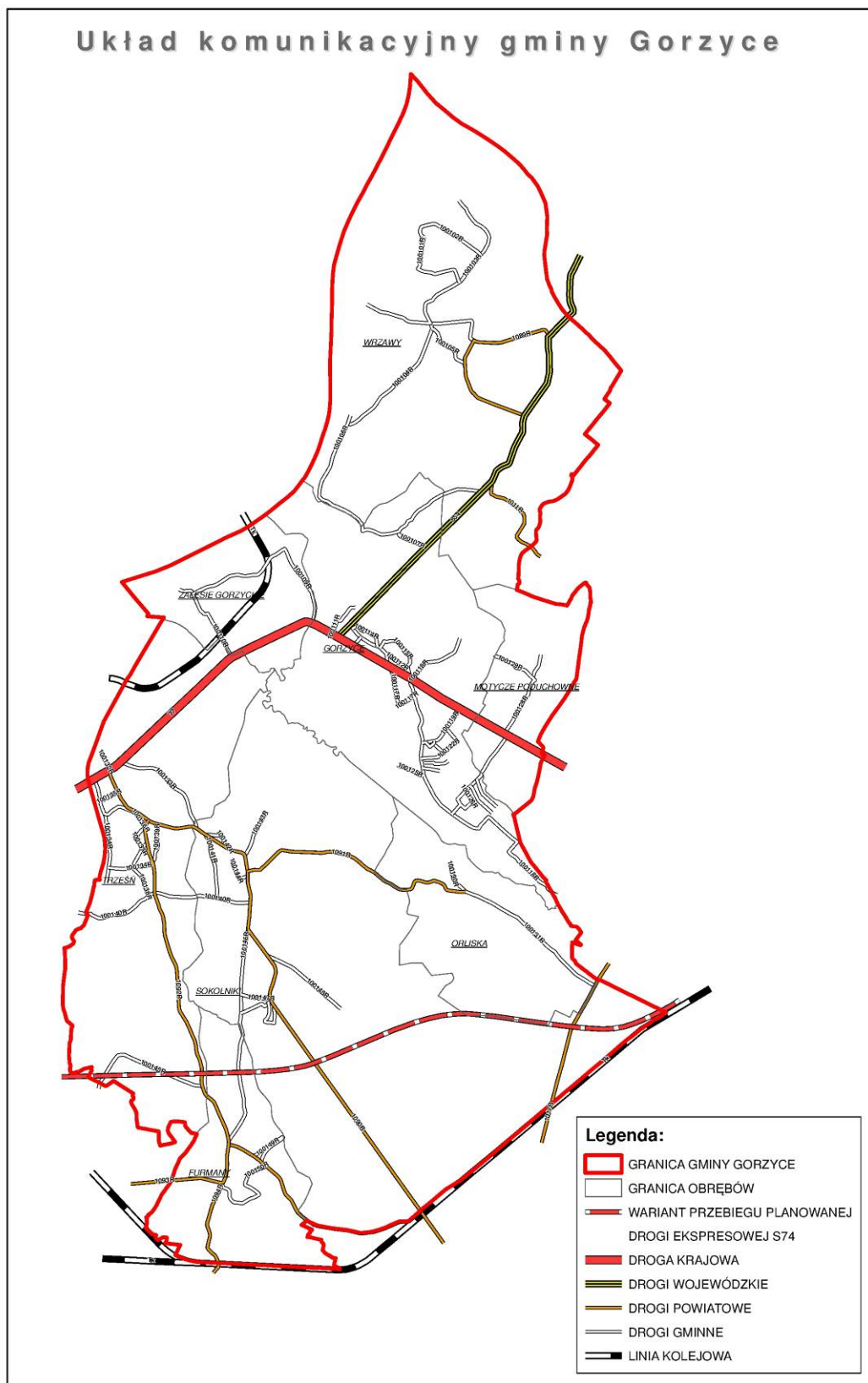
Główny układ komunikacyjny stanowią: droga krajowa nr 77, droga wojewódzka nr 854, oraz drogi powiatowe, które obsługują gminę Gorzyce.

Zachowuje się dotychczasowe klasy techniczne dróg powiatowych i gminnych. Zaleca się modernizację do parametrów technicznych zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa, minimalna szerokości w liniach rozgraniczających drogi klasy głównej 25 m, drogi klasy zbiorczej 20 m, drogi klasy lokalnej 12 m. Na terenach zabudowanych drogi powinny posiadać co najmniej jednostronny chodnik i ścieżkę rowerową. Należy ograniczyć realizację nowych zjazdów z dróg klasy zbiorczej na działki budowlane. Obiekty budowlane należy lokalizować zgodnie z przepisami odrębnymi. Dopuszcza się prowadzenie infrastruktury technicznej w liniach rozgraniczających, na warunkach określonych w przepisach odrębnych. Za zgodne z ustaleniami Studium uznaje się zmianę przebiegu dróg oraz wprowadzenie nieoznaczonych na rysunku Studium dróg publicznych klasy lokalnej i dojazdowej oraz dróg wewnętrznych.

W ramach rozwoju turystyki na terenie gminy dopuszcza się budowę i rozbudowę szlaków turystycznych i konnych, a także ścieżek pieszych i rowerowych.

W przypadku braku technicznej możliwości realizacji pasów zieleni ochronnej oraz ekranów, zabudowę należy odsunąć do odległości, gdzie uciążliwości powodowane przez ruch samochodowy zostaną ograniczone do wartości określonych przepisami odrębnymi.

Układ komunikacyjny gminy Gorzyce

Ryc. 30. Układ komunikacyjny gminy Gorzyce

Źródło: opracowanie własne

Wytyczne do kształtowania obsługi w zakresie parkowania pojazdów

Ustala się realizację minimalnej liczby miejsc parkingowych w obrębie nieruchomości, którą mają obsługiwać, zgodnie z parametrami zawartymi w poniższej tabeli. Dodatkowo zaleca się dalszą rozbudowę parkingów oraz realizację ogólnodostępnych parkingów, w miejscach zgrupowań obiektów użyteczności publicznej i usług. Dopuszcza się ustalanie miejsc postojowych w pasach drogowych pod warunkiem, że nie będą stanowiły zagrożenia i utrudnienia dla ruchu kołowego, pieszego i rowerowego.

Aby zapewnić obsługę mieszkańców miejsca postojowe powinny być realizowane w ilości:

minimum 1,5 miejsca postojowego na 1 lokal mieszkalny	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa, zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna
2 miejsca postojowe na 50 m ² powierzchni użytkowej budynku oraz dodatkowo minimum 2 miejsca na 10 zatrudnionych	usługi nieuciążliwe,
10-15 miejsc postojowych na 1000 m ² powierzchni użytkowej budynku	składy, magazyny
1 miejsce postojowych na 20 m ² powierzchni użytkowej budynku oraz dodatkowo minimum 2 miejsca na 10 zatrudnionych	ośrodki zdrowia, obiekty handlowe
3-10 miejsc postojowych na jeden obiekt	biblioteki, kluby, domy kultury, stacje paliw
10-30 miejsc postojowych na jeden obiekt	kościół, cmentarze
2 miejsca postojowych na każdych 50 m ² oraz dodatkowo minimum 2 miejsca na 10 zatrudnionych	przemysł i rzemiosło
3 miejsca postojowe na każde 10 miejsc konsumpcyjnych,	obiekty gastronomiczne
1,5 miejsca postojowego na jedno stanowisko obsługi pojazdów	stacje obsługi pojazdów
0,8 miejsca postojowego na pokój gościnny	usługi hotelarskie
5-10 miejsc postojowych na jeden obiekt oraz dodatkowo minimum 2 miejsca na 5 zatrudnionych	szkoły i przedszkola
5-10 miejsc postojowych na jeden obiekt oraz minimum 2 miejsca na 5 zatrudnionych	internaty

Na etapie realizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy wskazać miejsca dla osób niepełnosprawnych zgodnie z przepisami odrębnymi o drogach publicznych.

Komunikacja kolejowa

Nie prognozuje się wzrostu znaczenia komunikacji kolejowej, zarówno pasażerskiej, jak i towarowej dla obszaru gminy na liniach Łódź Kaliska – Dębica i Dębica – Rozwadów. W związku z powyższym nie przewiduje się uruchomienia przystanku kolejowego w Zalesiu Gorzyckim. Obsługa w dalszym ciągu odbywać się będzie ze stacji osobowo – towarowych w Sandomierzu i Grębowie.

Komunikacja rowerowa i szlaki turystyczne

Na terenie gminy Gorzyce należy prowadzić i wytyczać sieci szlaków rowerowych i turystycznych przez tereny atrakcyjne pod względem krajobrazowym i turystycznym. Trasy komunikacyjne należy wykonywać tak, aby mogły służyć do uprawiania różnych form aktywności ruchowej (m.in. bieganie, wędrowki piesze, rower, nordic walking). Zaleca się sukcesywne powiększanie bazy szlaków turystycznych i rozwój infrastruktury turystycznej.

Trasy rowerowe, ze względu na bezpieczeństwo, powinny być oddzielone od ruchu samochodowego.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Dopuszcza się realizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej m. in.: sieci kanalizacyjnej, wodociągów, gazociągów, ciepłowniczej, odwodnienia, linii energetycznych, urządzeń melioracji, rowów, itd. na wszystkich terenach, w zależności od zaistniałych potrzeb i zgodnie z przepisami odrębnymi. Dla nowych terenów przeznaczonych na cele zabudowy wskazane jest uzbrojenie terenu przed wprowadzeniem zabudowy. Dopuszcza się prowadzenie infrastruktury technicznej w liniach rozgraniczających dróg na warunkach określonych w przepisach odrębnych.

W zakresie **gospodarki wodnej** przyjmuje się następujące kierunki:

- przewiduje się budowę nowej oraz utrzymanie i modernizację istniejącej sieci wodociągowej,
- na warunkach określonych w przepisach odrębnych i szczególnych dopuszcza się zaopatrzenie w wodę ze studni indywidualnych na potrzeby upraw oraz na obszarach usytuowanych poza aktualnym zasięgiem wodociągów zbiorowych,
- dopuszcza się możliwość zmiany źródeł i kierunków zasilania poszczególnych obrębów, poprzez budowę zbiorników wodociągowych mających za zadanie

rezerwowanie wody na wypadek remontu lub sytuacji awaryjnych oraz zbiorników przeciwpożarowych.

W zakresie **gospodarki ściekowej** przyjmuje się następujące kierunki:

- przewiduje się budowę nowej oraz utrzymanie i modernizację istniejącej sieci kanalizacyjnej,
- należy dążyć do objęcia zbiorczą siecią kanalizacji sanitarnej wszystkich gospodarstw domowych z odprowadzeniem do oczyszczalni (siecią kanalizacji sanitarnej powinny być objęte obszary, na których uzasadniona ekonomicznie jest budowa sieci),
- odprowadzanie ścieków może być realizowane do indywidualnych lub grupowych zbiorników bezodpływowych bądź do przydomowych oczyszczalni ścieków do czasu realizacji odpowiedniego systemu kanalizacji, na warunkach określonych w przepisach szczególnych i odrębnych,
- w granicach obszaru aglomeracji Gorzyce zakazuje się lokalizacji przydomowych oczyszczalni ścieków,
- dopuszcza się docelowe odprowadzenie ścieków do przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych, bezodpływowych zbiorników (szamb), tylko na obszarach, które z uzasadnionych ekonomicznie względów nie zostaną przewidziane do objęcia zbiorczą kanalizacją sanitarną,
- odprowadzanie wód opadowych powinno odbywać się na zasadach określonych w przepisach szczególnych i odrębnych,
- nie dopuszcza się odprowadzania wód opadowych na nawierzchnie utwardzone ciągów komunikacyjnych,
- kanalizacja sanitarna i deszczowa musi być prowadzona rozdzielnie,
- ścieki gospodarcze powstałe na skutek działalności rolniczej muszą być przetrzymywane w szczelnych pojemnikach na gnojownice, a obornik na płytach obornikowych,
- zakazuje się wprowadzania do ziemi ścieków przemysłowych, z odstępstwem w przypadku wykazania, iż nie spowodują one pogorszenia stanu chemicznego obszaru żadnej jednolitej części wód powierzchniowych.

W zakresie zaopatrzenia w **energię elektryczną** przyjmuje się następujące kierunki:

- zaopatrzenie w energię elektryczną będzie odbywać się z istniejącego systemu energetycznego za pośrednictwem istniejących stacji transformatorowych,
- dopuszcza się budowę nowych, modernizację i przebudowę istniejących sieci i dostosowanie ich do potrzeb mieszkańców gminy,

- na terenie gminy planowane są następujące zamierzenia inwestycyjne w zakresie sieci 110 kV:
  - * modernizacja linii elektroenergetycznej 110 kV relacji Chmielów – Olendry,
  - * modernizacja linii elektroenergetycznej 110 kV relacji Stalowa Wola – Sandomierz,
  - * modernizacja linii elektroenergetycznej 110 kV relacji Gorzyce – Ożarów Miasto,
- zakłada się lokalizację nowych stacji transformatorowych, w ilości wynikającej z każdorazowego zapotrzebowania,
- w razie konieczności dopuszcza się wydzielenie odrębnych działek, przeznaczonych dla realizacji stacji transformatorowych obsługujących tereny przeznaczone pod zainwestowanie,
- dla istniejących i nowopowstałych napowietrznych linii elektroenergetycznych nakazuje się wyznaczyć strefy techniczne o szerokości:
  - * dla dwutorowej linii 110 kV – 40 m (po 20 m w obie strony od osi linii),
  - * dla jednotorowej linii 110 kV – 30 m (po 15 m w obie strony od osi linii),
  - * dla linii 15 kV – 15 m (po 7,5 m w obie strony od osi linii),
- wyklucza się z zadrzewienia obszary pod liniami elektroenergetycznymi w pasach:
  - * dla linii 110 kV – 20 m (po 10 m w obie strony od osi linii),
  - * dla linii SN – 11 m (po 5,5 m w obie strony od osi linii),
  - * w pasach przeznaczonych dla infrastruktury technicznej.

W zakresie zaopatrzenia w **energię ciepłą** przyjmuje się następujące kierunki:

- zaopatrzenie w energię ciepłą z grupowych źródeł ciepła lub z kotłowni indywidualnych,
- na obszarach gęsto zainwestowanych oraz dla zespołów obiektów pełniących funkcje publiczne, zaleca się przyłączenie do sieci ciepłowniczej, bądź realizację kotłowni zbiorowych stosujących rozwiązania i technologie proekologiczne,
- zaleca się modernizację istniejących ciepłowni węglowych,
- zaleca się stosowanie ekologicznych źródeł energii cieplnej (takich jak: gaz przewodowy lub butlowy, olej opałowy, energia elektryczna, biomasa lub alternatywne źródła energii odnawialnej).

W zakresie zaopatrzenia w **gaz** przyjmuje się następujące kierunki:

- zakłada się zaopatrzenie w gaz z sieci gazowej,
- do czasu realizacji sieci gazowej zakłada się korzystanie z gazu na dotychczasowych zasadach (gaz propan – butan dystrybuowany w butlach),

- dopuszcza się budowę nowych, modernizację i przebudowę istniejących sieci gazowych i dostosowanie ich do potrzeb mieszkańców gminy,
- sieć gazową należy lokalizować w liniach rozgraniczających dróg zgodnie z przepisami odrębnymi,
- dla istniejących i nowopowstałych sieci gazowych nakazuje się wyznaczyć strefy kontrolowane zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 listopada 1995 roku w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (Dz. U. z 2013 poz.640 ze zm.).
- dla stacji redukcyjnej gazu należy wyznaczyć strefę zgodnie z Normą Zakładową ZN-G-4111.

W zakresie **telekomunikacji i sieci teleinformatycznych** przyjmuje się następujące kierunki:

- rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej należy prowadzić w oparciu o ustawę z dnia 16 lipca 2004 roku Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2014 poz.243 ze zm.),
- zaleca się rozwój usług i sieci telekomunikacyjnych w zakresie urządzeń sieci przewodowej oraz bezprzewodowej.
- zaleca się budowę linii światłowodowych.
- ustalone w Studium zakazy i ograniczenia nie dotyczą inwestycji celu publicznego w zakresie łączności, dla lokalizacji których zastosowanie mają przepisy ustawy z dnia 7 maja 2010r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (Dz. U z 2010r. nr 106, poz. 675).

W zakresie **gospodarki odpadami** przyjmuje się następujące kierunki:

- gospodarkę odpadami należy prowadzić w oparciu o ustawę z dnia 14 grudnia 2012 o odpadach (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1987) ,
- punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych powinny być łatwo dostępne dla wszystkich mieszkańców gminy,
- należy dążyć do podniesienia świadomości społecznej mieszkańców w ramach edukacji ekologicznej, w szczególności w zakresie minimalizacji wytwarzania odpadów oraz ich selektywnej zbiórki.

5. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

1. Budowa nowych i modernizacja istniejących dróg gminnych.
2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej.
3. Remont i przebudowa obiektów, będących we władaniu gminy.
4. Dopuszcza się realizację innych zadań, w zależności od potrzeb gminy.

6. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW O KTÓRYCH MOWA W UST 48 UST. 1

1. W zakresie infrastruktury technicznej:
  - 1) budowa ropociągu z m. Brody (Ukraina) do proj. rafinerii w miejscowości Jeziorko (gmina Grębów), a następnie do ropociągu „Przyjaźń”;
  - 2) budowa GPZ-tu „Gorzyce” i linii 110 kV do zasilania stacji;
  - 3) modernizacja gazociągu wysokiego ciśnienia 0300/250, relacji Jarosław – Rozwadów – granica województwa – Sandomierz;
  - 4) budowa zbiorników „małej retencji”: „Przybyłów” i „Gorzyce”;
  - 5) budowa i modernizacja wałów przeciwpowodziowych wzdłuż rzeki Wisły, Sanu i Trześniówki;
  - 6) regulacja rzek i potoków.
2. W zakresie komunikacji:
  - 1) budowa drogi ekspresowej S74, relacji Piotrków Trybunalski – Nisko;
  - 2) modernizacja drogi krajowej;
  - 3) modernizacja drogi wojewódzkiej.

7. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY PRZESTRZENIE PUBLICZNEJ

Na terenie gminy Gorzyce wyznacza się obszary przestrzeni publicznej. Są to:

- teren placu handlowego,
- tereny dawnej bazy ZGK oraz tereny przy ul. Porucznika Sarny,
- tereny przy ul. Edukacji Narodowej pomiędzy ul. 3 Maja i ul. Metalowców,
- tereny przy ul. Edukacji Narodowej pomiędzy ul. Metalowców a ul. 11 Listopada.

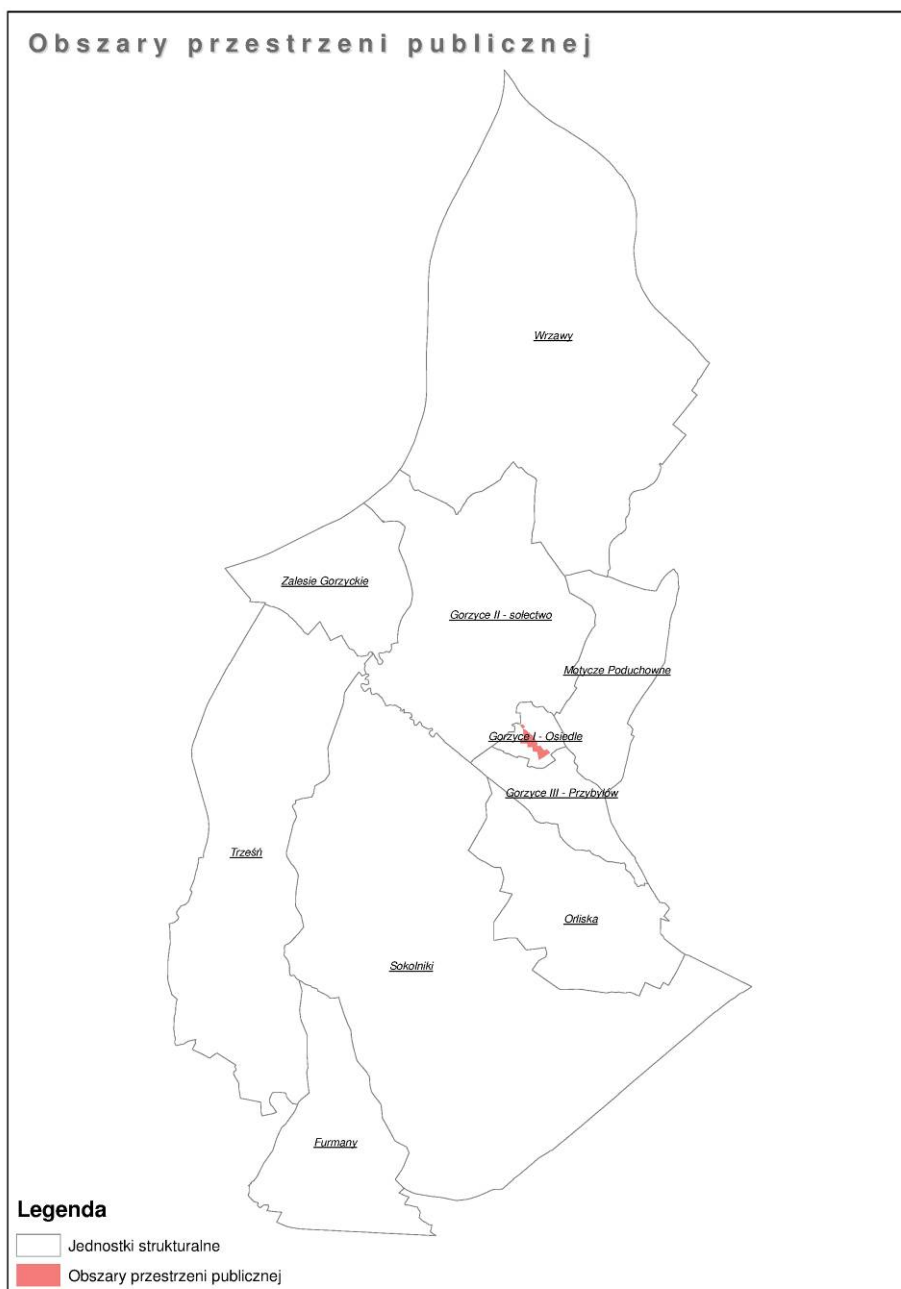
Dla obszarów przestrzeni publicznej istnieje obowiązek sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Dla części obszarów przestrzeni publicznej obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego przyjęte:

- Uchwałą Nr XXVII/145/12 Rady Gminy Gorzyce z dnia 30 sierpnia 2012 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu Niwka-Żabieniec i Centrum w Gorzycach,
- Uchwałą Nr XV/84/03 Rady Gminy w Gorzycach z dnia 29 grudnia 2003 r. w sprawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze gminy Gorzyce.

W związku z obowiązkiem sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów przestrzeni publicznej, w przypadku przystąpienia do sporządzenia planu miejscowego, obejmującego przestrzeń publiczną wyznaczoną na terenie gminy, granicą opracowania należy objąć cały obszar przestrzeni publicznej wyznaczony w niniejszym „Studium...”.

W Studium wyznaczono obszar usług handlu wielkopowierzchniowego, dla którego istnieje obowiązek sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Dla powyższego obszaru obowiązuje plan miejscowy przyjęty uchwałą Nr XXVII/145/12 Rady Gminy Gorzyce z dnia 30 sierpnia 2012 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu Niwka-Żabieniec i Centrum w Gorzycach.

W Studium nie wyznacza się obszarów wymagających scaleń i podziałów nieruchomości.

Ryc. 31. Obszary przestrzeni publicznej w Gorzycach.
Źródło: opracowanie własne

8. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

Zgodnie z Wieloletnim programem opracowywania planów, zawartym w Ocenie aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzyce oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na terenie Gminy Gorzyce, przyjętym Uchwałą Nr XII/64/15 Rady Gminy Gorzyce z dnia 9 września 2015 r., na terenie gminy wskazano obszary oraz kolejność sporządzania planów miejscowych na terenie gminy Gorzyce:

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w rejonie cmentarza parafialnego w Trześni,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenów objętych III zmianą MPO z 1997 r.,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenów, położonych po południowo-wschodniej stronie obszaru objętego mpzp Nr 1/12/2006 o nazwie: „Obszar Wielofunkcyjny – Gorzyce i Motycze Poduchowne”,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów „Sokolniki II Sokolniki III” – po wcześniejszej zmianie Studium,
- zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze gminy Gorzyce, uchwalonym uchwałą Nr XV/84/03 Rady Gminy w Gorzycach z dnia 29 grudnia 2003 r. – po wpłynięciu minimalnej ilości wniosków o zmianę w liczbie 7.

9. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Na terenie gminy Gorzyce, ze względu na sprzyjające warunki do rozwoju gospodarki rolnej, rolnictwo jest dość dobrze rozwinięte.

Na terenie gminy Gorzyce należy dążyć do zachowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w szczególności na obszarach najlepszych gleb (I-III klasy), położonych w północnej i zachodniej części. Użytki rolne są wartościową rolniczą przestrzenią produkcyjną i cennym zasobem środowiska.

Mając na uwadze racjonalne wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz dążenie do podniesienia opłacalności produkcji rolnej, ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej powinna polegać na:

- ograniczeniu przeznaczenia terenów na cele nierolnicze,
- zapobieganiu procesów degradacji i dewastacji gruntów oraz szkodom w produkcji rolnej powstającym wskutek działalności nierolniczej,
- rekultywacji i zagospodarowania gruntów na cele rolnicze,
- przeznaczanie na cele nierolnicze nieużytków, a w przypadku ich braku gruntów o najniższych klasach bonitacyjnych,
- ograniczeniu nawożenia gruntów, zachowania niezadrzewionych łąk i pastwisk, szczególnie na terenach podmokłych,
- ochronie systemów drenarskich,
- utrzymaniu się zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, jako elementy lokalnego układu powiązań ekologicznych, na obszarach gruntów ornych oraz wzdłuż cieków powierzchniowych, przepływających przez tereny rolnicze, należy zachować i wprowadzać zadrzewienia i zakrzewienia w formie kęp lub pasów ograniczających napływ miogenów, a także mających funkcję wiatrochronną
- prowadzeniu gospodarki rolnej w sposób racjonalny, zapewniający przestrzeń rolniczą odporną na zmienne warunki rozwoju gminy,
- zwiększeniu areалу sadów oraz upraw owocowo-warzywnych i intensyfikację upraw w kierunku rozwoju gospodarki warzywno-sadowniczej i ogrodnictwa.

W ramach obszarów rolniczych dopuszcza się realizację:

- zabudowy zagrodowej oraz obiektów i urządzeń służących obsłudze działów specjalnej produkcji rolnej,
- zabudowę agroturystyczną,
- infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
- poszukiwanie i rozpoznawanie złóż.

LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Na terenach lasów będących własnością Skarbu Państwa gospodarkę leśną należy prowadzić w oparciu o plany zarządzania lasu dostosowane do poszczególnych warunków siedliskowych. W przypadku lasów nie będących własnością Skarbu Państwa działalność gospodarczą regulują uproszczone plany zarządzania lasów i inwentaryzacja lasów.

Ponadto, dla lasów ustala się:

- sukcesywne zwiększenia areалу gruntów leśnych (w szczególności zaleca się zalesić tereny przyległe do istniejących kompleksów leśnych i grunty V i VI klasy bonitacyjnej),
  - dążenie do wyrównania granicy rolno-leśnej oraz łączenia izolowanych enklaw leśnych,
  - ograniczenie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.
- Ponadto, dla lasów dopuszcza się:
- budowę szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych i miejsc odpoczynku oraz innych obiektów ułatwiających ruch turystyczny,
  - poszukiwanie i rozpoznawanie złóż,
  - zagospodarowania lasów jako terenu rekreacji, nie kolidującego z zasadami ochrony i nie zagrażającego walorom przyrodniczym lasu,

10. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

Według informacji zawartych na mapach zagrożenia powodziowego przekazanych przez KZGW, na terenie gminy Gorzyce zagrożenie powodziowe dotyczy:

- obszarów Q 10%, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat; są to obszary położone bezpośrednio wzdłuż rzeki: Wisły, Sanu, Trześniówki i Łęgu;
- obszarów Q 1%, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat; są to obszary położone bezpośrednio wzdłuż rzeki: Wisły, Sanu, Trześniówki i Łęgu;
- obszarów Q 0,2%, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat; są to obszary położone bezpośrednio wzdłuż rzeki: Wisły, Sanu, Trześniówki i Łęgu.

Na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” zaznaczono obszary szczególnego zagrożenia powodzią, obejmujące tereny między linią brzegu rzeki: Wisły, Sanu, Trześniówki i Łęgu a ich wałami przeciwpowodziowymi, które są tożsame z zasięgami zalewu wodami Q10%, Q1% i Q0,2%, pokrywającymi się z terenami międzywału.

W przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego (według scenariusza całkowitego zniszczenia wałów powodziowych) prawie cały obszar gminy Gorzyce narażony jest na wystąpienie powodzi. Zagrożenie wystąpienia powodzi nie występuje jedynie w południowej części miejscowości Furmany oraz Sokolniki.

Zagospodarowanie przestrzenne na terenach szczególnego zagrożenia powodują zgodnie z przepisami odrębnymi prawa wodnego.

Na obszarze gminy Gorzyce nie występują obszary osuwania się mas ziemnych.

11. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Na obszarze gminy Gorzyce nie występują obiekty ani obszary, dla których należałoby wyznaczyć w złożu kopalni filar ochronny.

12. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH

Na obszarze gminy Gorzyce nie występują obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne.

13. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENI, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

Rekultywacja i rehabilitacja to działania mające na celu przywrócenie wartości użytkowych i przyrodniczych terenom zdewastowanym i zdegradowanym poprzez działalność człowieka. W przypadku zdegradowanych zabytków architektury i zespołów urbanistycznych zabiegi przywracające im wartość użytkową to rewaloryzacja i rewitalizacja, która dosłownie znaczy: przywrócenie do życia, ożywienie. Celem rewitalizacji jest przede wszystkim znalezienie nowego zastosowania i doprowadzenie do zmiany funkcji obiektów. Rewaloryzacja i rewitalizacja winna zmierzać do rekompozycji zabytkowych układów przestrzennych i naturalnych, poprzez harmonijne kształtowanie panoramy, unikając wysokościowych elementów dysharmonizujących i wprowadzając nowe elementy krajobrazowe podnoszące estetycznie wartości kompozycyjne oraz chroniąc naturalne elementy krajobrazowe.

Rekultywacji wymagają wszystkie wyrobiska pozostałe po eksploatacji surowców naturalnych. Rekultywację należy prowadzić przez podejmowanie działań technicznych i biologicznych zgodnie z ustalonymi wcześniej kierunkami rekultywacji. W przypadku braku takich ustaleń zaleca się prowadzenie rekultywacji w kierunku rekreacyjnym, w którym

poprzez odpowiednie ukształtowanie wyrobiska, jego spągu oraz skarp można uzyskać atrakcyjny teren do prowadzenia czynnego wypoczynku. Alternatywnie lub uzupełniająco może być prowadzona także rekultywacja w kierunku leśnym i leśno-wodnym, czyli wypełnienie wyrobiska wodą i przekształcenie ociosów bocznych w tereny zalesione. Bezwzględnie należy wykonać makroniwelację terenów poeksploatacyjnych polegającą na odpowiednim ukształtowaniu wyrobisk oraz zwałowisk, uregulować stosunki wodne oraz wprowadzić roślinność odtwarzającą warunki biologiczne terenu oraz zabezpieczającą go przed erozją powierzchniową.

Remediacja to poddanie gleby, ziemi i wód gruntowych działaniom mającym na celu usunięcie lub zmniejszenie ilości, kontrolowanie oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się substancji powodujących ryzyko, tak aby teren zanieczyszczony przestał stwarzać zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, z uwzględnieniem obecnego i planowanego w przyszłości sposobu użytkowania terenu. Na terenie gminy Gorzyce nie występują obszary remediacji.

14. OBSZARY ZDEGRADOWANE

W myśl ustawy o rewitalizacji obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym.

Rada Gminy Gorzyce Uchwałą Nr XXIX/180/16 z dnia 27 października 2016 r. wyznaczyła obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na terenie Gminy Gorzyce. Obszary te wyznaczone zostały na podstawie dokumentu "Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Gorzyce".

Obszar zdegradowany na terenie gminy Gorzyce obejmuje sołectwa: Gorzyce I – osiedle, Orliśka, Gorzyce II – sołectwo oraz Sokolniki i Wrzawy. Wyznaczony obszar zdegradowany zajmuje powierzchnię 28,4 km², co stanowi 41,2% ogólnej powierzchni gminy.

Wyznaczony obszar rewitalizacji, składa się z dwóch podobszarów:

- Podobszar I będący częścią jednostki Gorzyce I – osiedle, którego granice przebiegają wzdłuż ulicy Żwirki i Wigury, następnie wzdłuż południowej granicy bloków przy ul. 11 listopada (z wyłączeniem bloków nr 4, 6 i 8), kolejno wzdłuż północnej granicy zabudowań przy ul. Edukacji Narodowej aż do ul. Zakole, przebiegając wzdłuż tej ulicy (z pominięciem bloków nr 4, 6, 8 i 10), po czym przebiega wzdłuż wschodniej granicy Osiedla mijając domki jednorodzinne przy ul. Słonecznej, kolejno biegnie równoległe do ul. Działkowców (po jej południowej granicy) oraz po północno-zachodniej granicy Osiedla Gorzyce;

- Podobszar II stanowiący część jednostki Gorzyce II – sołectwo, którego granice przebiegają wzdłuż ul. Wrzawskiej, następnie wzdłuż ul. Sandomierskiej, kolejno po granicy zabudowanych terenów przy ul. Pańskiej, po czym przebiega w północnym kierunku do Starorzecza (tzw. Stodółka), następnie wzdłuż południowych granic terenów wodnych, ulicą Stawową, po czym zamyka obszar łącząc się z ul. Wrzawską.

W związku z podjęciem uchwały, wyznaczającej obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na terenie gminy Gorzyce, Rada Gminy podjęła uchwałę Nr XXXV/230/17 z dnia 31 marca 2017 w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gorzyce. W dokumencie tym przedstawiono najważniejsze założenia procesu rewitalizacji, tj. wizję wyprowadzenia gminy Gorzyce ze stanu kryzysowego, misję, cele rewitalizacji wraz z kierunkami działań mającymi na celu eliminację lub ograniczenie zidentyfikowanych negatywnych zjawisk i wykorzystanie potencjałów lokalnych. W przyjętym dokumencie, określone zostały potrzeby rewitalizacyjne w poszczególnych strefach, do których zaliczono:

1) Strefa społeczna:

- zapewnienie dostępu do wysokiej jakości podstawowych usług publicznych i ulepszenie oferty kulturalnej,
- przeciwdziałanie bezrobociu długotrwałemu i zwiększanie możliwości legalnego zatrudnienia,
- zapewnianiu udziału w życiu społecznym seniorom oraz osobom niepełnosprawnym;

2) Strefa gospodarcza:

- wspieranie rozwoju przedsiębiorstw i działalności gospodarczych mieszkańców na obszarze rewitalizacji,
- tworzenie warunków do rozwoju strefy gospodarczej na obszarze rewitalizacji;

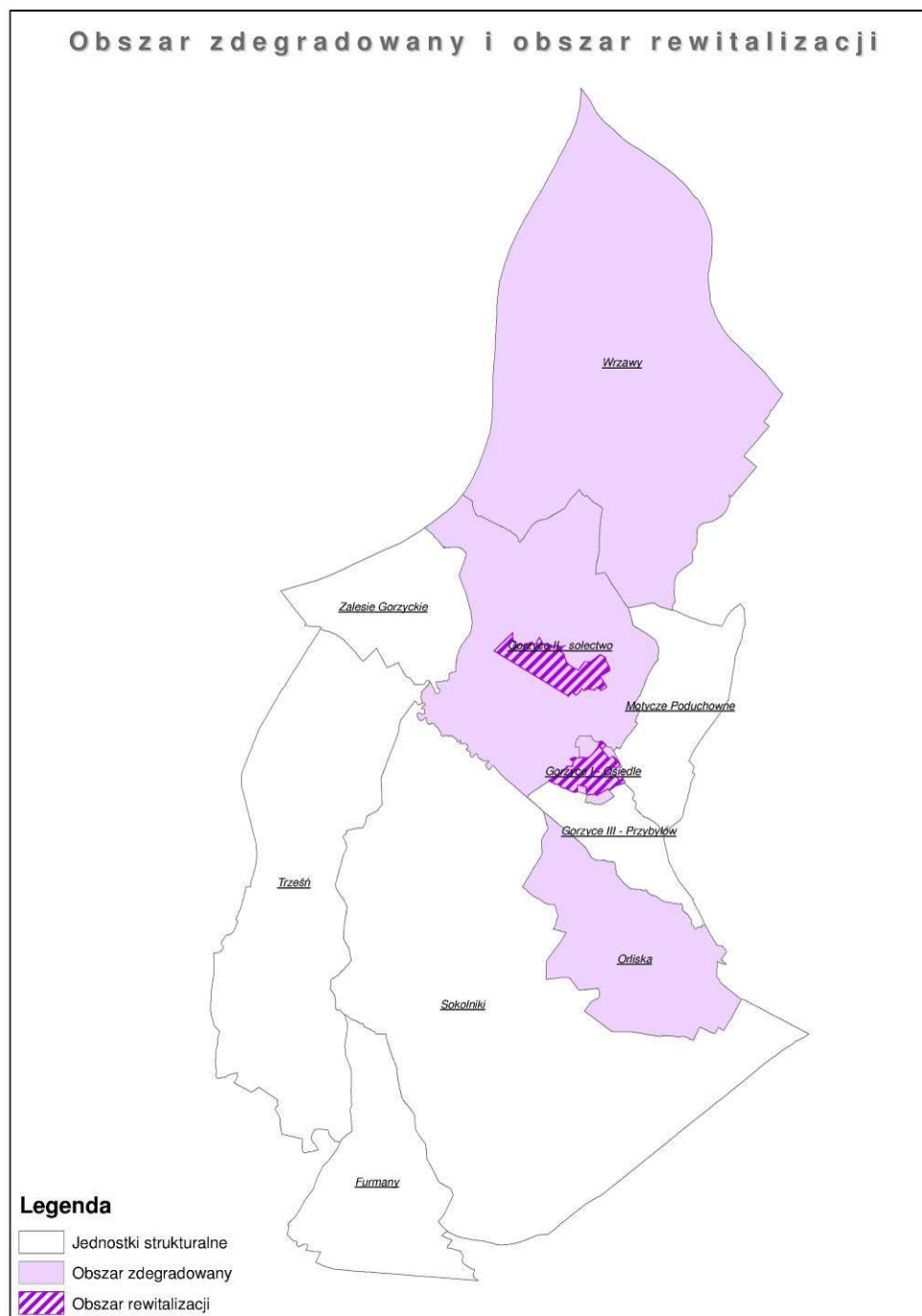
3) Strefa funkcjonalno-przestrzenna:

- połączenie funkcjonalno-przestrzenne osiedlowej części Gorzyc z częścią sołeczką,
- zwiększenie funkcjonalności układów komunikacyjnych z uwzględnieniem preferencji dla ruchu pieszego i rowerowego,
- uporządkowanie oraz stworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych i międzyblokowych sprzyjających aktywności mieszkańców;

4) Strefa techniczna:

- zatrzymanie postępującej degradacji technicznej i/lub poprawa efektywności energetycznej zasobów mieszkaniowych i budynków użyteczności publicznej,

- uporządkowanie i zwiększenie dostępu do podstawowej infrastruktury komunalnej oraz usług dla mieszkańców;
- 5) Strefa środowiskowa:
- zwiększenie terenów zieleni urządzonej służących wypoczynkowi i rekreacji mieszkańców.

Ryc. 32. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w Gorzycach.

Źródło: opracowanie własne

15. TERENY ZAMKNIĘTE I ICH STREFY OCHRONNE

Zgodnie z Decyzją nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz. U. 2016 poz. 25) w granicach gminy wyznaczono 2 działki, które stanowią tereny zamknięte:

- Trześć, dz. nr 127 o pow. 4,7698 ha;
- Zalesie Gorzyckie, dz. nr 151 o pow. 6,9344 ha.

16. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM

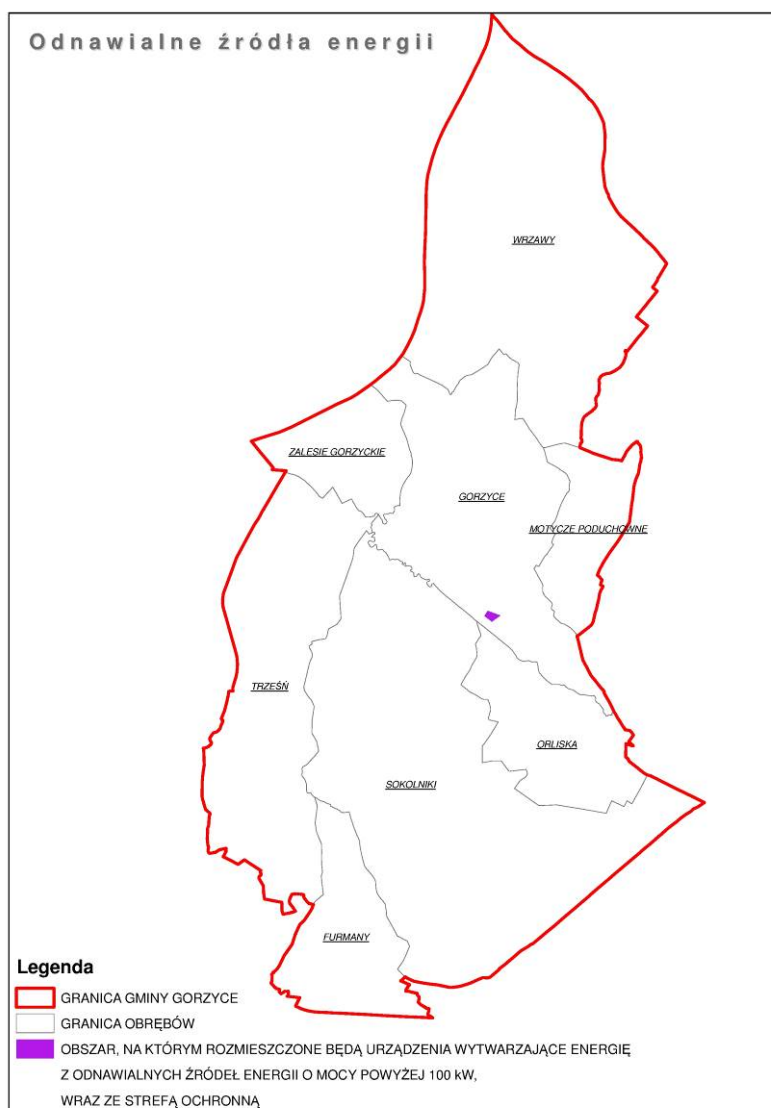
Zgodnie z dokumentem pt. „Obszary funkcjonalne w województwie podkarpackim”, przyjętym Uchwałą Nr 86/1977/15 Zarządu Województwa Podkarpackiego z dnia 25 sierpnia 2015 r., obszar gminy Gorzyce zlokalizowany jest w granicach Obszaru Funkcjonalnego Innowacyjnego Przemysłu, dla którego priorytetowym rozwojem jest rozwój przemysłu nowoczesnych technologii, gdzie podstawową funkcją rozwoju jest przemysł i usługi, natomiast towarzyszącą – rolnictwo i turystyka.

Przyjęty dokument wskazuje, iż wiodącymi kierunkami zagospodarowania w granicach OFIP jest:

- rozwój bazy innowacyjnego przemysłu,
- rozwój drobnej przedsiębiorczości,
- rozwój funkcji metropolitalnych Rzeszowa,
- wzmocnienie roli miast, jako ośrodków kreujących wysoką jakość życia mieszkańców,
- rozbudowa infrastruktury technicznej i transportowej,
- rozbudowa infrastruktury przeciwpowodziowej,
- wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych dla rozwoju turystyki,
- rozwój atrakcji turystycznych oraz infrastruktury turystycznej i usług obsługi turystyki, w tym rozwój gospodarstw agroturystycznych, ekologicznych i agroleśnych,
- rozwój produkcji roślinnej oraz bazy przetwórstwa rolno-spożywczego,
- rozwój bazy przetwórstwa drewna.

17. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 kW, A TAKŻE ICH STREFY OCHRONNE

Na terenie gminy Gorzyce dopuszcza się rozmieszczenie urządzeń wytwarzających energię o mocy przekraczającej 100 kW, wraz ze strefą ochronną w granicach działki nr ewid. 1743/571, obręb Gorzyce, gdzie przewiduje się budowę farmy fotowoltaicznej o mocy do 999 kWp wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą. Lokalizację paneli fotowoltaicznych oraz urządzeń elektroenergetycznych w pobliżu i w miejscach skrzyżowań z liniami elektroenergetycznymi należy lokalizować zgodnie z przepisami odrębnymi.

Ryc. 33. Lokalizacja OZE w Gorzycach.

Źródło: opracowanie własne

DZIAŁ III

UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ I SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM

Podstawę do sporządzenia niniejszego studium stanowi Uchwała Rady Gminy Gorzyce Nr XXIII/144/16 z dnia 25 maja 2016 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzyce.

Projekt studium został sporządzony zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 ze zm.) oraz z wymogami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233).

Rozwiązania zaproponowane w niniejszym dokumencie służą przede wszystkim dostosowaniu polityki przestrzennej gminy Gorzyce do wymogów cytowanej wyżej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz istniejących uwarunkowań rozwoju. Kierunki zmian w polityce przestrzennej gminy uwzględniają zarówno oczekiwania władz samorządowych jak i mieszkańców oraz pozwalają na zachowanie zasad zrównoważonego rozwoju i kształtowanie ładu przestrzennego.

Przyjęte w studium kierunki zagospodarowania przestrzennego zostały oparte na analizie istniejącego zagospodarowania, ocenie zapisów obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz na prognozie potrzeb i celów rozwojowych gminy Gorzyce. Zgodnie z nowym brzmieniem ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w ramach uwarunkowań określonych w Studium przeanalizowano dane dotyczące potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniające w szczególności analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne - prognozy demograficzne (w tym migracje) oraz możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy i bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Przyjęte w Studium rozwiązania mają na celu umożliwienie rozwoju gminy Gorzyce i poprawę jakości życia mieszkańców z jednoczesnym zachowaniem zasad ochrony środowiska przyrodniczego oraz poszanowania dziedzictwa kulturowego.

W strukturze przestrzennej gminy wskazano następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego:

- tereny zabudowy mieszkaniowej,
- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i letniskowej,
- tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej,
- tereny zabudowy usługowej,
- tereny zabudowy usług turystyki,
- tereny zabudowy usług publicznych, w tym również oświaty, kultu religijnego,
- tereny usług sportu i rekreacji,
- tereny rozmieszczenia wielkopowierzchniowych obiektów handlowych,
- tereny zabudowy produkcyjno-usługowej,
- tereny zabudowy produkcyjnej,
- tereny przekształceń, rozwoju gospodarczego i atrakcyjności inwestycyjnej,
- tereny górnicze,
- tereny powierzchniowej eksploatacji,
- tereny rolnicze z dopuszczeniem eksploatacji,
- tereny rolnicze,
- tereny wód powierzchniowych śródlądowych,
- tereny cmentarzy,
- tereny ogrodów działkowych,
- tereny zieleni,
- tereny zieleni urządzonej,
- tereny lasów,
- tereny infrastruktury technicznej, w tym elektroenergetyka, gazociąg, wodociąg, kanalizacja, telekomunikacja, ciepłownictwo,
- obszar, na którym rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 100 kW, wraz ze strefą ochronną,
- tereny parkingów,
- tereny kolejowe,
- tereny komunikacji drogowej.

Granice poszczególnych obszarów odpowiadają dokładnością skali mapy. Ich uściślenie oraz dostosowanie do granic ewidencyjnych nieruchomości nastąpi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W celu kształtowania ładu przestrzennego m.in. w rozwiązaniach dotyczących rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej przyjęto zasadę nie rozpraszania zabudowy poza ukształtowane istniejące zespoły osadnicze. Rozwój przestrzenny osadnictwa powinien

polegać na uzupełnianiu istniejącej struktury osadniczej oraz jej rozbudowę poprzez dołączanie nowych terenów przylegających do niej. Starano się dzięki temu zminimalizować infrastrukturalne koszty powstawania nowej zabudowy i ograniczyć transportochłonność układu przestrzennego. Ponadto zdefiniowano parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu, takie jak minimalna powierzchnia biologicznie czynna, maksymalna powierzchnia zabudowy, wysokość zabudowy, maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy, które zapewnią rozwój terenów osadniczych w sposób zrównoważony.

W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, Studium zakłada ochronę, obiektów i założeń o wysokich walorach kulturowych.

W celu zapewnienia lepszych warunków bytowych dla mieszkańców oraz przygotowania dogodnych warunków rozwojowych na terenach inwestycyjnych, określono warunki dalszego rozwoju systemów infrastruktury technicznej, jak i modernizację istniejącej.

Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 ze zm.) studium nie stanowi aktu prawa miejscowego, jest jednak podstawowym dokumentem planistycznym kształtującym politykę przestrzenną oraz wyznaczającym kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy. Niniejsze Studium stanowi więc dokument kierunkowy, określający wytyczne przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, programów inwestycyjnych i operacyjnych oraz innych przedsięwzięć związanych z zarządzaniem przestrzenią. Dzięki temu pozwala na prowadzenie gospodarki przestrzennej w sposób przemyślany, świadomy i przede wszystkim jednolity oraz rozważne planowanie inwestycji o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym.

DZIAŁ IIIa

UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ I SYNTEZA USTALEŃ ZMIANY STUDIUM

1. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań zmiany studium

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzyce dotyczy obszaru położonego w miejscowości Gorzyce w rejonie ul. Przybyłów.

Potrzeba zmiany dokumentów planistycznych w tym obszarze jest wynikiem zamiarów inwestycyjnych Gminy Gorzyce, związanych z rozbudową zalewu rekreacyjnego w Gorzycach oraz brakiem możliwości wydobywania kopaliny w tym terenie. Teren o powierzchni około 10,3 ha stanowi teren zalewu rekreacyjnego w Gorzycach. Zalew ten powstał w latach 70 XX-ego wieku w wyniku zbierania się wód w zagłębieniu terenu powstałym podczas wydobywania piasku przez ówczesnego przedsiębiorcę. Teren zalewu wraz z przyległymi działkami w znakomitej większości przeszedł we władanie Gminy Gorzyce. W miejscu, gdzie w wyznaczonym terenie pod zbiornik wodny ten zbiornik jeszcze nie urządzono (brak pogłębienia, ukształtowania wyrobiska) zalega kopalina.

Zmiana dotyczy jedynie uzupełnienia ustaleń w tekście w części kierunków. Zmiana podtrzymuje dotychczasowy kierunek przeznaczenia, wprowadza jedynie zmiany w zakresie dopuszczenia eksploatacji złoża naturalnego po jego udokumentowaniu.

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzyce nie narusza przepisów odrębnych i nie pozostaje w sprzeczności z interesem publicznym oraz uwzględnia wymogi ochrony środowiska, zatem tworzy podstawę do realizacji celów, o których mowa w uzasadnieniu.

2. Synteza ustaleń zmiany studium

W granicach opracowania zmiany studium, w odniesieniu do poprzedniej edycji studium, wprowadzono jedynie zmianę w części terenu 18WS w granicach wskazanych na rysunku „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego” w postaci dopuszczenia eksploatacji złoża naturalnego (kruszywa naturalnego) po jego udokumentowaniu i zdobyciu niezbędnych decyzji i pozwoleń.

W ramach zmiany studium nie wprowadzano zmian w zakresie ustalonego kierunku przeznaczenia tego obszaru.

Ze względu na zakres przedmiotowej zmiany nie wystąpiła pełna problematyka ustaleń wymaganych dla uregulowania w studium.

Ustalenia zmiany kierunków zagospodarowania przestrzennego wyróżniono:

- a) w tekście - kolorem zielonym,*
- b) na rysunkach stanowiących załączniki graficzne (Załącznik nr 2 i Załącznik nr 3) – wskazano granice terenu objętego zmianą linią przerywaną w kolorze czerwonym.*

[DZIAŁ IIIb

UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ I SYNTEZA USTALEŃ ZMIANY STUDIUM

1. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań zmiany studium

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzyce obejmuje udokumentowane i potencjalne obszary złóż kopalin w granicach administracyjnych Gminy Gorzyce.

Potrzeba zmiany Studium w tym zakresie jest wynikiem zamiarów inwestycyjnych Gminy Gorzyce, związanych z rozbudową zalewu rekreacyjnego w Gorzycach oraz brakiem możliwości wydobywania kopalin w tym terenie.

Zmiana dotyczy uzupełnienia wykazów udokumentowanych złóż w uwarunkowaniach, a także wyznaczenia na tych obszarach. Zmiana podtrzymuje dotychczasowy kierunek przeznaczenia, wprowadza jedynie zmiany w zakresie dopuszczenia eksploatacji złoża naturalnego po jego udokumentowaniu.

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzyce nie narusza przepisów odrębnych i nie pozostaje w sprzeczności z interesem publicznym oraz uwzględnia wymogi ochrony środowiska, zatem tworzy podstawę do realizacji celów, o których mowa w uzasadnieniu.

2. Synteza ustaleń zmiany studium

W granicach opracowania zmiany studium, w odniesieniu do poprzedniej edycji studium, wprowadzono jedynie zmianę w części terenu 18WS w granicach wskazanych na rysunku „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego” w postaci dopuszczenia eksploatacji złoża naturalnego (kruszywa naturalnego) po jego udokumentowaniu i zdobyciu niezbędnych decyzji i pozwoleń.

W ramach zmiany studium nie wprowadzano zmian w zakresie ustalonego kierunku przeznaczenia tego obszaru.

Ze względu na zakres przedmiotowej zmiany nie wystąpiła pełna problematyka ustaleń wymaganych dla uregulowania w studium.

Ustalenia zmiany kierunków zagospodarowania przestrzennego wyróżniono:

c) w tekście - kolorem niebieskim,

d) na rysunkach stanowiących załączniki graficzne (Załącznik nr 2 i Załącznik nr 3) – wskazano granice terenu objętego zmianą linią przerywaną w kolorze niebieskim.¹⁶

---

¹⁶ Zmiana wprowadzona uchwałą z 2023 r.